

Mocsai Arany János Általános Iskola

OM:031896

iktatószám: 192-I/2024

Pedagógiai Program

2024. augusztus 26.

készítette: Garzó Krisztina igazgató

Tartalomjegyzék

I.	NEVELÉSI PROGRAM	3
1.1.	Alapelvek, értékek, célok	3
1.2.	Személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés	4
1.3.	Egészségfejlesztési program.....	5
1.4.	A pedagógusok feladatai	7
1.5.	A kapcsolattartás rendje	8
1.6.	A jogviszonylétesítés és a felvételi eljárás szabályai	11
1.7.	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	12
1.8.	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai.....	13
1.9.	Az ismeretek számonkérésének rendje.....	13
1.10.	Tanulmányok alatti vizsgák.....	17
1.11.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	19
1.12.	Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	24
II.	HELYI TANTERV	25
2.1.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	25
2.2.	Kerettanterv, tanórák, óraszámok, tananyag, választható tárgyak, csoportbontás	26
	Óraterv a 2020-as NAT alapján.....	27
	Az alábbi tantárgyi elnevezések érvényesek	27
	1. évfolyam.....	28
	2. évfolyam.....	40
	3. évfolyam.....	56
	4. évfolyam.....	71
	5. évfolyam.....	88
	6. évfolyam.....	106
	7. évfolyam.....	123
	8. évfolyam.....	144
2.3.	Tankönyvek, taneszközök	167
2.4.	Sajátos pedagógiai módszerek.....	167
2.5.	A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése.....	169
2.6.	A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek.....	173
2.7.	A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	174
2.8.	A Komplex Alapprogram	178
2.9.	Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	194

Kiemelt feladatunk az elsősegély	194
III. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	196
IV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	197
V. FÜGGELÉK	199
SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA	199

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Mocsai Arany János Általános Iskola

I. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Alapelvek, értékek, célok

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, célja, feladatai, eszközei, eljárásai:

Iskolánk nevelő-oktató munkáját az alapvető emberi értékek, a nemzeti értékek, a környezeti értékek és a másság, a más népek iránti nyitottság hatja át.

Alapvető emberi, nemzeti és környezeti értékek tekintjük:

- a gyermeki egyéniség tiszteletét,
- a felelősségtudatot,
- a közösségi demokráciát,
- a pozitív jellemvonásokat, alapvető erkölcsi normákat,
- az általános műveltség szilárd alapjait,
- toleranciát, megértést, nyitottságot a másság, más népek, más kultúrák iránt,
- a beteg, sérült emberek iránti elfogadó, segítőkész magatartást,
- esélyegyenlőséget, a kiteljesedést, az emberi szabadságot,
- nemzeti hagyományainkat, nemzeti azonosságtudatunkat,
- az európai közösség kultúráját,
- a világnézeti és vallási sokszínűséget,
- fogékonyságot a környező természet értékei iránt,
- felelősséget a társadalmi és természeti környezetért,
- igényt a kulturált, esztétikus környezetért.

Fontos feladatunknak tartjuk a digitális képességek fejlesztését, digitális eszközök, rendszerek ismeretének átadását, ezek etikus és kritikus használatára való megtanítását. Pénzügyi ismeretek, pénzügyi tudatosság kialakítása a tanulóknál.

Intézményünkben kiemelt szerepe van a fenntarthatóságnak és az egészséges életmódra nevelésnek. Mind azt szolgálják, hogy iskolánk hátránykompenzáló hatása minél erőteljesebben érvényesüljön.

Az eszközök és eljárások céljaink elérésére igen sokszínűek:

- tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök, osztálykirándulások
- differenciálás tanórákon, korrepetálások, tehetséggondozás
- tankert működtetése, mintakonyha (tankonyha) használata
- Komplex Alapprogram
- erdei iskola, napközis és ottalvós táborok, színházlátogatások
- Határtalanul kirándulások.

1.2. Személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés

- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A pedagógiai program összeállításánál figyelembe vettük, hogy olyan követelményeket határozzunk meg, amelyek ösztönzik a személyiségfejlesztő oktatást. Fontosnak tartjuk, hogy iskolánk pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási folyamata adjon teret:

- a színes, sokoldalú iskolai életnek, tanulásnak, játéknak, munkának,
- fejlessze tanulóink önismeretét, együttműködési készségüket, eddigi akaratukat,
- járuljon hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik kialakításához.

Pedagógiai programunk alapja olyan közös gondolkodást kíván az iskolafenntartó és iskolahasználó részéről, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos más fóruma is.

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete Kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról – alapján az alábbi kulcskompetenciák fejlesztése kiemelt jelentőségű:

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kulcskompetenciákon felül munkánk középpontjában az alábbi területek fejlesztése áll:

- személyiségjegyek fejlesztése (önismeret, önbecsülés, pályaorientáció)
- szocializáció fejlesztése (tanulási technikák, önművelődés)
- szokásrendszerek kialakítása (egészséges életmód, környezettudatos magatartás)
- nemzeti összetartozás, hagyományok ápolására törekvés, hazafias nevelés.

- közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségi nevelés, közösségfejlesztés célja, hogy tanulóink kisebb, nagyobb közösségekbe való integrációját, a társadalomba való beépülést segítse, miközben kiteljesedik az egyéni személyiségfejlődés.

Az osztályközösségek formálása hosszú, több éves pedagógiai folyamat, melyért elsősorban az osztálytanítók, osztályfőnökök felelősek, de minden iskolai dolgozó a munkájával köteles ezt a folyamatot szolgálni.

A közösségfejlesztés eredményének függvénye az egységes pedagógiai módszerek, irányvonalak meghatározása, a pedagógusok, pedagógiai asszisztensek, iskolatitkár összehangolt munkája.

A közösségi nevelés területei és megvalósítható közösségfejlesztési céljai az iskolában:

- tanórák – tanulás támogatása, önellenőrzés, munkaerőköls erősítése
- tanórán kívüli foglalkozások – empátia, együttműködés, tolerancia, integráció, közösséghez való tartozás érzésének erősítése, természetszeretet, környezettudatosság elmélyítése
- diákönkormányzati tevékenység – közösségi szabályok elsajátítása, tanulók kezdeményezéseinek elősegítése, demokratikus kommunikáció fejlődése
- hagyományőrző alkalmak – nemzeti összetartozás, hazafias nevelés

1.3. Egészségfejlesztési program

- a teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi 4 egészségfejlesztési alapfeladat rendszeres végzését jelenti – minden tanulóval, a teljes tantestület és szülők bevonásával, szakmai ellenőrzés és megfelelő finanszírozás mellett:

- Egészséges táplálkozás megvalósítása, lehetőleg a helyi termelés és fogyasztás összekapcsolásával.
- Mindennapi testnevelés minden gyermeknek, ennek részeként jól végzett tartásjavító torna, relaxáció, tánc és sport.
- A művészetek személyiségformáló hatásának alkalmazása, a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése. az ének, a zene, a tánc, a vers-és prózamondás, a rajz és képzőművészeti tevékenységek, népi játékok segítségével.
- Környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztés (modulszerű) oktatás.

Az egészségfejlesztési ismeretek feldolgozásra ajánlott témakörei:

- Az egészség fogalma
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- Szájhigiénia
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- Az egészséges táplálkozás, helyi termelés – fogyasztás összekapcsolása
- Lelki eredetű táplálkozási zavarok
- A testmozgás és az egészség-betegség kapcsolata
- Gerincvédelem, gerinckímélet
- Balesetek, baleset-megelőzés
- A lelki egészség
- Önismeret, önértékelés
- A társas kapcsolatok
- A társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs
- A családi élet
- A szenvedélybetegségek
- Művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai
- A média egészséget meghatározó szerepe
- Médiatudatosság

- Fogyasztóvédelem
- Bioritmus, időbeosztás
- Segítségre szorulóknak segítése
- Iskola-egészségügy igénybevétele
- Az egészségügyi ellátórendszer több elemének igénybevétele

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez (NETFIT)
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez
- osztályfőnöki témavázlatok, szakanyagok

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

Iskolai résztvevők:

- pedagógusok
- pedagógiai asszisztensek
- iskolatitkár
- hitoktatók
- osztályfőnökök
- szaktanárok
- iskolaorvos
- védőnő.

Külső partnerek:

- családsegítő szolgálat
- szakszolgálati intézmény, szakértői bizottságok
- egészségügyi szolgáltatók
- sportlétesítmények vezetősége
- községi sportegyesületek
- szakrendelők.

- az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Tanórákon:

- Az 5. és 8. évfolyamon az osztályfőnöki órák részeként szervezett formában közvetíti a témával összefüggő ismereteket és alakítja a szemléletmódot.
- Az egyes tantárgyak tartalmi anyagának áttekintése, a kínálkozó lehetőségek kihasználása

Tanórán kívüli programokon, foglalkozásokon:

- Szakkör működtetése (pl.: vöröskeresztes, csecsemőgondozó stb.).
- Az osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások, erdei iskolai programokon részvétel.
- A napközi játékos foglalkozásai a gyakorlás jó szinterei.
- A délutáni sportfoglalkozások, a versenyek rendszere.
- Filmvetítések, azt követően szakemberrel beszélgetések.
- Faliújság működtetése a diákönkormányzat faliújságjának részeként.
- Az egészség megőrzésével kapcsolatos világnapokról való megemlékezésekhez önálló gyűjtőmunka (könyv, újság, Internet), kiselőadás, cikk írása

- „Egészség-nap” évenkénti megszervezése és lebonyolítása a diákönkormányzat sportnapjának részeként, ahol az egészséges életmóddal, elsősegélynyújtással kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekből verseny, vetélkedő szervezése.
- Védőnői foglalkozások évfolyamonkénti lebonyolítása különböző életmódhoz, szokásokhoz kapcsolódó témában, építve a korosztályok pszichés jellemzőire.
- Egyéni védőnői beszélgetések az arra rászoruló tanulókkal.
- Szűrővizsgálatok lebonyolítása az iskolaorvos és a védőnő vezetésével az egészség megőrzésének, illetve a betegségek korai felismerésének érdekében.
- A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.4. A pedagógusok feladatai

- a pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
 - a tanulók dolgozatainak javítása,
 - a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
 - a megtartott tanítási órák dokumentálása (digitális napló -kréta- napi precíz kitöltése) az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
 - kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
 - a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
 - tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
 - felügyelet a tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
 - iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
 - osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
 - az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
 - szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
 - részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
 - részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
 - a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
 - tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
 - iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
 - részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
 - tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
 - iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
 - szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
 - osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.

- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti. (a helyileg használt online dokumentumot – értékelő táblázatot-nyomon követi)
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a munkaközösségek munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban, családlátogatásokat tesz.

1.5. A kapcsolattartás rendje

- a szülő és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Családlátogatás: Lehetőség a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerésére, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Szülői értekezlet: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.

Feladata a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- pályaválasztási tanácsadásról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatója felé.

Fogadóóra:

- A szülők és a pedagógusok személyes találkozója, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni
- fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

Nyílt tanítási nap: a szülők betekintést nyerjenek az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerjék meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjanak közvetlenül gyermekük és az osztályközösség iskolai életéről.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

Iskolai ünnepek, versenyek, bemutató órák, ballagás.

Iskolai honlap: A szülők, érdeklődők naprakész információkat szerezhetnek az iskola tanórai és tanórán kívüli rendezvényeiről különböző programokról, a gyermekeket érintő eseményekről, feladatokról, lehetőségekről, és igényei szerint tevékeny részesei lehessenek ezeknek.

Írásbeli tájékoztató:

- Az iskolában tanulók szüleinek: A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival, szorgalmával és magatartásával összefüggő eredményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.
- A leendő elsősök szüleinek: A szülők részletes tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, pedagógiai hitvallásáról, szervezeti formáiról, a nevelő-oktató munka mindennapjairól.

Formája:

- A szokásos módon elhelyezett fontosabb információk közzététele a faliújságokon, a minél többirányú figyelemfelhívás céljából.
- A kapcsolattartás időpontjainak rögzítésére évente a munkatervünkben kerül sor.

Digitális tájékoztatás

- a kréta rendszer e-ügyintézés modulján keresztül
 - a kréta üzenetek moduljának használatával
 - közösségi oldalon az iskola lapján megjelent információk segítségével
 - zárt közösségi csoportokban
 - helyi médiában megjelenő cikkek segítségével
- a tanuló és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A tanulóval való kapcsolattartás formái:

- osztályfőnöki órák alkalmával
- egyéni beszélgetések során
- Kréta naplón keresztül
- szaktanári konzultációk
- diákönkormányzati ülések
- iskolai ünnepek, rendezvények, versenyek, közösségi programok
- kirándulások, táborok, erdei iskola, színházlátogatásokon való beszélgetés
- faliújságok (osztályokban, folyosókon) segítségével
- plakátok kihelyezése az iskola termeiben, folyosókon, bejáratnál
- iskolai honlapon, zárt csoportokban, közösségi médiában az iskola lapján keresztül.

- a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A pedagógusokkal való kapcsolattartás formái:

- munkaközösségi értekezletek
 - nevelőtestületi, alkalmazotti közösségi értekezletek
 - elektronikus kapcsolattartás (e-mail, közösségi oldalon, zárt csoportokban)
 - iskolai honlap segítségével
 - egyéni beszélgetések
 - tanári szobában, folyosókon kihelyezett faliújságokon keresztül
 - kirándulások, táborozásokon való kötetlen eszmecserék.
- a tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az intézmény tanulói diákönkormányzatot alakítanak. A diákönkormányzat az iskola nevelési-oktatási célkitűzéseinek megvalósítását az életkori sajátosságok fegyelembevételével, sajátos eszközökkel, a tanulói aktivitás és öntevékenység fejlesztésével segíti. A diákönkormányzat éves munkaterv alapján dolgozik. Tevékenysége során törekszik a tanulmányi munka fejlesztésére, közreműködik a színvonalas kulturális- és sportélet megszervezésében és a tanulókörösség érdekképviselésében, gyakorolja a tanulókörösség és saját jogosítványait. A diákönkormányzat vezetője beszámolási kötelezettséggel tartozik a végzett munkáról az őt megválasztó körösségnek, tájékoztatási kötelezettsége van iskolavezetés és nevelőtestület felé.

A diákönkormányzat tisztségviselői:

Gyermekvezetők:

- osztályonként 2-3 fő képviselő;
- az önkormányzat gyermekvezetője; aki képviseli az intézmény diákkörösségét.

Felnőtt segítő (diákönkormányzatot segítő pedagógus):

- A gyermekvezető véleményét, javaslatát, észrevételeit a felnőtt vezető továbbítja a nevelőtestülethez.

A diákönkormányzat működése:

A Diákönkormányzat havonta tart megbeszélést a soros feladatokról.

Döntési joga van:

- a diákság körösségi életének tervezésében,
- szervezésében,
- ellenőrzésében és
- értékelésében
- saját munkatervük elkészítésében.

Véleményezési joga van:

- a házirend kialakításában,
- a pedagógiai programmal kapcsolatban
- az SZMSZ diákokat érintő kérdéseiben,
- a tanulók fegyelmi és jutalmazási szabályzatának kialakításában.
- a tanév rendjének meghatározásában;
- a szabadidős, tanórán kívüli programok szervezésében, lebonyolításában;
- meghirdetett versenyek, pályázatok értékelésben;

- a tanulók kitüntetésében, jutalmazásában, büntetésében.

Javaslattevő joga van:

- minden, a diákok jogait és kötelességeit érintő kérdésekben.

A diákönkormányzat feladata és jogköre néhány területen az ellenőrzés és értékelés is.

Ezek a következők:

- tanulói ügyelet

A végzett munka utáni elismerési módok:

- „Arany János-díj”, jutalomkirándulás
- A diákönkormányzat által kiírt pályázatok győztesei könyvjutalmat vagy egyéb jutalmat nyernek.

1.6. A jogviszonylétesítés és a felvételi eljárás szabályai

- Felvétel az általános iskolába

Tanulói jogviszony keletkezése:

Tanulói jogviszony felvétellel vagy átvétellel történik, jelentkezés alapján, melyről az igazgató dönt. Tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, egyes jogok gyakorlása az tanév megkezdéséhez kötődhet, az iskola Házi rendje alapján. Felvételi vizsga nem szervezhető. Iskolánk köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles korú tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye beiskolázási körzetünkben van. /Mocsa, Boldogaszonypuszta, Tömörpuszta vonatkozásában vagyunk kötelező felvételt biztosító iskola./

A beíratás a kormányhivatal által meghatározott időszakban van, amit –a felvételi körzetekkel együtt - a helyben szokásos módon közzé kell tenni: az óvodában és iskolánkban plakáton, az iskola honlapján.

További felvételi, átvételi kérelmek:

Ha iskolánk a felvételi kötelezettsége teljesítése után, további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud akkor arról egyéni elbírálás során az intézmény vezetője dönt, a vezetők és a nevelőtestület véleményének kikérése után. Előnyt élveznek a hátrányos helyzetű tanulók.

Ha intézményünk az összes “további felvételi kérelmet” helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között nyilvános sorsolás útján dönt. A sorsolásra a felvételi kérelmet benyújtókat meghívjuk.

- A sorsolást háromtagú bizottság felügyeli, melynek tagja az igazgató.
- A sorsolásról jegyzőkönyv készül.
- A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók felvétele után sorsolás nélkül is felvehető az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.
- Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló
 - szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
 - testvére az adott intézmény tanulója, vagy
 - munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy

- az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

Osztályba, csoportba sorolás:

Az iskolába felvett tanulók osztályba, csoportba sorolásáról a szakmai munkaközösség vagy annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével az igazgató dönt.

- Más iskolából történő átiratkozás esetén a helyi tantervek különbözőségeiből adódó tantárgyi lemaradást pótolni kell, felkészítéséről a szülőnek kell gondoskodni.
- Az alapító okirat tartalmazza a BTMN-es és az SNI tanulók integrált oktatását is.
- A Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján az igazgató dönt határozat formájában az egyedi foglalkozásokról, felmentésekről, mentesítésekről.
- Felmentést a mindennapi iskolába járás alól az igazgató adhat.
- A magántanulók felkészítéséről, továbbhaladásuk elősegítésének formáiról a munkaközösség-vezetők javaslata alapján az igazgató dönt.
- Külföldről érkező tanuló felvétele: külföldi bizonyítvány elismeréséről, a különbségi vizsgákról az igazgató dönt.

Megszűnik a tanulói jogviszony:

- ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján;
- az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján;
- megszűnik a tanulói jogviszony a kizárás az iskolából fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.
- a nem tanköteles tanuló esetén azonnal megszűnik a jogviszony, egyéni elbírálás alapján, nevelőtestületi határozattal.

1.7. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az első évfolyamba lépés feltétele az iskolaérettség. Ez az óvodai, vagy a szakszolgálat szakvéleményével igazolható.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- aki elsajátította az előírt tanulmányi követelményeket
- a további feltételeket a Nkt. 57.§-a tartalmazza.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Évfolyamismétlésre kötelezhető az a tanuló:

- aki háromnál több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott,
- aki a javító- vagy osztályozó vizsgán indokolatlanul nem jelent meg,
- aki a javító- vagy osztályozó vizsgán nem érte el az előzetesen meghatározott minimális eredményt.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt nem kap, hanem iskolalátogatási igazolás kiállítására van mód.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

1.8. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Tanulói jogviszony a beíratás, felvétel vagy átvétel alapján jön létre.

A körzetes tanulók átvételének feltételei:

- körzetes állandó lakhely
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítvány bemutatása
- szintfelmérő különbözeti vizsgát kell tennie annak a 2-8. évfolyamos diáknak mindazon tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában - a bizonyítvány bejegyzése alapján - nem tanult, vagy más tanterv szerint tanult.

A körzeten kívüli tanulók felvétele:

Az igazgató dönt a szülői kérés, a tanuló tanulmányi eredményei, valamint magatartás és szorgalom érdemjegyei, az adott évfolyamra járó tanulók létszáma függvényében, a nevelőtestület véleményének kikérése után.

Azoknak a (pl. külföldről hazaérkező) tanulóknak, akiket más elvek alapján értékelték, vagy más rendszer szerint tanulta a közismereti tantárgyakat, egyedi elbírálás alapján egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel segítjük felzárkóztatását, beilleszkedését.

1.9. Az ismeretek számonkérésének rendje

- az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások rendje, az ismeretek számonkérésének rendje.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzése, mérési, értékelési rendszere:

Az objektív, igazságos értékelés nevelő hatású, és a tanulók személyiségének fejlesztését kell szolgálnia a nevelés - oktatás teljes folyamatában.

A mérések, ellenőrzések összekapcsolása és rendszerbe foglalása, valamint folyamatos működtetése megteremtheti a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérését és a hiányosságok időbeni észlelését, korrigálását. E rendszer lehetővé teszi a tanári teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának minősítését.

Célunk egyrészt az, hogy minden tanuló saját lehetőségeinek optimumáig jusson el, értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt, másrészt annak vizsgálata, hogy az intézményünk tanulói hogyan tettek eleget iskolánk helyi tantervében előírt követelményeknek.

A tanulók motiváltsága fokozható, ha teljesítményük értékelésekor ismerjük a kiindulási állapotot és ennek függvényében tervezzük meg a folyamatos fejlesztést.

Eredményes nevelő-oktató munkánk egyik alapvető feltétele, hogy az értékelési rendszer iskolai szinten egységes legyen, és azt valamennyi pedagógus céltudatosan alkalmazza.

Az értékelés csak akkor érheti el a fentiekben vázolt célkitűzéseinket, ha:

- sokoldalú,
- objektív,
- igazodik a fejlesztési követelményekhez, belépő tevékenységformákhoz, továbbhaladási feltételekhez,
- változatos (szóbeli, írásbeli),
- rendszeres.

Mérési, értékelési rendszerünk alapelvei:

- a pedagógusoknak folyamatosan és rendszeresen össze kell vetniük a tanulók fejlődéséről kapott adatokat a tanulók fejlődése iránt támasztott követelményekkel,
- nem csak az ismeretek, készségek értékelésére kerül sor, hanem a tanulók képességeinek, egész személyiségük fejlődésének értékelését is el kell végeznünk,
- nem csak a tanulók mechanikus emlékezetét vizsgáljuk, hanem okkereső, problémamegoldó gondolkodásukat is.

Mérési rendszerünk:

- Az első évfolyamon bemeneti mérést alkalmazunk, melynek célja az iskolába érkező első osztályos tanulók iskolakészültségi fokának megállapítása (DIFER). A mérés jelzésül szolgál az érkezők képességeiről és a várható teljesítményükről. Ha a későbbi teljesítmény a bemenetkor mértnél alacsonyabb, az iskola önvizsgálatra kényszerül, ha az eredmények viszont magasabbak, jelzi, hogy az iskola pedagógiai munkája megfelelő.
- Az összes évfolyamon folyamatellenőrzést végzünk. Évente legalább két alkalommal olvasás-szövegértés, matematika és egy kiválasztott egyéb tantárgy eredményeit vizsgáljuk.
- a második évfolyam végén az elemi készségek meglétét, mértékét vizsgáljuk (olvasás, írás, számolás).
- a negyedik évfolyamon az eszközjellegű alapkészségek színvonalának megállapítását végezzük (olvasástechnika és szövegértés, helyesírás, alpműveletek). A mérés célja előkészíteni a felső tagozatba lépést.
- a hatodik évfolyamon idegen nyelvből, a hetedik évfolyamon idegen nyelvből, magyar nyelv és irodalomból és matematikából év végi mérést alkalmazunk.
- a nyolcadik évfolyamon az előzőeken kívül még informatikából is, kimeneti mérést végzünk.
- A neveltségi szint mérését folyamatosan végezzük (elemi szokások állapotának vizsgálata, osztályszociometriák). Az ellenőrzések és értékelések során mindig figyelembe vesszük:
 - a tanulók életkori, szociális és értelmi sajátosságait,
 - a tantárgy jellegét,
 - a tanuló önmagához viszonyított fejlődését.

Az osztályozás nem lehet a fegyelmezés, a büntetés eszköze.

A tantárgyi értékelés alapelvei:

- a tanuló tovább-haladásához minden tantárgyból teljesítenie kell a minimális (tovább-haladáshoz feltétlenül szükséges) feltételeket,
- az értékelés tükrözze a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és azok teljesítésének viszonyát, a fejlődésben elért eredményt,
- tárja fel az elmaradás, a hibák okait,

- hangsúlyozza a pozitívumokat,
- legyen folyamatos, segítse elő a rendszeres megerősítést,
- törekedjen az objektivitásra.

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- szóbeli: beszélgetés, felelet, kiselőadás, kísérlet bemutatása
- írásbeli: feladatlap, teszt, röpdolgozat, dolgozat, témazáró
- gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény

Mindezekből választva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, csak arra kell ügyelnie, hogy az nem lehet ellentétes a pedagógiai programban foglaltakkal.

Az értékelés formái:

A pedagógus első év végén és második évfolyamon félévkor szöveges értékelést végez az intézmény erre vonatkozó segédletében megfogalmazottak szerint. A félévi és tanév végi értékelésen túl szükség esetén tájékoztatást ad a gyermek iskolai munkájáról.

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, a szülő bevonásával kell értékelni a tanuló teljesítményét, s az értékelés tényét az osztálynapló jegyzet rovatába is be kell jegyezni. Ennek az értékelésnek az a célja, hogy felderítse a tanuló fejlődését, tovább-haladását akadályozó tényezőket. Ezen túl meg kell határozni azokat az intézkedéseket, amelyek a sikeres tovább-haladáshoz szükségesek és lehetővé kell tenni a gyermek heti két alkalommal történő egyéni felzárkóztatását.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját előkészítő jellegűnek minősítjük. Ilyen esetben a tanév végén iskolalátogatási igazolást lehet kiállítani.

A tanulók teljesítményét a második évfolyam végétől, valamint a harmadik – nyolcadik évfolyamon félévkor és tanév végén osztályzatok fejezik ki az alábbiak szerint:

ötfokozatú számskálával az alábbi tantárgyakat:

Magyar nyelv	2-8. évfolyam
Irodalom	2-8. évfolyam
Angol	4-8. évfolyam
Matematika	2-8. évfolyam
Környezetismeret	3-4. évfolyam
Természettudomány	5-6. évfolyam
Testnevelés	2-8. évfolyam
Technika és tervezés	2-7. évfolyam
Ének – zene	2-8. évfolyam
Vizuális kultúra	2-8. évfolyam
Digitális kultúra	4-8. évfolyam
Történelem	5-8. évfolyam
Etika/Hit- és erkölcsan	2-8. évfolyam
Dráma és színház	5-6. évfolyam
Biológia	7-8. évfolyam
Kémia	7-8. évfolyam
Fizika	7-8. évfolyam
Földrajz	7-8. évfolyam

Állampolgári ismeretek	8. évfolyam
Hon- és népismeret	5-8. évfolyam

Az osztályzat (érdemjegy) akkor:

jeles (5): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította és tudását alkalmazni is képes. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 91 – 100 % közötti. (4,75 átlag felett mindenképpen)

jó (4): ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 76 – 90 % közötti. (3,75 átlag felett mindenképpen)

közepes (3): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak tanári segítséggel tudja alkalmazni tudását. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 51 – 75% közötti. (2,75 átlag felett mindenképpen)

elégséges (2): ha a tanuló a helyi tantervnek csak a minimális (tovább-haladáshoz szükséges) ismereteit sajátította el. Kizárólag tanári segítséggel képes feladatvégzésre. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 33 – 50 % közötti. (1,75 átlag felett mindenképpen)

elégtelen (1): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a tovább-haladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, tanári segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 0 – 32 % közötti. A kerekítés szabályai szerint 1,5 alatt.

A pedagógus kompetenciája az 5 tized és 75 század közötti átlagról eldönteni, hogy használja-e a kerekítés szabályait!

Minimum szintű felmérés:

Az alsó tagozaton témazáró felmérések minimum szintű változatának értékelése:

- 0-80%-elégtelen
- 81-85%- elégséges
- 86-90%-közepes
- 91-95%-jó
- 96-100%-jeles

Érdemjegyek száma havonta:

- heti 1 – 2 órás tantárgy esetében: legalább egy érdemjegy
- heti 3 vagy ennél több órás tantárgy esetében: legalább két érdemjegy

Az iskolai írásos beszámoltatások formái, rendje, korlátai, az értékelésben betöltött szerepe, súlya:

Az előre bejelentett témazáró dolgozatot minden tanulónak kötelessége megírni. Ha a tanuló a dolgozat írásának napján hiányzik, akkor a hiányzás megszűnését követő egy héten belül be kell számolnia az adott témakör anyagából. Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható. A pedagógus a témazáró dolgozat időpontját legalább egy héttel korábban köteles közölni a tanulókkal. Ha megoldható, témazáró dolgozatok ne kerüljenek a tanítási nap 4-6. órájára.

A röpdolgozatot nem kell előre bejelenteni, időtartama 10-15 perc, értéke szóbeli feleletnek felel meg. Az írásbeli dolgozatok témaköreit úgy kell meghatározni, hogy az abban szereplő minimum követelmények aránya meghaladja a 30 %-ot.

- az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai:

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk. Nevelőtestületünk fontosnak tartja a gyermekek hétvégi, szünidei pihenését, feltöltődését, ezért lehetőség szerint nem adunk írásbeli házi feladatot.
 - A tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
 - A napi felkészülés az iskolában történik, alsó tagozatban felkészülés óra keretében, felső tagozatban tanulószobai felkészüléssel, melynek ideje nem lehet több 1-1,5 óránál. A délutáni órák alól a szülő kérésére az igazgató adhat felmentést.
 - A számítógép – internet használatot feltételező házi feladatok megoldását minden esetben elő kell készíteni és a feltételeket biztosítani szükséges azoknak a gyerekeknek, akiknek otthoni felkészüléséhez ez nem adott.
- a napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátai.

A napközis és tanulószobai foglalkozások feladatai:

Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése. Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.

A tanulók másnapra történő összes felkészülési ideje az 1-3. évfolyamon ne legyen több 60 percnél, a 4-8. évfolyamon 120 percnél.

1.10. Tanulmányok alatti vizsgák

- a tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, részei, értékelésének szabályai

Osztályozóvizsga

Osztályozó vizsgát tehet:

- Ha felmentést kapott a tanórai foglalkozások alól;
- Ha tanulmányi kötelezettségeinek az előírtnál rövidebb idő alatt tesz eleget;
- Ha igazolt és igazolatlan hiányzása több 250 óránál, és a tantestület lehetőséget ad a jogszabályok szerint az osztályozó vizsgára;
- Ha felkészültségről független vizsgabizottság előtt ad számot.

Az osztályozó vizsga időpontját az igazgató jelöli ki.

Az osztályozóvizsga előírásai:

- Az osztályozó vizsgát bizottság előtt kell tenni,
- Tagjai: szaktanár, osztályfőnök, munkaközösség-vezető, igazgató, illetve igazgatóhelyettes.
- Az osztályozóvizsgákat a tanítási év utolsó napjáig meg kell szervezni.
- Sikertelen osztályozóvizsgáját a tanuló javítóvizsgán a továbbhaladás érdekében kijavíthatja.
- Jellegetől függően írásbeli, szóbeli illetve gyakorlati részből áll.
- Az osztályzatot a bizottság állapítja meg.

Javítóvizsga

- Javítóvizsgát az a tanuló tehet, aki 2-8. évfolyamon, a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.

A javítóvizsgák előírásai:

- A javítóvizsgát az iskola pedagógusaiból alakított bizottság előtt kell tenni. A bizottság tagja: szaktanár, osztályfőnök, munkaközösség-vezető, igazgató vagy helyettese;
- A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.
- A javítóvizsga időpontja: augusztus 25- 31-ig terjedhet.
- A javítóvizsga eredményét az osztályfőnök írja be a törzslapra és a bizonyítványba, a záradékot az osztályfőnök és az igazgató írja alá;
- A javítóvizsga helye az iskola, ahonnan a tanulót javítóvizsgára utasították.
- Amennyiben más helységbe költözik, új iskolájában is tehet javítóvizsgát.
- A vizsga eredményét az iskolatávozási bizonyítványon jelzi a vizsgáztató iskola;
- A javítóvizsga nem ismételhető;
- Azt a tanulót, aki az osztályozó, ill. javítóvizsgán nem jelent meg, úgy kell tekinteni, mintha sikertelen vizsgát tett volna.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tehet az a tanuló, aki

- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét,
- eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az igazgatónak határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

A különbözeti vizsga szervezése és lebonyolítása minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal. A tantárgyi követelményeket az igazgató által megbízott munkaközösség vagy szaktanár jelöli ki.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

A különbözeti vizsgák időpontját az igazgató határozza meg.

Egyes tantárgyakból a tanulmányok alatti vizsgák formái:

Magyar nyelv	2-8. évfolyam	írásbeli
Irodalom	2-8. évfolyam	írásbeli/szóbeli
Angol	4-8. évfolyam	írásbeli/szóbeli
Matematika	2-8. évfolyam	írásbeli
Környezetismeret	3-4. évfolyam	írásbeli
Természettudomány	5-6. évfolyam	írásbeli
Testnevelés	2-8. évfolyam	gyakorlati
Technika és tervezés	1-7. évfolyam	gyakorlati
Ének – zene	2-8. évfolyam	gyakorlati
Vizuális kultúra	2-8. évfolyam	gyakorlati
Digitális kultúra	4-8. évfolyam	írásbeli
Történelem	5-8. évfolyam	írásbeli
Dráma és színház	5-6. évfolyam	gyakorlati
Biológia	7-8. évfolyam	írásbeli
Kémia	7-8. évfolyam	írásbeli
Fizika	7-8. évfolyam	írásbeli
Földrajz	7-8. évfolyam	írásbeli
Állampolgári ismeretek	8. évfolyam	szóbeli
Hon- és népismeret	5-8. évfolyam	írásbeli

Az írásbeli és szóbeli vizsgák ideje legfeljebb 60 perc, a gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 45 perc. Egy napon 2-nél több írásbeli vizsga nem szervezhető. A vizsgarészek között legalább 10 perces szünetet kell biztosítani a vizsgázó számára.

A vizsgatantárgyak követelményrendszere:

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Az értékelés szabályai:

A szóbeli és a gyakorlati vizsga értékelése érdemjeggyel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.

Teljesítmény	Érdemjegy
0 - 32 %	elégtelen (1)
33 - 50 %	elégséges (2)
51 - 75 %	közepes (3)
76 - 90 %	jó (4)
91 - 100 %	jeles (5)

1.11. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

- a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység elvei

Tünetek, tünetcsoportok megállapítása:

- Agresszív (a környezet felé forduló magatartászavar: rendbontás, nyugtalanság, hazudozás, bántalmazás, stb...)
- A szociális fejlődés zavarai (kapcsolatteremtés, alkalmazkodás, beilleszkedési problémái)
- Regresszív (önmagára vonatkoztatva: visszahúzódó, passzív, szorongó, félénk, érzékeny, autoagresszív)
- Szorongások, félelmek, önértékelési zavarok, tic
- A kognitív, motoros, figyelmi funkciók zavarai, teljesítményromlás, észlelési elégtelenség.

A magatartási rendellenesség okainak feltárása:

- Környezeti (családi, iskolai okok),
- Organikus (idegrendszeri: szakember segítségének igénybevétele),
- A lefolyás dinamikájának vizsgálata:
 - Akut (azonnali, közvetlen segítséget igényel),
 - Krónikus (hosszabb távú célokhoz feladatok kijelölése, azok rendszeres értékelése, újabb célok, feladatok kitűzése);

A megoldás lehetőségei:

- Kisebb fokú (a pedagógus maga megoldja),
- Középsúlyos (pszichopedagógiára van szükség),
- Súlyos (a pszichiátria hatáskörébe tartozik);

Azon tanulók számára, akik beilleszkedési- és magatartászavarral küzdenek, külön program keretében kompenzáló, korrekciós lehetőségeket biztosítunk.

A magatartászavaros és nehezen nevelhető gyerekek az érzelmi-akaratú sérültek közé tartoznak, akiknél az érzelmi, akaratú élet zavart szenved.

Alsó tagozaton

- Prevenció: óvodai kapcsolattartás (a gyerekek megismerése még az első tanév előtt),
- Az óvoda – iskola közti könnyű, zökkenőmentes átmenet biztosítása,
- Egyéni bánásmód alkalmazása a magatartási nehézségekkel küzdő tanulóknál (játékosság, pozitív megerősítés dominanciája),
- Rugalmas óravezetés a tanulók igényeinek megfelelően (szünetek, lazító gyakorlatok közbeiktatása),
- A tanóra és szabadidős tevékenységek arányos elosztása az egyenletes terhelés érdekében a nap folyamán,
- Szakemberek segítségének igénybevétele (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, stb...),
- A szülők bevonása, a problémák közös megbeszélése, megoldása.

Felső tagozaton

- A 4. osztályból 5. osztályba való átmenet megkönnyítése,
- A negatív személyiségtulajdonságok visszaszorítása,
- A pozitív személyiségtulajdonságok kialakítása
- Társas-közösségi tevékenységek megszervezése
- Önismeretre nevelés
- A fejlődés értékelése, új célok meghatározása

- Csoportmunkában, differenciált tevékenyekedtetés
- Mentálhigiénés konfliktuskezelési program kidolgozása és alkalmazása.

A kompetencia alapú oktatás

- implementációja változatos tevékenységformákkal segíti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását;
 - Differenciált tanulásszervezés,
 - Kooperatív technikák alkalmazása,
 - Projekt-módszer elterjesztése,
 - Tevékenységközpontú pedagógiát,
 - Individuális tanulás előtérbe helyezése,
 - Az alapozó időszak elnyújtása,
 - Fejlesztő értékelés bevezetése,
 - Esélyteremtés,
 - A tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása IKT eszközhasználatával;
 - Csoportbontással, (technika, informatika, idegen nyelv), valamint felső tagozaton a felvételi tantárgyai (magyar nyelv és irodalom, matematika)
- a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének, oktatásának helyi rendje (integrált nevelés, oktatás, gyógypedagógiai segítség)

Iskolánk fogadja a beiskolázási körzet sajátos nevelési igényű tanulóit, kiemelt feladatunknak tekintjük az iskola életébe való maradéktalan integrálásukat.

Az SNI tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti speciális implementációjú tanterv szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékoságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazott módszernek megfelelően folyik.

Azoknak az SNI tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják.

Ezek a tanulók többségi társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak. Ez jelenti a fokozott toleranciát, az egyéni fejlesztést, más munkaszervezési formák alkalmazását, speciális tankönyv használatát, az ellenőrzés és értékelés szigorú igazítását a tanuló képességeihez, s az egyéni foglalkozásokat.

Amennyiben a szakértői bizottság javasolja pedagógiai asszisztens segítségét az SNI diákok nevelése során, az iskola lehetőség szerint biztosítja.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával speciális szakemberek igénybevételeével folyik.

- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának helyi rendje

Az iskolába járó gyermekek jelentős része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Felzárkóztatásukhoz a tanórán kívüli korrepetálások, speciális, egyéni foglalkozások nyújtanak segítséget, és lehetővé teszik a hátrány minimalizálását vagy lehetőség szerinti megszüntetését. Ennek leghatékonyabb eszközei a rendszeres kapcsolattartás, beszélgetés, családlátogatások, szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok. A felzárkóztatásra szoruló tanulókkal való foglalkozást differenciáltan, csoportbontással oldjuk meg.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók segítése érdekében elsődleges feladataink:

- a probléma időben történő észrevétele és diagnosztizálása,
- az okok feltárása,
- a szükséges intézkedések megtétele
- a segítő programok megtervezése
- az alapozó időszak megnyújtása; az óvodában megkezdett fejlesztések folytatása; területi és módszertani szempontból (alapozó modulok)
- az érzékszervi tapasztalásra épülő tanulás a kezdő és az alapozó szakaszban
- kooperatív csoportmunka alkalmazása heterogén csoportban – az egymástól való tanulás biztosítása
- tevékenységközpontú pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazása
- az önértékelés és csoportértékelés alkalmazása
- hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása
- egyéni fejlesztési tervek alkalmazása
- méltányos elbírálás alkalmazása.

A felzárkóztatás célja:

- A környezeti hátrányok kompenzálása, az osztályba illetve az iskolai közösségbe való bekapcsolódás és továbbhaladás lehetőségének biztosítása, az esélyegyenlőség megteremtése.
 - Készségek, képességek fejlesztése.
 - A napi tanulás feltételeinek biztosítása, a korrekciós tevékenység és a korrepetálás révén a napi lépéstartás megszervezése, az eredményes tanulási folyamat megszervezése.
 - Valamely részképesség területén megnyilvánuló hátrány kompenzálása.
 - Viselkedési szokások kialakítása, változtatása, gyakorlati alkalmazása, az általános emberi normák, valamint az iskolai házirend szellemében.
 - Pályára irányítás, pályaválasztás, a beiskolázás segítése.
- a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű tanulók oktatásának, nevelésének helyi rendje, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A halmazottan hátrányos helyzetű integráció a társadalmi, szociális hátrányokból adódó egyéni különbségek csökkentését hivatott biztosítani a közoktatási rendszerben szervezett keretek között, ezáltal megteremtve az esélyt a társadalmi erőforrásokhoz való egyenlő hozzáféréssel a társadalmi életben való egyenlő részvétellel.

A szociális nehézségekkel küzdő vagy ideiglenesen nehéz anyagi helyzetben került gyermekek felderítése alapvető feladatunk.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbiak szolgálják:

- Felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségéről
- Természetbeni juttatások
- A szociokulturális hátrányok enyhítés.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek formái:

- napközi otthoni ellátás és tanulószoba működtetése
- fejlesztő foglalkozás
- logopédiai ellátás

- pszichológiai ellátás
- iskolai könyvtár használata
- közösségfejlesztő és osztályfőnöki órák
- diákétkeztetés
- nevelők és tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- családlátogatások
- továbbtanulás irányítása, segítése
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal, a gyermekjóléti-családsegítő szolgálattal és védőnői hálózattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek
- szociális kompetencia fejlesztése tantárgyi keretben
- a szociális hátrányok leküzdését segítő tevékenységi formák a beilleszkedési és magatartási zavarok, valamint a tanulási nehézségek leküzdését segítő módszerek hatékonyságát csak fokozza a rugalmas tanrend és a differenciált képességfejlesztés.

- tehetséggondozás az intézményben.

A tehetséggondozás feladatai iskolánkban:

Az optimális fejlődés feltételeinek megteremtése, működtetése (hogy minden tanuló eljuthasson adottságai lehetőségeinek legfelső határáig). A folyamatosság biztosítása alsó- és felső tagozatban egyaránt.

Megvalósítási stratégia:

- A tehetség felismerése
- Tehetséges gyerek az, aki erősen motivált, könnyen és gyorsan tanul, átlagon felüli teljesítményekre képes, kreatív; egy-egy tantárgyból (speciális tehetségű) minden tantárgyból (általánosan jó intellektusú).
- A korai felismerés meghatározó fontosságú. A kiemelkedő képességűek (megfelelő foglalkoztatás hiányában) gyakran visszafejlődnek, sérülnek, kirekesztődnek. A korai felismerés szakértelmet, körültekintést kíván.

A tehetség felismerésének eszközei:

- Konzultáció az óvónőkkel az iskolába lépés előtt;
- Szoros együttműködés a Szakszolgálat munkatársaival (tanácsadás, mérések, tesztek, szűrések);
- Személyi feltételek: a pedagógusok át- ill. továbbképzése, a felismerést segítő módszerek elsajátítása;
- Tárgyi feltételek: a szükséges taneszközök, a szükséges órák biztosítása;

A felismert tehetség fejlesztése:

- Osztályon belüli differenciálás;
- A választható tanórán tanulható tantárgyak tanulása;

Módszerei:

- képességek szerinti csoportok létrehozása (a tanulók aktuális felkészültsége alapján szerveződő, nyitott, átjárható csoportok)
- gyorsítás + dúsító program (a tananyag gyorsabb elvégzése, a fennmaradó időben dúsító program)

- gazdagítás és elmélyítés (nem több ismeret elsajátítása, hanem önállóságot, kreativitást igénylő feladatok végzése)

Tehetséggondozó órákon:

- Osztályonkénti, évfolyamonkénti önképző körök, ahol a jó képességű tanulók, aktív módon felkészülhetnek a tanulmányi versenyekre, gimnáziumi felvételi vizsgákra.

Szabadidőben:

- gazdag szakkörválaszték
- iskolai, városi, megyei, regionális és levelezős versenyek (fontos személyiségfejlesztő hatásuk van: egészséges versenyszellem, önértékelés, sportszerűség, kudarcűrítés)
- egyéb foglalkozások, ahol a gyerekek „kipróbálhatják” magukat (környezeti- és vizuális kultúra, színjátszás, drámajátékok, bábozás, emberismeret, illem, kommunikáció, vers- és meseírás, rejtvényfejtés-készítés, művelődés, önművelés, barkácsolás, kézművesség, számítógépes és programozói ismeretek, sakk, sport, origami, zenei ismeretek)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a továbbtanulás segítése, kapcsolat a középiskolákkal.

1.12. Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelem céljainak megvalósítását szolgáló tevékenységek iskolánk pedagógiai munkájában:

- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- egyéb foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- szülőkkel való egyeztetés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

II. HELYI TANTERV

2.1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Pedagógusokra vonatkozóan az alábbiakat határozzuk meg:

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe, szoros egységet képezve a játék és a tanulás között
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával, a professzionális kommunikációval és pozitív minta adásával kívánjuk megvalósítani
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív, interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat
- elősegítjük a „csoportban dolgozás” képességéhez szükséges kompetenciák kialakítását.

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási képességek, tanulási technikák elsajátítása és a szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, a tanulás tanítása az önálló ismeretszerzés alkalmazása, a konstruktív gondolkodás fejlesztése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

2.2. Kerettanterv, tanórák, óraszámok, tananyag, választható tárgyak, csoportbontás

- a választott kerettanterv megnevezése

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról, s az ahhoz igazodó, az Oktatási Hivatal honlapján is elérhető:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára,
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára.

Kerettantervi változatok megnevezése:

Tantárgy megnevezése	Változat
Technika és tervezés	Modul „B”: Háztartásökonómia – életvitel technológiai

- rendelkezés a kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkeretének legfeljebb 10%-a felhasználásáról

Óraterv a 2020-as NAT alapján

<i>Tantárgy/évfolyam</i>		<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>	<i>6.</i>	<i>7.</i>	<i>8.</i>
<i>Magyar</i>	<i>nyelv</i>	7+1	7+1	5+1	5+1	2	2	1+1	1+1
	<i>irodalom</i>					2	2	2	2
<i>Angol nyelv</i>					2	3	3	3	3
<i>Matematika</i>		4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	3+1	3+1
<i>Etika/hit és erkölcsstan</i>		1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Történelem</i>						2	2	2	2
<i>Állampolgári ismeretek</i>									1
<i>Hon- és népismeret</i>						1			
<i>Környezetismeret</i>				1	1				
<i>Természettudomány</i>						2	2		
<i>Fizika</i>								1	2
<i>Kémia</i>								1	2
<i>Biológia</i>								2	1
<i>Földrajz</i>								2	1
<i>Ének-zene</i>		2	2	2	2	2	1	1	1
<i>Dráma és színház</i>							1		
<i>Vizuális kultúra</i>		2	2	2	1	1	1	1	1
<i>Digitális kultúra</i>				1	1	1	1	1	1
<i>Technika és tervezés</i>		1	1	1	1	1	1+1	1	
<i>Testnevelés</i>		5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>						1	1	1	1
<i>Kötelező alapóraszám</i>		22	22	22	23	27	26	28	28
<i>Szabadon terv.óraker.</i>		2	2	2	2	1	2	2	2
<i>Maximális órakeret</i>		24	24	24	25	28	28	30	30

Az alábbi tantárgyi elnevezések érvényesek

Magyar nyelv és irodalom	1-4. évfolyam
Magyar nyelv	5-8. évfolyam
Irodalom	5-8. évfolyam
Idegen nyelv	4-8. évfolyam
Matematika	1-8. évfolyam

Környezetismeret	3-4. évfolyam
Természettudomány	5-6. évfolyam
Testnevelés	1-8. évfolyam
Technika és tervezés	1-7. évfolyam
Ének-zene	1-8. évfolyam
Vizuális kultúra	1-8. évfolyam
Digitális kultúra	3-8. évfolyam
Hon- és népismeret	5. évfolyam
Etika/Hit- és erkölcstan	1-8. évfolyam
Történelem	5-8. évfolyam
Állampolgári ismeretek	8. évfolyam
Dráma és színház	6. évfolyam
Biológia	7-8. évfolyam
Kémia	7-8. évfolyam
Fizika	7-8. évfolyam
Földrajz	7-8. évfolyam

1. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	7+1	288	238	50

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
BESZÉD ÉS OLVASÁS			
Beszéd és kommunikáció	15		15

Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	60		60
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	48	10	58
Népmesék, műmesék	6	4	10
Versek, népköltészeti alkotások	5	5	10
Helyem a közösségben – család, iskola	4		4
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	4	6	10
Állatok, növények, emberek	4		4
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS			
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	40		40
Írás jelrendszere	28	10	38
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	11		11
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	2	8	10
Kisbetű – nagybetű	4		4
A magyar ábécé – a betűrend	2	2	4
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	5	5	10
Évfolyam éves óraszámja összesen:	238	50	288

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	50
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS		

Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	– Összeolvasási képesség fejlesztése – Szótagolás – Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés – Olvasástechnika fejlesztése – Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése	10
Népmesék, műmesék	– Szótagoló olvasás – Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig – Olvasástechnika fejlesztése – Szövegértő olvasás fejlesztése	4
Versek, népköltészeti alkotások	– Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés	5
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Lakóhely hagyományainak megismerése	6
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS		
Írás jelrendszere	– Helyes ceruzafogás kialakítása – Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása – Írástechnika fejlesztése	10
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	– Aktív szókincs fejlesztése – Szótagolás, elválasztás – Helyesírási készség fejlesztése	8
A magyar ábécé – a betűrend	– Helyesírási készség fejlesztése – Aktív szókincs fejlesztése	2
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	– Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése	5
	Összesen:	50

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	4+1	180	136	44

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4		4
Rendszerezés, rendszerképzés	4		4
Állítások	4		4
Problémamegoldás	4		4
Szöveges feladatok megoldása	5	5	10
Szám és valóság kapcsolata	10		10
Számlálás, becslés	6		6
Számok rendezése	6	4	10
Számok tulajdonságai	9	6	15
Számok helyi értékes alakja	5	5	10
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10		10
Alapműveletek értelmezése	10	10	20
Alapműveletek tulajdonságai	8	4	12
Szóbeli számolási eljárások	10	8	18

Fejben számolás	9	2	11
Alkotás térben és síkon	4		4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6		6
Transzformációk	3		3
Tájékozódás térben és síkon	4		4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9		9
Adatok megfigyelése	3		3
Valószínűségi gondolkodás	3		3
Évfolyam éves óraszám összesen:	136	44	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	44
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Szöveges feladatok megoldása.	– Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel – Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban – Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása	5
Számok rendezése	– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése – Számok helyének azonosítása számtáblázatokban	4
Számok tulajdonságai	– Számok kifejezése művelettel megadott alakokban. – Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással	6
Számok helyi értékes alakja	– Csomagolások leltárak alapján – Csoportosítások rajzolt képeken – Leltárak kiolvasása különböző csoportosítások (köztük tízesével is) után	5

	– Játék logikai készlettel	
Alapműveletek értelmezése	– Az összeadás, kivonás többféle értelmezésének lejátszása konkrét dolgokkal, például gyümölcsökkel, virágokkal, gesztenyékkel – Összeadás, kivonás kirakása univerzális modellekkel (például ujjakkal), korongokkal, színes rudakkal	10
Alapműveletek tulajdonságai	– Szőnyegezések színes rudakkal – Játék összeadások és kivonások közti kapcsolatok megértéséhez	4
Szóbeli számolási eljárások	– Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával – 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján	8
Fejben számolás	– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során – Fejben számolás 20-as számkörben	2
Összesen:		44

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
1. Éntudat – Őn ismeret	5		5
2. Család – Helyem a családban	6	2	8
3. Helyem az osztály közösségében	6		6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6		6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Család – Helyem a családban	– Családtagok, családi viszonyok jellemzése – A szeretet kifejezésének és elfogadásának módjainak gyakorlása	2
	Összesen:	2

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettanternvi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettanternvi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	35		35
Zeneművek/Zenehallgatás	15		15
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	6	1	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	1	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	2	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	– Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang	1
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	– Hangszínhallás fejlesztése	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	– A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban	2
	Összesen:	4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe		
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28	2	30
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6		6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6		6
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6		6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10	2	12
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12		12
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	– Korábban átélt események, különböző személyes élmények felidézése és tetszőleges megjelenítése különböző eszközökkel síkban és térben	2
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	– Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfűzés, agyagozás).	2
	Összesen:	4

Technika és tervezés

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Anyagok a környezetünkben	4		6

Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15		15
Otthon – család – életmód	7		7
Jeles napok, ünnepek	5	2	7
Közlekedés	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Jeles napok, ünnepek	Közösen átélt élmények és érzések támogatása	2
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

1. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1	5	180	170-18=152	10+18=28

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

1. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13		13
Kúszások és mászások	13		13
Járások, futások	18		18
Szökdelések, ugrások	13	9	22
Dobások, ütések	10	10	20
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18		18
Labdás gyakorlatok	13	9	22
Testnevelési és népi játékok	16		16
Küzdőfeladatok és -játékok	15		15
Foglalkozások alternatív környezetben	23		23
Úszás			
Évfolyam éves óraszámja összesen:	152	10+18	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 1. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (18 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

1. évfolyam:	Szabad órakeret:	10+18
--------------	------------------	-------

Témakör neve	Téma	Óraszám
Szökdelések, ugrások	– Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével – Helyben szökdelések páros zárt lábbal és különböző terpeszekben tapsra, zenére – Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le – Sasszé, oldalazó és indiánszökdelés alaptechnikájának elsajátítása	9
Dobások, ütések	– Könnyű labda fogása két kézzel, egyszerű karmozgások	10

	kézben a labdával, helyben és haladás közben – Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben – Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben	
Labdás gyakorlatok	– A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással – A labdaérzék-fejlesztő, pontosságot, a hibaszázalék csökkenését előtérbe helyező páros, csoportos versengések	9
Összesen:		28

2. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	7+1	288	238	50

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete

BESZÉD ÉS OLVASÁS			
Beszéd és kommunikáció	15	2	17
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	12	4	16
Népmesék, műmesék	30	4	34
Versek, népköltészeti alkotások	23	4	27
Helyem a közösségben – család, iskola	14	3	17
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	21	4	25
Állatok, növények, emberek	16	4	20
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS			
Írás jelrendszere	12	2	14
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	15	6	21
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	23	6	29
Kisbetű – nagybetű	14	4	18
A magyar ábécé – a betűrend	16	3	19
Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	27	4	31
Évfolyam éves óraszámja összesen:	238	50	288

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	50
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS		
Beszéd és kommunikáció	– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés – Párbeszéd, szituációs játékok	2

Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	– Olvasástechnika fejlesztése – Szókincs gyarapítása – Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése	4
Népmesék, műmesék	– Szövegértő olvasás fejlesztése – Események helyszíne, ideje, sorrendje – Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. – Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok	4
Versek, népköltészeti alkotások	– Érzelmi fejlesztés – Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés – Ritmusérzék fejlesztése – Olvasástechnika fejlesztése	4

Helyem a közösségben – család, iskola	– Szövegértő olvasás fejlesztése – Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása – Empatikus képesség fejlesztése – Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek	3
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	– Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink – Magyar hagyományok tisztelete – Lakóhely hagyományainak megismerése	4
Állatok, növények, emberek	– Lényegkiemelés képessége – Szövegben való tájékozódás fejlesztése – Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel – Belső képalkotás – Válogató olvasás – Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia	4

	fejlesztése érzékszervek bevonásával – Tanulás tanulása	
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS		
Írás jelrendszere	– Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése – Írástechnika fejlesztése	2
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	– Aktív szókincs fejlesztése – Szótagolás, elválasztás – Helyesírási készség fejlesztése – Legalább 20-20 (összesen 40) gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása – 20 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó – 4-5 szóból álló mondat leírása	6

A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	– Nyelvi tudatosság fejlesztése – Önellenzés, hibajavítás képessége – Hibajavítás szövegminta alapján – Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése – Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek – A kijelentő és kérdő mondatok	6
Kisbetű – nagybetű	– Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással – Hibajavítás és önellenzési képesség fejlesztése – Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása – Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) – Mondatkezdő nagybetű	4
A magyar ábécé – a betűrend	– Helyesírási készség fejlesztése – Ritmusfejlesztés – A betűrend, a különböző betűvel kezdődő szavak betűrendbe sorolása	3

Hangok időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe	– Szókincsfejlesztés – Artikuláció fejlesztése – Helyesírási készség fejlesztése – Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása	4
	Összesen:	50

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	4+1	180	136	44

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összzidőkerete
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	4		4
Rendszerezés, rendszerképzés	4		4
Állítások	4		4
Problémamegoldás	4	1	5
Szöveges feladatok megoldása	6	5	11
Szám és valóság kapcsolata	9		9
Számlálás, becslés	6		6
Számok rendezése	6	4	10

Számok tulajdonságai	9	3	12
Számok helyi értékes alakja	5	5	10
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10		10
Alapműveletek értelmezése	10	9	20
Alapműveletek tulajdonságai	8	3	11
Szóbeli számolási eljárások	10	8	18
Fejben számolás	9	3	12
Alkotás térben és síkon	4		4
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6		6
Transzformációk	3		3
Tájékozódás térben és síkon	4		4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9	3	11
Adatok megfigyelése	3		3
Valószínűségi gondolkodás	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	136	44	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	44
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Problémamegoldás	– Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban	1
Szöveges feladatok megoldása	– Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel – Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül – Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása	5

	– Egy-, kétlépéses alapműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel – Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz	
Számok rendezése	– Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel – Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $20:2$, $5\cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben – Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése – Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben	4

Számok tulajdonságai	– Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3\cdot 5$ – Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással – Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse	3
Számok helyi értékes alakja	– Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel – Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően) – Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz – Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban	5

	– Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben	
Alapműveletek értelmezése	– Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként – Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse) – A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7 – Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások) – Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során – Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján – Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel	9
Alapműveletek tulajdonságai	– Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4$ – Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig	3

	– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél	
Szóbeli számolási eljárások	– Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján a 100-as számkörben – Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben – Bontások és pótlások alkalmazása – 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával) – Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: $6 \cdot 8 = 6 \cdot 5 + 6 + 6 = (6 \cdot 4) \cdot 2$; $8 \cdot 4 = (4 \cdot 4) \cdot 2$ – Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással	8
Fejben számolás	– Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben – A szorzó- és bennfoglaló táblák belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával – 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással	3
Összesen:		44

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Éntudat – Önismeret	5		5
2. Család – Helyem a családban	6		6
3. Helyem az osztály közösségében	6		6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5	2	7
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6		6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	– A nemzeti ünnepek háttérében álló történetek megismerése	2
	– Családi, iskolai és nemzeti ünnepek jellegének megkülönböztetése	
	Összesen:	2

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	35		35
Zeneművek/Zenehallgatás	12	1	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7	1	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zeneművek/Zenehallgatás	– A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban	1
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	– Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz,	1

	pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang	
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	– Dalok felismerése hangszerekről	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	– Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása	1
	Összesen:	4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet- óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Vizuális kifejezőeszközök – Érzékelés, jellemzők, tapasztalat	horizontálisan beépül a többi témakörbe		
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	28	2	30
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	6		6
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	6		6

Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6		6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10	2	12
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12		12
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	– Tanult irodalmi, zenei élmények, és médiaélmények (pl. mese, vers, gyermekdal, zenemű, animációs film) fontos helyszíneinek és szereplőinek megjelenítése síkban és térben egyszerű eszközök felhasználásával	2
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	– Egyszerű tárgy készítése hagyományos kézműves technikák alkalmazásával (pl. fonás, szövés, nemezelés, gyöngyfüzés, agyagozás).	2
	Összesen:	4

Technika és tervezés

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
2.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Anyagok a környezetünkben	4		6
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15		15
Otthon – család – életmód	7		7
Jeles napok, ünnepek	5	2	7
Közlekedés	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Jeles napok, ünnepek	– Közösen átélt élmények és érzések támogatása	2
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy**Helyi tantárgyi tanterv**

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

2. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret

2.	5	180	170-18=152	10+18=28
----	---	-----	------------	----------

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

2. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13	2	15
Kúszások és mászások	13	2	15
Járások, futások	18	3	21
Szökdelések, ugrások	13	3	16
Dobások, ütések	10	4	14
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18	3	21
Labdás gyakorlatok	13	3	16
Testnevelési és népi játékok	16	4	20
Küzdőfeladatok és -játékok	15	2	17
Foglalkozások alternatív környezetben	23	2	25
Úszás			
Évfolyam éves óraszámja összesen:	152	10+18	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 2. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (18 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

2. évfolyam:	Szabad órakeret:	10+18
Témakör neve	Téma	Óraszám

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését szolgáló gyakorlatok helyes végrehajtása - 2-4 ütemű szabad-, társas és kézi szergyakorlatok bemutatás utáni pontos és rendszeres végrehajtása	2
Kúzsások és mászások	- Sor- és váltóversenyek alkalmazása utánzó kúszó és mászó feladatokkal játékos formában - Törzsizom-erősítés az utánzó mozgások játékos felhasználásával	2
Járások, futások	- Sor- és váltóversenyek párban és csapatban, szemből és hátulról történő váltással - Futások 5-6 m-re elhelyezett 10-20 cm-es akadályok felett - Folyamatos futások 4-6 percen keresztül	3
Szökdelések, ugrások	- Szökdelések két lábon előre-hátra-oldalra, ugrások kisebb, 10-20 cm-es magasságú felületekre fel és le - Elugrások egy lábról maximum 5 m nekifutásból, guggolásba érkezéssel homokba - Páros lábról felugrások céltárgyak érintésével	3
Dobások, ütések	- Labda feldobása és elkapása helyben és járás közben - Kétkezes mellső lökés, hajítás ülésben, térdelésben és állásban társhoz vagy célra - Könnyű labda gurítása, terelése floorball-, teniszütő, tornabot vagy egyéb eszköz (pl. kézben lévő labda) segítségével társhoz vagy célfelületre - Labda dobása, gurítása és elkapása társsal vagy csoportban, helyben és mozgás közben	4
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	- Egyszerű talajgyakorlati elemek elsajátítása és esztétikus bemutatása (gurulóátfordulás előre, hátra, tarkóállás, bátorugrás, mérlegállás, kézállást előkészítő gyakorlatok) - Mászókulcsolás megtanulása, mászási kísérletek (rúdon, kötelen) - Egyszerű statikus és dinamikus egyensúlyozási gyakorlatok végrehajtása	3
Labdás gyakorlatok	- A különböző méretű és tömegű labdákkal labdavezetési, gurítási, dobási, rúgási és elkapási feladatok a távolság variálásával, helyben, önállóan, majd társak	3

	bevonásával különböző testhelyzetekben és különböző irányokba történő mozgással - Labdagörgetések gyakorlása kézzel, lábbal, egyenes vonalon előre, oldalra, hátra, körbe vagy változó irányokba - Ismerkedés a kézzel (kosárérintés, alkarérintés), lábbal (dekázás) és fejjel történő pattintó érintések alaptechnikájával, az érintőfelületek tudatosítása könnyített szerekkel (pl. lufival)	
Testnevelési és népi játékok	- Az elsősorban statikus akadályokat felhasználó fogó- és futójátékokban az irányváloztatások, mély súlyponti helyzetben történő elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása - A sportjátékokat előkészítő testnevelési játékokban a támadó és védő szerepekhez tartozó ismeretek elsajátítása, feladatainak gyakorlása - A népi játékokon keresztül a közösségi élmény megtapasztalása, a nemi szerepek gyakorlása - A kooperativitás, a közös célirányos együttműködés erősítése páros és csoportos játékok (pl. váltó- és sorversenyek) által	4
Küzdőfeladatok és -játékok	- Küzdelemre képessé tevő egyszerű technikák koordinációs fejlődésmenetének megfelelő végrehajtása - A küzdőjátékok balesetmegelőzési szabályainak, a sportszerű küzdés szemléletének megismerése	2
Foglalkozások alternatív környezetben	- Gördülő mozgásformák és téli játékok (roller, kerékpár; hógolyózás, szánkó) megismerése - Természetben üzhető sportágak megismerése (túrázás, síelés, korcsolyázás)	2
	Összesen:	28

3. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	5+1	216	170	46

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS			
Beszéd és kommunikáció	11	2	13
Mesék, történetek	13	1	14
Mondák, regék	15	2	17
Versek, népköltészeti alkotások	12	1	13
Helyem a világban	12	1	13
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	12	1	13
Állatok, növények, tájak, találmányok	15	2	17
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	4	1	5
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS			
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	9	4	13
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	12	5	17

A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	9	4	13
Szótő és toldalék, szóelemzés	7	4	11
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	6	3	9
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	9	4	13
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	9	4	13
3. Mennyiségeket kifejező szavak	4	3	7
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	11	4	15
Évfolyam éves óraszámja összesen:	170	46	216

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	46
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS		
Beszéd és kommunikáció	- Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció	2
Mesék, történetek	- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés	1
Mondák, regék	- Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése	2
Versek, népköltészeti alkotások	- Verbális memória fejlesztése	1
Helyem a világban	- Kulturális értékek megismerése és tisztelete	1
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	- Lakóhely hagyományainak megismerése	1
Állatok, növények, tájak, találmányok	- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával	2

Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás	1
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS		
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	- Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése	4
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	- Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése	5
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	- Helyesírási készség differenciált fejlesztése	4
Szótő és toldalék, szóelemzés	- Nyelvi elemzőkészség fejlesztése	4
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	- Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése	3
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	- Helyesírási készség differenciált fejlesztése	4
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	- Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer	4
3. Mennyiségeket kifejező szavak	- A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja	3
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	- A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja	4
Összesen:		46

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	4+1	180	136	44

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3	1	4
Rendszerezés, rendszerképzés	5	1	6
Állítások	4		4
Problémamegoldás	5	1	6
Szöveges feladatok megoldása	8	4	12
Szám és valóság kapcsolata	4	1	5
Számlálás, becslés	5	1	6
Számok rendezése	3	1	4
Számok tulajdonságai	9	1	10
Számok helyi értékes alakja	6	1	7
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	9	1	10
Alapműveletek értelmezése	3	2	5
Alapműveletek tulajdonságai	4	1	5
Szóbeli számolási eljárások	6	2	8
Fejben számolás	8	3	11
Írásbeli összeadás és kivonás	6	7	13
Írásbeli szorzás és osztás	6	7	13
Tötrészek	5	2	7
Negatív számok	3	1	4

Alkotás térben és síkon	6	1	7
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6	1	7
Transzformációk	4	1	5
Tájékozódás térben és síkon	3		3
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9	1	10
Adatok megfigyelése	3	1	4
Valószínűségi gondolkodás	3	1	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	136	44	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	44
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása	1
Rendszerezés, rendszerképzés	- Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz	1
Problémamegoldás	- Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése	1
Szöveges feladatok megoldása	- Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása	4
Szám és valóság kapcsolata	- A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban	1
Számlálás, becslés	- Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása	1
Számok rendezése	- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen	1
Számok tulajdonságai	- Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal, római számok	1

Számok helyi értékes alakja	- Számok számjegyeinek helyi, alaki és valódi értéke tapasztalatok alapján	1
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	- Mértékváltás eszköz segítségével	1
Alapműveletek értelmezése	- A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék	2
Alapműveletek tulajdonságai	- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére	1
Szóbeli számolási eljárások	- Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése	2
Fejben számolás	- Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során	3
Írásbeli összeadás és kivonás	- Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel	7
Írásbeli szorzás és osztás	- Írásbeli szorzás egy- és kétjegyű szorzóval, írásbeli osztás egyjegyű osztóval, gyakorlás	7
Törtrészek	- Törtrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése	2
Negatív számok	- A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során	1
Alkotás térben és síkon	- Alaklemez, vonalzó és körző helyes használatának gyakorlása játékos feladatok során	1
Alakzatok geometriai tulajdonságai	- Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján	1
Transzformációk	- Síkbeli alakzatok tükkörtengelyeinek keresése tükörrel, hajtogatással	1
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	- a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert	1

	összefüggést megfogalmazza saját szavaival	
Adatok megfigyelése	- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása	1
Valószínűségi gondolkodás	- Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése	1
	Összesen:	44

Etika/Hit-és erkölcstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
1. Éntudat – Őn ismeret	5		5
2. Család – Helyem a családban	6		6
3. Helyem az osztály közösségében	6		6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6	2	8
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	– A fenntartható életvitel néhány alapelve és azok figyelembevétele a saját döntések és választások során	2
	– Pazarlás és annak mérséklése, felesleges tárgyak és a mértékletes fogyasztási szokások	
	Összesen:	2

Környezetismeret tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének [1.sz.](#) mellékletében kiadott II.3.6.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Megfigyelés, mérés	8		8
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4		4

Tájékozódás az időben	6	2	8
Tájékozódás a térben	2		2
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	10		10
Testünk, egészségünk	4		4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Tájékozódás az időben	– Figyelemmel kísért rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése)	2
	Összesen:	2

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:

Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	35		35
Zeneművek/Zenehallgatás	12	1	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7	1	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zeneművek/Zenehallgatás	– A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése	1
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	– Ritmikai elemek , szolmizációs hangok gyakorlása	1
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	– Belső hallás fejlesztése dallambújtatással	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	– A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon	1
	Összesen:	4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
----------	---------------	--------------	------------------------	--------------------------

3.	2	72	68	4
----	---	----	----	---

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	24	2	26
Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	8		8
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	8		8
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	6		6
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	10	2	12
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	12		12
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:		Szabad órakeret:	4
Témakör neve	Téma	Óraszám	
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	– Magyar népmesék, népballadák illusztratív megjelenítése jellegzetes magyar népviseleti elemek megfigyeléseinek felhasználásával	2	
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	– Hulladékanyagokból új funkcióval bíró tárgyak tervezése, kivitelezése valós	2	

	vagy elképzelt funkció teljesítése érdekében	
	Összesen:	4

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
A digitális világ körülöttünk	3		3
A digitális eszközök használata	7		7
Alkotás digitális eszközökkel	9		9
Információszerzés az e-Világban	4		4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3		3
A robotika és a kódolás alapjai	8	2	10
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A robotika és a kódolás alapjai	– Feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki.	2
	Összesen:	2

Technika és tervezés

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettanternvi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanternv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanternv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettanternvi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Anyagok a környezetünkben	4		4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15		15
Otthon – család – életmód	8		8
Jeles napok, ünnepek	4	1	5
Közlekedés	3	1	4
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanternv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Jeles napok, ünnepek	– Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése	1
Közlekedés	– A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása	1
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

3. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
3.	5	180	170-9=161	10+9=19

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13	2	15
Kúszások és mászások	13		13
Járások, futások	18	2	20
Szökdelések, ugrások	13		13
Dobások, ütések	10	2	12
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18		18

Labdás gyakorlatok	13	2	15
Testnevelési és népi játékok	16	9	25
Küzdőfeladatok és -játékok	15	2	17
Foglalkozások alternatív környezetben	23		23
Úszás	9		9
Évfolyam éves óraszámja összesen:	161	19	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 3. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (9 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	19
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	– Alakzatok alkalmazó gyakorlása	2
Járások, futások	– Futásgyakorlatok alkalmazása, gyakorlása	2
Dobások, ütések	– Ütős sportágak megismerése	2
Labdás gyakorlatok	– Labdaérzékenységet fejlesztő gyakorlatok ismerete	2
Testnevelési és népi játékok	– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal	9
Küzdőfeladatok és -játékok	– Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok gyakorlása	2
	Összesen	19

4. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	5+1	216	170	46

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS			
Beszéd és kommunikáció	11	2	13
Mesék, történetek	9	1	10
Mondák, regék	15	1	16
Versek, népköltészeti alkotások	13	2	15
Helyem a világban	13	2	15
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	13	1	14
Állatok, növények, tájak, találmányok	20	1	21
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	6	2	8
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS			
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	4	3	7
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	6	4	10

A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	14	4	18
Szótő és toldalék, szóelemzés	7	4	11
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	6	4	10
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	9	3	12
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	4	4	8
3. Mennyiségeket kifejező szavak	9	4	13
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	11	4	15
Évfolyam éves óraszámja összesen:	170	46	216

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	46
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS		
Beszéd és kommunikáció	– Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció	2
Mesék, történetek	– Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés	1
Mondák, regék	– Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése	1
Versek, népköltészeti alkotások	– Verbális memória fejlesztése	2
Helyem a világban	– Kulturális értékek megismerése és tisztelete	2
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	– Lakóhely hagyományainak megismerése	1
Állatok, növények, tájak, találmányok	– Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával	1

Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	– Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás	2
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS		
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	– Hang- és betűanalízis, analízáló képesség fejlesztése	3
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	– Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése	4
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	– Helyesírási készség differenciált fejlesztése	4
Szótő és toldalék, szóelemzés	– Nyelvi elemzőkészség fejlesztése	4
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	– Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése	4
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	– Helyesírási készség differenciált fejlesztése	3
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	– Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer	4
3. Mennyiségeket kifejező szavak	– A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja	4
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	– A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja	4
	Összesen:	46

Angol nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.2.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	20		20
Topics concerning classroom activities (iskolai témák)	10		10
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	8	1	9
English and language learning (angol és nyelvtanulás)	5		5
Intercultural topics (interkulturális témák)	6	1	7
Playful learning (játékos tanulás)	10	1	11
Entertainment (szórakozás)	6	1	7
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése, megosztása)	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	– Természetismereti tudás bővítése. Testnevelés fontosságának erősítése. Zenei tudatosság erősítése.	1
Intercultural topics (interkulturális témák)	– Célnyelvi országok szokásai, népviselet, ünnepek, nevezetességek.	1
Playful learning (játékos tanulás)	– Makett készítés. Ruhatervezés, játékbaba öltöztetés. Projekt munkák készítése.	1
Entertainment (szórakozás)	– Témakör kiegészítése angol nyelvi játékokkal, dalokkal, társasozás.	1
Összesen:		4

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	4+1	180	136	44

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	3	1	4

Rendszerezés, rendszerképzés	5	1	6
Állítások	4	1	5
Problémamegoldás	5	2	7
Szöveges feladatok megoldása	9	6	15
Szám és valóság kapcsolata	4	1	5
Számlálás, becslés	5	1	6
Számok rendezése	3	1	4
Számok tulajdonságai	8	1	9
Számok helyi értékes alakja	6	1	7
Mérőeszköz használata, mérési módszerek	10		10
Alapműveletek értelmezése	3	1	4
Alapműveletek tulajdonságai	4	1	5
Szóbeli számolási eljárások	6	2	8
Fejben számolás	7	2	9
Írásbeli összeadás és kivonás	6	7	13
Írásbeli szorzás és osztás	6	7	13
Törtrészek	5	2	7
Negatív számok	3	1	4
Alkotás térben és síkon	6		6
Alakzatok geometriai tulajdonságai	6	1	7
Transzformációk	4		4
Tájékozódás térben és síkon	3	1	4
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	9	1	10
Adatok megfigyelése	3	1	4
Valószínűségi gondolkodás	3	1	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	136	44	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	44
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Válogatás, halmazok alkotása, vizsgálata	– Konkrét halmazok közös részéből elemek felsorolása	1
Rendszerezés, rendszerképzés	– Adott halmaz elemeinek rendszerezése megadott szempont szerint, különböző módszerekkel, például: táblázat, fadiagram, ágrajz	1
Állítások	– Igaz és hamis állítások alátámasztására példák és ellenpéldák keresése, felsorolása	1
Problémamegoldás	– Egyszerű gondolkodtató, logikai feladatok megoldásának keresése	2
Szöveges feladatok megoldása	– Fordított szövegezésű feladatok értelmezése, megoldása	6
Szám és valóság kapcsolata	– A mennyiségi viszonyokat kifejező szimbólumok helyes használata szóban és írásban	1
Számlálás, becslés	– Becslési módszerek ismerete, közelítő számítás, kerekítés, közelítés pontosítása	1
Számok rendezése	– Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése, helyük megtalálása a számegyenesen	1
Számok tulajdonságai	– Számok kifejezése művelettel megadott alakokkal, római számok	1
Számok helyi értékes alakja	– Számok számjegyeinek helyi, alak és valódi értéke tapasztalatok alapján	1
Alapműveletek értelmezése	– A műveletekben szereplő számok megnevezésének ismerete, megértése: tényezők, szorzat, osztandó, osztó, hányados, maradék	1
Alapműveletek tulajdonságai	– Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése; alkalmazása ellenőrzéshez és a számolási módok egyszerűsítésére	1

Szóbeli számolási eljárások	– Műveletek eredményének észszerű becslése, a becslés során kapott eredmény értékelése	2
Fejben számolás	– Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok során	2
Írásbeli összeadás és kivonás	– Az írásbeli összeadás és kivonás eredményének becslése célszerűen kerekített értékekkel	7
Írásbeli szorzás és osztás	– Írásbeli szorzás egy- és kétjegyű szorzóval, írásbeli osztás egyjegyű osztóval, gyakorlás	7
Tötrészek	– Tötrészekkel ábrázolt törtek nagyság szerinti összehasonlítása, egyenlők keresése	2
Negatív számok	– A negatív szám megjelenítése különböző tevékenységek során	1
Alakzatok geometriai tulajdonságai	– Testek, síkbeli alakzatok jellemzése megfigyelt tulajdonságok alapján	1
Tájékozódás térben és síkon	– Téri tájékozódást segítő játékok, tevékenységek	1
Összefüggések, kapcsolatok, szabályszerűségek felismerése	– a sorozatban, táblázatban, gépjátékokban felismert összefüggést megfogalmazza saját szavaival	1
Adatok megfigyelése	– Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása	1
Valószínűségi gondolkodás	– Valószínűségi játékok során stratégiák alakítása, kipróbálása, értékelése	1
Összesen:		44

Etika/Hit-és erkölctan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettanternvi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettanternvi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
1. Értudat – Önismeret	5		5
2. Család – Helyem a családban	6		6
3. Helyem az osztály közösségében	6		6
4. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
5. A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	6		6
6. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6	2	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam	Szabad órakeret:	2
-------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	– A lelkiismeret működésének jelei, erkölcsi értékek a mindennapokban: a tisztelet, a becsületesség, a mértéktartás, a felelősség, az akaraterő, az önbecsülés erényei	2
	Összesen:	2

Környezetismeret tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeltének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Megfigyelés, mérés	4		4
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4		4
Tájékozódás az időben	2		2
Tájékozódás a térben	6		6
Hazánk, Magyarország	6		6
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	8	2	10
Testünk, egészségünk	4		4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
--------------	------	---------

Életközösségek lakóhelyünk környezetében	– Elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).	2
	Összesen:	2

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	35		35
Zeneművek/Zenehallgatás	12	1	13
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	7	1	8
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7	1	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zeneművek/Zenehallgatás	– Zenei befogadói készség fejlődése	1
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	– Ritmikai, dallami elemek gyakorlása	1
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	– Hangszerekről dallamok felismerése, kísérek	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	– Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére	1
Összesen:		4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

3. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	12	2	14

Vizuális információ – Vizuális jelek a környezetünkben	4		4
Médiahasználat – Valós és virtuális információk	4		4
Álló- és mozgókép – Kép, hang, történet	4		4
Természetes és mesterséges környezet – Valós és kitalált tárgyak	6		6
Természetes és mesterséges környezet – Közvetlen környezetünk	4		4
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

3. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Síkbeli és térbeli alkotások – Mese, fantázia, képzelet, személyes élmények	– Korábban megismert és feldolgozott szövegekhez, zeneművekhez illusztráció készítése különböző vizuális eszközökkel síkban és térben (pl. rajz, festés, fotó, plasztika) a munkák szöveges értelmezésével.	2
	Összesen:	2

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
A digitális világ körülöttünk	3		3
A digitális eszközök használata	7		7
Alkotás digitális eszközökkel	9		9
Információszerzés az e-Világban	4		4
Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	3		3
A robotika és a kódolás alapjai	8	2	10
Évfolyam éves óraszámát összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A robotika és a kódolás alapjai	– Feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki.	2
	Összesen:	2

Technika és tervezés

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret

4.	1	36	34	2
----	---	----	----	---

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Anyagok a környezetünkben	4		4
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	15		15
Otthon – család – életmód	8		8
Jeles napok, ünnepek	4	1	5
Közlekedés	3	1	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Jeles napok, ünnepek	– Nemzeti értékeink és hőseink iránti tisztelet erősítése	1
Közlekedés	– A közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása	1
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

4. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
4.	5	180	170-9=161	10+9=19

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

4. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	13	2	15
Kúszások és mászások	13		13
Járások, futások	18	1	19
Szökdelések, ugrások	13	1	14
Dobások, ütések	10	2	12
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	18	1	19
Labdás gyakorlatok	13	2	15
Testnevelési és népi játékok	16	8	24
Küzdőfeladatok és -játékok	15	2	17
Foglalkozások alternatív környezetben	23		23
Úszás	9		9
Évfolyam éves óraszámja összesen:	161	19	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 4. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (9 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

4. évfolyam:	Szabad órakeret:	19
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	– Alakzatok alkalmazó gyakorlása	2
Járások, futások	– Futásgyakorlatok alkalmazása, gyakorlása	1
Szökdelések, ugrások	– Ugróerő fejlesztése	1
Dobások, ütések	– Ütős sportágak megismerése	2
Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok	– Koordinációs képesség fejlesztése, erő állóképesség fejlesztése	1
Labdás gyakorlatok	– Labdás ügyességet fejlesztő gyakorlatok	2
Testnevelési és népi játékok	– A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal	8
Küzdőfeladatok és -játékok	– Ritmusképesség fejlesztését célzó küzdőfeladatok gyakorlása	2
Összesen:		19

5. évfolyam

Irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. tantárgyi

kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettanternvi óraszám	Helyi többlet- óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Év eleji ismétlés	2		2
Család, otthon, nemzet	20	1	21
Petőfi Sándor: János vitéz	18	1	19
Szülőföld, táj	10	1	11
Prózai nagyepika-ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	11	1	12
Egy szabadon választott meseregény elemzése. 2. Szabó Magda: Tündér Lala vagy Fekete I.: A koppányi aga testamentuma	4		4
Év végi ismétlés	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

**A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret
felhasználása**

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Család, otthon, nemzet	– Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyezethez kapcsolása	1
Petőfi Sándor: János vitéz	– A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása.	1
Szülőföld, táj	– Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.	1

Prózai nagyepika-ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk vagy Fekete I.: A koppányi aga testamentuma	– A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.	1
Összesen:		4

Magyar nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet- óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A kommunikáció alapjai	6		6
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	13	2	15
Állandósult szókapcsolatok	8		8
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	24		24
Hangalak és jelentés	8	2	10
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	9		9
Évfolyam éves óraszám összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	– A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban.	2
Hangalak és jelentés	– Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében.	2
	Összesen:	4

Angol nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	3	108	102	6

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.2.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	32	1	33

Public matters (közügyek)	4	1	5
Topics concerning classroom activities (iskolai témák)	15	1	16
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	6		6
English and language learning (angol és nyelv tanulás)	6		6
Intercultural topics (interkulturális témák)	14	1	15
Current topics (aktuális témák)	7	1	8
Entertainment and playful learning (szórakozás,játékos tanulás)	11	1	12
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése,megosztása)	7		7
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	6	108

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	6
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	A bevásárlóközpontok bemutatása, a közvetlen lakóhely megismerése	1
Public matters (közügyek)	A napi étkezések bemutatása, megismerése	1
Topics concerning classroom activities	A témakör kiegészítése angol nyelvi játékokkal	1

(iskolai témák)		
Intercultural topics (interkulturális témák)	Az amerikai és brit emberek megismerése	1
Current topics (aktuális témák)	Csapatportok, szabadidős tevékenységek megismerése	1

Entertainment and playful learning (szórakozás, játékos tanulás)	A különleges ünnepek bemutatása, az angolszász országok egyes ünnepei	1
	Összesen:	6

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	4	144	136	8

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összídőkerete
Éveleji ismétlés	0	4	4
Halmazok	5	0	5
Matematikai logika, kombinatorika	5	0	5

Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	10	0	10
Alapműveletek természetes számokkal	8	0	8
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	9	0	9
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	9	0	9
Alapműveletek közönséges törtekkel	9	0	9
Alapműveletek tizedes törtekkel	7	0	7
Arányosság, százalékszámítás	10	0	10
Egyszerű szöveges feladatok	10	0	10
A függvény fogalmának előkészítése	5	0	5
Sorozatok	4	0	4
Mérés és mértékegységek	8	0	8
Síkbeli alakzatok	9	0	9
Transzformációk, szerkesztések	10	0	10
Térgeometria	8	0	8
Leíró statisztika	5	0	5
Valószínűség-számítás	5	0	5
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	0	4	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	136	8	144

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	8
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Éveleji ismételtes	Tavalyi tananyag ismételtes	4
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	Számonkérés, összefoglalás	4

Összesen:

8

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
7. Éntudat – Önismeret	5	2	7
8. Család – Helyem a családban	6		6
9. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6		6
10. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
11. A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	6		6
12. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Éntudat – Önismeret	– Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése – Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése	2
	Összesen:	2

Történelem tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Személyes történelem	7		7
Fejezetek az ókor történetéből	13	2	15
A kereszténység	5	1	6
A középkor világai	13	1	14
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20		20
Két mélységelvű téma	10		10

Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72
-----------------------------------	----	---	----

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Fejezetek az ókor történetéből	– Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése és megbeszélése	2
A kereszténység	– A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése	1
A középkor világi	– Beszámoló készítése egy lovagi tornáról és/vagy a lovagi erényekről	1
	Összesen:	4

Hon- és népismeret tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:

Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Az én világom	6		6
Találkozás a múlttal	20		20
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	8	2	10
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órákeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órákeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése	2
	Összesen:	2

Természettudomány tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órákerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órákeret</i>	<i>Évi órákeret</i>	<i>Kerettantervi órákeret</i>	<i>Helyi tervezésű órákeret</i>
5.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órákeret

5. évfolyam:

Témakör neve	Kerettanternvi óraszám	Helyi többlet- óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Anyagok és tulajdonságaik	7		7
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	5		5
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	2	1	3
Tájékozódás az időben	3		3
Alapvető térképészeti ismeretek	7		7
Topográfiai alapismeretek	5	1	6
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	7		7
A növények testfelépítése	10		10
Az állatok testfelépítése	8	1	9
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	10		10
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	4	1	5
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

**A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret
felhasználása**

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	– A növények életfeltételei	1
Topográfiai alapismeretek	– Legfontosabb hazai álló- és folyóvizek	1
Az állatok testfelépítése	– Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján	1
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	– Időjárás-jelentés	1

	Összesen:	4
--	-----------	---

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	34		34
Zeneművek/Zenehallgatás	14	1	15
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	9	1	9
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6	1	7
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6	1	7
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
--------------	------	---------

Zeneművek/Zenehallgatás	Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket	1
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	A zenei ABC hangjainak gyakorlása.	1
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Zenetörténeti ismeretek bővítése.	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	az új ritmikai elemek felismerése kottaképben	1
Összesen:		4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5		5
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5	2	7
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5		5

Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5		5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4		4
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5		5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5		5
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	– Adott tartalmi keretekhez illeszkedő figurák, karakterek, terek, tárgyak, helyzetek, történet részletes elképzelése, korábbi személyes vizuális tapasztalatok, emlékek inspiratív felhasználásával	2
	Összesen:	2

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7		7
Online kommunikáció	3		3
Robotika	5		5
Szövegszerkesztés	6		6
Bemutatókészítés	4	2	
Multimédiás elemek készítése	4		4
Az információs társadalom, e-Világ	3		3
A digitális eszközök használata	2		2
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Bemutatókészítés	Ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket.	2
Összesen:		2

Technika és tervezés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Gazdálkodás, munkamegosztás	3		3
Otthon a lakásban	5		5
Táplálkozás és ételkészítés	2	1	3
Textiltechnika	12		12
Szabad alkotás	12	1	13
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Táplálkozás és ételkészítés	– Konyhatechnikai eljárások	1
Szabad alkotás	– Kreatív alkotás alkalmazása	1
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

5. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	5	180	170-9=161	10+9=19

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18		18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	23		23
Torna jellegű feladatmegoldások	23		23
Sportjátékok	35	19	54
Testnevelési és népi játékok	17		17
Önvédelmi és küzdősportok	20		20
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16		16
Úszás	9		9
Évfolyam éves óraszámja összesen:	161	10+9	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 5. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (9 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:		Szabad órakeret:	10+9
Témakör neve	Téma	Óraszám	

Sportjátékok	– Labdarúgás	19
	Összesen:	19

6. évfolyam

Irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. tantárgyi

kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Év eleji ismétlés	2		2
Hősök az irodalomban	12	1	13
Arany János: Toldi	20	1	21
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	12		12
Próza nagyepika- ifjúsági regény 2. Gárdonyi G.: Egri csillagok	13	1	14
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény. Daniel Defoe: Robinson Crusoe	6	1	7
Év végi ismétlés	3		3
Évfolyam éves óraszám összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Hősök az irodalomban	– Helyi mondák gyűjtése	1
Arany János: Toldi	– Részösszefoglalás, Költői eszközök felismerésének gyakorlása	1
Prózai nagyepika- ifjúsági regény 2. Gárdonyi G.: Egri csillagok	– Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével	1
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény. Daniel Defoe: Robinson Crusoe	– A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban.	1
Összesen:		4

Magyar nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Év eleji ismétlés	2		2

Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	50	2	52
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4		4
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	9	2	11
Év végi ismétlés	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	– A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók.	2
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	– Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása.	2
	Összesen:	4

Angol nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	3	108	102	6

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.2.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	32	1	33
Public matters (közügyek)	4	1	5
Topics concerning classroom activities (iskolai témák)	15	1	16
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	6		6
English and language learning (angol és nyelv tanulás)	6		6
Intercultural topics (interkulturális témák)	13	1	14
Current topics (aktuális témák)	7	1	8
Entertainment and playful learning (szórakozás,játékos tanulás)	11	1	12
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése,megosztása)	8		8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	6	108

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	6
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám			
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	A napi étkezések bemutatása, megismerése, gyorsétterem, Egészséges ételek, italok, Étkezési szokások	1			
Public matters (közügyek)	A kempingezés, falusi, városi élet	1			
Topics concerning classroom activities (iskolai témák)	Iskolánk, tantárgyaink	1			
Intercultural topics (interkulturális témák)	Lakás, Város, Lakóhely típusok, Költözködés, Nagyvárosok, Skócia bemutatása	1			
Current topics (aktuális témák)	Halloween Hálaadás, Anyák napja, Email olvasás	1			
Entertainment and playful learning (szórakozás, játékos tanulás)	Lakás, Város, Lakóhely típusok, Költözködés, Nagyvárosok, Skócia bemutatása	1			
	Összesen:	6			

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	4	144	136	8

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Éveleji ismételés	0	4	4
Halmazok	5	0	5
Matematikai logika, kombinatorika	5	0	5
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	10	0	10
Alapműveletek természetes számokkal	8	0	8
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	9	0	9
Közönséges törték, tizedes törték, racionális számok	9	0	9
Alapműveletek közönséges törtékkel	9	0	9
Alapműveletek tizedes törtékkel	7	0	7
Arányosság, százalékszámítás	10	0	10
Egyszerű szöveges feladatok	10	0	10
A függvény fogalmának előkészítése	5	0	5
Sorozatok	4	0	4
Mérés és mértékegységek	8	0	8
Síkbeli alakzatok	9	0	9
Transzformációk, szerkesztések	10	0	10
Térgeometria	8	0	8

Leíró statisztika	5	0	5
Valószínűség-számítás	5	0	5
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	0	4	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	136	8	144

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	8
--------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Éveleji ismételtes	Tavalyi tananyag ismételtes	4
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	Számonkérés, összefoglalás	4
	Összesen:	8

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összídíkerete

13. Éntudat – Önismeret	5		5
14. Család – Helyem a családban	6		6
15. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6		6
16. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5	2	7
17. A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	6		6
18. Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	– A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése – A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása	2
	Összesen:	2

Történelem tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	10	1	11
Új látóhatárok	11	1	12
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	14	1	15
Élet a kora újkori Magyarországon	6		6
Forradalmak kora	5		5
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	15	1	16
Egy mélységelvű téma	7		7
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	– Mátyás, a reneszánsz uralkodó beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról	1
Új látóhatárok	– A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez	1

	tartozó templomok megtekintése	
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	– Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről	1
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	– Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről	1
	Összesen:	4

Természettudomány tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Anyagok és tulajdonságaik	5		5
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	2		2
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	6	1	7
Tájékozódás az időben	3		3
Topográfiai alapismeretek	2	2	4

Az állatok testfelépítése	2		2
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	11		11
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	9		9
Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	10		10
Az energia	6	1	7
A Föld külső és belső erői, folyamatai	10		10
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	2		2
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	– A növények életfeltételei	1
Tájékozódás az időben	– A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései. A napszakok, évszakok váltakozása	1
Topográfiai alapismeretek	– Tájékozódás hazánk domborzati és közigazgatási térképén – Tájékozódás a földgömbön	2
	Összesen:	4

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	17		17
Zeneművek/Zenehallgatás	7		7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3	1	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3		3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	4	1	5
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34		36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	A tanult hangközők éneklése tanári segítséggel	1
	Összesen:	2

Dráma és színház

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Szabályjátékok, népi játékok	7		7
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, táncsal)	4	2	6
Rögtönzés	5		5
Saját történetek feldolgozása	5		5
Műalkotások feldolgozása	3		3
Dramaturgiai alapfogalmak	3		3
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	2		2
Színházi műfajok, stílusok	2		2
Színházi előadás megtekintése	3		3
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	– Kommunikációs játékok – Interakciós játékok	2
	Összesen:	4

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
6.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5		5
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5		5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	5		5
Tér és időbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	5		5
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	4		4

Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5	2	7
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5		5
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	– Különböző korok és kultúrák szimbólumainak és motívumainak felhasználásával minta, díszítés tervezése, és a minta felhasználása tárgyak díszítésére választott célok érdekében	2
	Összesen:	2

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7		7
Online kommunikáció	2		2
Robotika	6		6
Szövegszerkesztés	6		6
Bemutatókészítés	4		4
Multimédiás elemek készítése	4		4
Az információs társadalom, e-Világ	3		3
A digitális eszközök használata	2	2	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A digitális eszközök használata	Önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.	2
	Összesen:	2

Technika és tervezés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	1+1	72	34	38

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Gazdálkodás, munkamegosztás	3		3
Otthon a lakásban	5		5
Táplálkozás és ételkészítés	16	20	36
Textiltechnika	2		2
Szabad alkotás	8	18	26
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	38	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	38
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Táplálkozás és ételkészítés	– Konyhatechnikai eljárások	20
Szabad alkotás	– Kreatív alkotás alkalmazása	18
	Összesen:	38

Testnevelés tantárgy**Helyi tantárgyi tanterv**

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

6. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>

6.	5	180	170-9=161	10+9=19
----	---	-----	-----------	---------

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18		18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	23		23
Torna jellegű feladatmegoldások	23		23
Sportjátékok	35	19	54
Testnevelési és népi játékok	17		17
Önvédelmi és küzdősportok	20		20
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16		16
Úszás	9		9
Évfolyam éves óraszámja összesen:	161	10+9	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 6. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (9 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

6. évfolyam:	Szabad órakeret:	10+9
--------------	------------------	------

Témakör neve	Téma	Óraszám
Sportjátékok	– Kosárlabda	19
	Összesen:	19

7. évfolyam

Irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. tantárgyi

kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Év eleji ismételés	2		2
I. Korok és portrék			
A) A középkor	5		5
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	13	1	14
C) Irodalmunk a 17–18. században	6		6
D-E) Klasszicizmus és romantika	34	1	35
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	5	2	7
Év végi ismételés	3		3
Évfolyam éves óraszám összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Reneszánsz, humanizmus, reformáció	– A reneszánsz világkép értelmezése.	1
Klasszicizmus és romantika	– Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora.	1
Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	– Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése.	2
Összesen:		4

Magyar nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1+1	72	34	38

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Év eleji ismétlés	3		3
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	4	9

Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szószerkezet	12	30	42
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	4	14
Év eleji ismétlés	4		4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	38
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	– A szövegértési készség fejlesztése	4
Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szószerkezet	– A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]	30
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal	– A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)	4
	Összesen:	38

Angol nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	3	108	102	6

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.2.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	30	1	31
Public matters (közügyek)	6		6
Topics concerning classroom activities(iskolai témák)	13		13
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	7		7
English and language learning (angol és nyelv tanulás)	6	1	7
Intercultural topics (interkulturális témák)	12	1	13
Current topics (aktuális témák)	6	1	7
Entertainment (szórakozás)	12	1	13
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése, megosztás)	10	1	11
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	6	108

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	6
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	A személyes kapcsolatok megismerése, jellemzése. Az amerikai és brit iskolarendszer megismerése	1
English and language learning (angol és nyelv tanulás)	Az állásszerzés világának megismerése. A tanácsadás alapjai. Beszélgetés kalandtáborokról	1
Intercultural topics (interkulturális témák)	A pénz világának megismerése	1
Current topics (aktuális témák)	Az egészséges életmód bemutatása	1
Entertainment (szórakozás)	Adott film bemutatása	1
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése, megosztás)	Az Amerikai Egyesült Államok egyes nevezetességeinek bemutatása	1
	Összesen:	6

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>

7.	3+1	144	102	42
----	-----	-----	-----	----

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Éveleji ismételés		5	5
Halmazok, számhalmazok	6	4	10
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	9	0	9
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyökök	9	4	13
Arányosság, százalékszámítás	11	4	15
Szöveges feladatok előkészítése	8	0	8
Szöveges feladatok	11	0	11
A függvény fogalmának előkészítése	6	5	11
Síkbeli alakzatok	10	4	14
Transzformációk, szerkesztések	10	6	16
Térgeometria	10	3	13
Leíró statisztika	6	3	9
Valószínűség-számítás	6	0	6
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	0	4	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	42	144

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	42
--------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
------------------	------	---------

Éveleji ismételés	Tavalyi tananyag ismételése	5
Halmazok, számhalmazok	Halmazokba rendezés több szempont szerint Halmazábra készítése Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegegyenesen	4
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyökök	Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül Összetett számok prímtenyezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása	4
Arányosság, százalékszámítás	Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása	4
A függvény fogalmának előkészítése	Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont	5
Síkbeli alakzatok	Háromszögek külső szögeinek összege A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtapéz, négyzet) felismerése és	4

	legfontosabb tulajdonságaik megállapítása	
Transzformációk, szerkesztések	Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben	6
Térgeometria	Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján Testek hálójának készítése	3
Leíró statisztika	Gyakorlás: Oszlop és kör diagram rajzolása, számolások	3
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	Számonkérés, összefoglalás	4
Összesen:		42

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
19. Éntudat – Őn ismeret	5		5

20.	Család – Helyem a családban	6		6
21.	Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6		6
22.	A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
23.	A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	6	2	8
24.	Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:		34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	– A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése; – Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újrahasznosítási lehetőségek feltárása	2
	Összesen:	2

Történelem tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
A modern kor születése	5		5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7		7
Az első világháború és következményei	11	1	12
Totális diktatúrák	5		5
A Horthy-korszak	9		9
A második világháború	10	1	11
A megosztott világ	5	1	6
Magyarország szovjetizálása	10	1	11
Egy mélységelvű téma	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Az első világháború és következményei	– Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése	1
A második világháború	– A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése	1
A megosztott világ	– A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek	1

	azonosítása képek, szöveges források alapján	
Magyarország szovjetizálása	– A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján	1
	Összesen:	4

Fizika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	36	0

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.4 műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összzidőkerete
Bevezetés a fizikába	8		8
Az energia	8		8
Mozgás közlekedés és sportolás közben	10		10
Lendület és egyensúly	10		10
Évfolyam éves óraszámja összesen:	36	0	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	0
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
	Összesen:	0

Kémia tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig	17		17
Az anyagi halmazok	17		17
Ismétlés, rendszerezés		2	2
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Ismétlés, rendszerezés	– Kiselőadások, játékok	2
	Összesen:	2

Biológia tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
A biológia tudománya	3		3
Az élet kialakulása és szerveződése	6		6
Az élővilág fejlődése	6		6
Az élővilág országai	10		10
Bolygónk élővilága	10		10
Életközösségek vizsgálata	10		10
A természeti értékek védelme	8		8
Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság	10		10
Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség	5		5
Ismétlés, rendszerezés		4	4

Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72
-----------------------------------	----	---	----

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Ismétlés, rendszerezés	Kiselőadások	4
	Összesen:	4

Földrajz tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.6. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:				
Témakör neve		Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Tájékozódás a földrajzi térben		3		3
Közvetlen lakóhely földrajza		5		5
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Az Európán kívüli kontinensek földrajza	20	4	24
	Európa földrajza	22		22
A földrajzi övezetesség rendszere		8		8

Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	10		10
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve		Téma	Óraszám
Európa és a távoli kontinensek eltérő fejlettségű térségei, tipikus tájai	Az Európán kívüli kontinensek földrajza		
	Európa földrajza	– Japán és Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok) – Az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe	4
	Összesen:		4

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	14		14
Zeneművek/Zenehallgatás	12		12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3	1	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2		2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3	1	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34		36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban	1
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre	1
	Összesen:	2

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5	2	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5		5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4		4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4		4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6		6
Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5		5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5		5
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	– Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció,	2

	fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése	
	Összesen:	2

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Algoritmizálás és blokkprogramozás	7		7
Online kommunikáció	2		2
Robotika	4		4
Szövegszerkesztés	4	2	6
Bemutatókészítés	3		3
Multimédiás elemek készítése	3		3
Táblázatkezelés	6		6
Az információs társadalom, e-Világ	3		3
A digitális eszközök használata	2		2
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Szövegszerkesztés	Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése	2
	Összesen:	2

Technika és tervezés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.2. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Gazdálkodás, munkamegosztás	4	2	6
Otthon a lakásban	6		6
Táplálkozás és ételkészítés	8		8
Textiltechnika	6		6
Szabad alkotás	10		10
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Gazdálkodás, munkamegosztás	– A háztartási, családi költségvetés	2
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

7. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
7.	5	180	170-18=152	10+18=28

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

7. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18		18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	23		23
Torna jellegű feladatmegoldások	23		23
Sportjátékok	35	28	63

Testnevelési és népi játékok	17		17
Önvédelmi és küzdősportok	20		20
Alternatív környezetben üzhető mozgásformák	16		16
Úszás			
Évfolyam éves óraszámja összesen:	152	10+18	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 7. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (18 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

7. évfolyam:	Szabad órakeret:	10+18
--------------	------------------	-------

Témakör neve	Téma	Óraszám
Sportjátékok	– Kézilabda	28
	Összesen:	28

8. évfolyam

Irodalom tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:

Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Év eleji ismétlés	2		2
III. Korok és portrék			
D) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	16		16
E) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	13		13
F) „Vérző Magyarország” - Trianon	3		3
IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében			
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	14		14
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	6		6
C) „Vérző Magyarország” - Trianon	2		2
V. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6	2	8
Szórákóztató irodalom	3	2	5
Év végi ismétlés	3		3
Évfolyam éves óraszámá összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	– A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban.	2

Szórakoztató irodalom	– Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében.	2
	Összesen:	4

Magyar nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1+1	72	34	38

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Év eleji ismételés	4		4
Könyvtárhasználat	2		2
Készülünk a felvételiire!	10	10	20
Szövegértés, szövegalkotás	3	12	15
Összetett mondat a szövegben	8	12	20
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	4	4	8
Év végi ismételés	3		3
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	38	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	38
--------------	------------------	----

Témakör neve	Téma	Óraszám
Készüljünk a felvételire!	– A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben.	10
Szövegértés, szövegalkotás	– Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása.	12
Összetett mondat a szövegben	– Az összetett mondatok típusainak megismerése.	12
Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan	– A szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből.	4
Összesen:		38

Angol nyelv tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
8.	3	108	102	6

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.2.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összydőkerete
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature	30	1	31

(személyes témák, közvetlen környezetünk)			
Public matters (közügyek)	6		6
Topics concerning classroom activities (iskolai témák)	10		10
Cross-curricular topics and activities (tantárgyközi ismeretek)	8		8
English and language learning (angol és nyelv tanulás)	7	1	8
Intercultural topics (interkulturális témák)	13	1	14
Current topics (aktuális témák)	7	1	8
Entertainment (szórakozás)	11	1	12
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése, megosztás)	10	1	11
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	6	108

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	6
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Personal topics and topics concerning immediate environment and nature (személyes témák, közvetlen környezetünk)	Az egészséges életmód megismerése (sportolás) A futball angolszász vonatkozásainak megismerése.	1

English and language learning (angol és nyelv tanulás)	A természeti katasztrófák megismerése,	1
Intercultural topics (interkulturális témák)	Különleges étkezési szokások megismerése.	1
Current topics (aktuális témák)	A telekommunikáció világa egyes aspektusainak bemutatása Érdeklődő levél megismerése A postai szolgáltatás (Anglia)	1
Entertainment (szórakozás)	Rejtélyek világának megismerése.	1
Gaining and sharing knowledge (tudás megszerzése, megosztás)	Az autóvezetés bemutatása (a megfelelő életkor)	1
Összesen:		6

Matematika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	3+1	144	102	42

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Éveleji ismételés		5	5

Halmazok, számhalmazok	6	0	6
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	9	3	12
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	9	4	13
Arányosság, százalékszámítás	11	2	13
Szöveges feladatok előkészítése	8	0	8
Szöveges feladatok	11	6	17
A függvény fogalmának előkészítése	6	6	12
Síkbeli alakzatok	10	0	10
Transzformációk, szerkesztések	10	0	10
Térgeometria	10	6	16
Leíró statisztika	6	3	9
Valószínűség-számítás	6	3	9
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	0	4	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	102	42	144

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	42
--------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Éveleji ismételés	Tavalyi tananyag ismételése	5
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	Összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket	3
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása	4

	Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényezős felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása	
Arányosság, százalékszámítás	Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom Banki ajánlatok (üggyfélcsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása	2
Szöveges feladatok	Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása) Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel	6
A függvény fogalmának előkészítése	Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont	6

Térgeometria	Ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló; egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti; ismeri a gömb tulajdonságait; a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.	6
Leíró statisztika	Gyakorlás: Oszlop és kör diagram rajzolása, számolások	3
Valószínűség-számítás	A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során	3
Tanév végi összefoglalás, az elmaradt órák pótlása, számonkérés	Számonkérés, összefoglalás	4
Összesen:		42

Etika/Hit-és erkölcsstan tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhidőkerete
25. Éntudat – Önismeret	5		5
26. Család – Helyem a családban	6		6
27. Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben	6		6
28. A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – Helyem a társadalomban	5		5
29. A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	6		6
30. Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	6	2	8
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A természet rendjének megőrzése a fenntartható jövő	– Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése – A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők – Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése	2
	Összesen:	2

Történelem tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A forradalomtól az ezredfordulóig	20	2	22
Együttélés a Kárpát-medencében	8		8
Népesedés és társadalom	5		5
A demokratikus állam	7		7
Régiók története	14	1	15
Mérlegen a magyar történelem	8	1	9
Egy mélységelvű téma	6		6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	68	4	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
---------------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A forradalomtól az ezredfordulóig	– Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával	2

	kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése. – Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár- rendszerről és a rendszerváltoztatás időszakából	
Régiók története	– Az Európai Unió céljainak felidézése	1
Mérlegen a magyar történelem	– Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpiikonokról, művészekről	1
	Összesen:	4

Állampolgári ismeretek tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.4.2. tantárgyi

kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete

Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmódel	4		4
A család gazdálkodása és pénzügyei	3	1	4
Településünk, lakóhelyünk megismerése	6	1	7
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	6		6
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	5		5
Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	4		4
A fogyasztóvédelem alapjai	3		3
A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás	3		3
Évfolyam éves óraszám összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

5. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
A család gazdálkodása és pénzügyei	A családok takarékosági lehetőségei, a környezettudatos életvitel.	1
Településünk, lakóhelyünk megismerése	A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése	1
	Összesen:	2

Fizika tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	2	72	66	6

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.4 műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Víz, levegő és szilárd anyagok a háztartásban és a környezetünkben	14		14
Elektromosság a háztartásban	14		14
Világítás, fény, optikai eszközök	12		12
Hullámok	10		10
Környezetünk globális problémái	6		6
Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata	10		10
Ismétlés, rendszerezés		6	6
Évfolyam éves óraszámja összesen:	66	6	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	6
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Ismétlés, rendszerezés	– Kiselőadások	6
	Összesen:	6

Kémia tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	2	72	68	4

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.5. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Atomok, molekulák és ionok	14		
Kémiai reakciók	20		
Kémia a természetben	15		
Kémia a mindennapokban	19		
Ismétlés, rendszerezés		4	
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	4	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	4
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Ismétlés, rendszerezés	– Kiselőadások, játékok	4
	Összesen:	4

Biológia tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom	8		8
Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás	6		6
Szaporodás, öröklődés, életmód	10		10
Egészségmegőrzés, elsősegély	10		10
Ismétlés, rendszerezés		2	2
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
---------------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Ismétlés, rendszerezés	– Kiselőadások	2
	Összesen:	2

Földrajz tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.6.6. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Tájékozódás a földrajzi térben	1		1
Magyarország földrajza	25	1	26
A Kárpát-medence térsége	8	1	9
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Magyarország földrajza	– Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői	1
A Kárpát-medence térsége	– Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében	1
Összesen:		2

Ének-zene tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Zeneművek/Énekes anyag	14		14
Zeneművek/Zenehallgatás	12		12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3	1	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	2		2
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3	1	4
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34		36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
---------------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során	1

Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban	1
	Összesen:	2

Vizuális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.7.3. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	5	2	7
Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió	5		5
Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei	4		4
Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei	4		4
Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete	6		6

Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat	5		5
Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció	5		5
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok	– Művészeti élmények (pl. zene, színház/mozgás, médiajelenség) vizuális megjelenítése, átírása különböző eszközökkel (pl. festés, kollázs, installáció, fotó, rövidfilm) önkifejező alkotásokban. A megjelenítés rövid szöveges értelmezése	2
	Összesen:	2

Digitális kultúra tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
8.	1	36	34	2

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.8.1. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Algoritmizálás és blokkprogramozás	8		8
Online kommunikáció	2		2
Robotika	4		4
Szövegszerkesztés	4		4
Bemutatókészítés	3		3
Multimédiás elemek készítése	3		3
Táblázatkezelés	6	2	8
Az információs társadalom, e-Világ	2		2
A digitális eszközök használata	2		2
Évfolyam éves óraszámja összesen:	34	2	36

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
--------------	------------------	---

Témakör neve	Téma	Óraszám
Táblázatkezelés	Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek	2
	Összesen:	2

Testnevelés tantárgy

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

8. évfolyam, normál tanterv

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
8.	5	180	170-18=152	10+18=28

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) rendeletének 1.sz. mellékletében kiadott II.3.9. műveltségi terület anyaga alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

8. évfolyam:			
Témakör neve	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	18		18
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	23		23
Torna jellegű feladatmegoldások	23		23
Sportjátékok	35	28	63
Testnevelési és népi játékok	17		17
Önvédelmi és küzdősportok	20		20
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	16		16
Úszás			
Évfolyam éves óraszámja összesen:	152	10+18	180

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

A 8. évfolyamon az úszásra ajánlott kerettantervi óraszámok (18 óra) a témakörök között szétosztva a helyi tervezésű órákhoz kerültek.

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

8. évfolyam:	Szabad órakeret:	10+18
--------------	------------------	-------

Témakör neve	Téma	Óraszám
Sportjátékok	– Röplabda	28
	Összesen:	28

- választható tantárgyak, foglalkozások megnevezése

Iskolánkban az alábbi választható foglalkozások elérhetőek:

- rocky szakkör
- rajzszakkör
- tantárgyi korrepetálások
- tehetséggondozó szakkörök: felvételi előkészítők
- idegen nyelvi korrepetálások, versenyre való felkészítés
- sportkörök (felsős atlétika, kézilabda)
- botanika szakkör
- öko szakkör
- énekkar
- informatika szakkör

- választható tantárgyak, foglalkozások esetében a pedagógusválasztás szabálya

A választható tantárgyak esetében diákjainknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni.

- a csoportbontások szervezésének elvei, az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánkban – ha technikai vagy más pedagógiai ok indokoltá teszi - csoportbontásban tanítunk. A technika, informatika, idegen nyelv bontása mellett lehetőség szerint felső tagozaton a felvételi tárgyakat (magyar nyelv és irodalom, matematika) is két csoportban oktatjuk. A csoportbontásokat minimum 14 fő esetén tervezzük.

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, és több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

Az egyéb foglalkozások tekintetében a választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező tanórai foglalkozás lenne.

- a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint órarendbe illesztve szervezzük meg oly módon, hogy heti 2 tanóra a délutáni időszávba kerülhet. E két tanórán való részvétel alól – a feltételek teljesülése esetén - felmentés adható.

Felmentést kaphat az a tanuló, aki:

- igazolt versenyző sportegyesületben
- ⊖ versenyengedéllyel rendelkezik.

A tanulók fizikai állapotának mérése:

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

A vonatkozó jogszabályok a tanulók fizikai állapotának mérését tanévenként január-május hónapra írják elő. A mérésre egyszerű, kevés szerigényű, központilag kiadott tesztek használnak (NETFIT).

- a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Mocsa községben hivatalosan elismert és nyilvántartott nemzetiségi csoport nincsen. A faluban élnek roma nemzetiségű emberek, de ezek a csoportok, családok, jellemzően nem elkülönült közösségekben élnek. A magyar nép és a nemzetiségek hagyományainak, kultúrájának megismerését célzó ismereteket, tananyagokat a kerettantervek és a 2020-as NAT tartalmazzák. Helyi tantervünk tartalmazza a tananyagokat, azok leírását. A nemzetiséghez nem tartozó diákok számára a községben élő nemzetiségekről szóló tananyagok beépülnek a történelem, földrajz, etika, hon- és népismeret, vizuális kultúra, irodalom, dráma és színház tantárgyak helyi tantervébe.

- a közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészek oktatása

A Kréta rendszerben elérhető közlekedési ismeretek elméleti tananyag oktatása elsősorban a digitális kultúra órákon valósul meg.

Osztályfőnöki órák egyik témaköre is ezen fontos ismeretek átadása.

Technika és tervezés tantárgyi órák alkalmával lehetősége nyílik a diákoknak gyakorlati pályán kipróbálni a megszerzett ismeretek (kerékpáros KRESZ pálya).

2.3. Tankönyvek, taneszközök

- az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket.

Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

Kizárólag a törvényi szabályozásnak megfelelő, a 2020-as NAT követelményeinek megfelelő tankönyvek, tanulmányi segédletek rendelhetők.

Alkalmazni kell az elérhető digitális tartalmakat is: okostankönyvek (Nkp portál). Fontos, hogy a pedagógusok megtalálják az egyensúlyt a nyomtatott tankönyvek, segédletek, eszközök és a digitális tananyagok használatában.

A következő tanévben szükséges taneszközökről a szülők írásos tájékoztatást kapnak a tanév végi bizonyítványosztáskor.

Az iskola minden évfolyamán a diákok ingyenes tankönyvellátásban részesülnek.

2.4. Sajátos pedagógiai módszerek

- az igazgató és a nevelőtestület döntése alapján az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek: témnapok, témahetek, projektoktatás

Iskolánk a tanév rendje rendeletében kiadott témahetek mindegyikét megvalósítja. Lehetőség szerint minden évfolyamon, minden tantárgyból legalább 1 foglalkozás megtartása az elvárás az adott témahetek.

A témaheteken tartott foglalkozások tapasztalatait a pedagógusok összefoglalják, rövid beszámolót készítenek, s munkaközösségi, nevelőtestületi értekezletek alkalmával megbeszélik.

Az alábbi témanapokat szervezi meg iskolánk a témaheteken túl:

- pályaorientációs nap
- magyar diáksport napja
- Arany János versenyhét
- erdei iskola

Erdei iskola:

A harmadik évfolyam II. félévére erdei iskolát tervezünk alapítványi forrásból, és a szülők felajánlásaiból. Az erdei iskola 3-4 éjszakás időtartamú. A tanítónak (osztályfőnöknek) javaslattevési lehetősége van az erdei iskola helyszínével és programjával kapcsolatban, a végső döntést azonban az intézmény vezetője és az alapítvány kuratóriumának elnöke hozza meg.

A témanap, témahét várható pedagógiai eredményei:

- Kialakul és növekszik a munka során a személyes érintettségéből adódó motiváltság.
- Kölcsönösen pozitív irányba változik a diák-tanár viszony.
- Növekszik az önbizalom, magabiztosság, amely újabb cselekvésre ösztönöz.
- Csökkennek a magatartási anomáliák.
- Fejlődik a cselekvő- és szervezőképesség és az önálló ismeretszerzés képessége.
- Az azonos cél elérésének tudata biztosítja a magas fokú szocializációt.
- A csoportmunkák során erősödik az egymásra figyelés, az esetleg periférián lévő tanulók is bekapcsolódhatnak a közös tevékenységbe.

Iskolánk ökoiskola címmel rendelkezik, így ehhez kapcsolódóan a tanév során különböző programokat valósít meg.

Az Oktatási Hivatal bázisintézményeként a „Munkánk gyümölcse: magtól az ételig” projektet, jógyakorlatot, programjait megszervezzük a tanév során.

Célunk, hogy a tanulók ismerkedjenek meg és sajátítsák el a mindennapi élethez szükséges ismereteket, készségeket. Tudjanak saját maguk és családjuk számára növényeket, gyümölcsöket termesztani és azokból az egészséges táplálkozás alapelveinek megfelelően, modern konyhatechnológiai eljárásokat alkalmazva, ételt készíteni. A fenntarthatóság fogalmával legyenek tisztában. Ismerkedjenek meg és készség szinten használják a tervezést (családi költségvetés készítése), pénzügyi alapfogalmak segítségével a tudatos gazdálkodásra neveljük őket.

Olyan oktatási tér kialakítása a jó gyakorlat célja, ahol a gyermekek megismerik a konyhakert létrehozásának lépéseit, alapvető zöldségek, gyümölcsök termesztési, gondozási ismereteit elsajátítják. Telepíthetnek dísznövényeket, kialakíthatnak ágyásokat, közösségi programokra alkalmas térrészeket (szalonnasütő, bográcszó pl.). A termények feldolgozását a tankonyhában végezhetik, ahol az egészséges táplálkozás alapelveit szem előtt tartva, tanulhatnak konyhatechnológiai eljárásokat, módszereket. Megmutathatjuk számukra a

biztonságos főzési előkészületeket, tárolási technikákat, költségvetés készítését, munkafolyamatok tervezését. A fenntarthatóság jegyében a legfontosabb cél az, hogy a tanulók komplex tudást, széleskörű ismereteket szerezzenek arról, hogy egy aprócska magból hogyan juthatunk el addig, hogy finom, egészséges étel kerüljön az asztalra, mindezt úgy, hogy a folyamatokat gondos tervezés előzze meg és pontos, precíz, együttműködésen alapuló megvalósítás jellemezze.

2.5. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

- írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzés és értékelés módja

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- szóbeli: beszélgetés, felelet, kiselőadás, kísérlet bemutatása
- írásbeli: feladatlap, teszt, röpdolgozat, dolgozat, témazáró
- gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény

Mindezekből választva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, csak arra kell ügyelnie, hogy az nem lehet ellentétes a pedagógiai programban foglaltakkal.

Az értékelés formái:

A pedagógus első év végén és második évfolyamon félévkor szöveges értékelést végez az intézmény erre vonatkozó segédletében megfogalmazottak szerint. A félévi és tanév végi értékelésen túl szükség esetén tájékoztatást ad a gyermek iskolai munkájáról.

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, a szülő bevonásával kell értékelni a tanuló teljesítményét, s az értékelés tényét az osztálynapló jegyzet rovatába is be kell jegyezni. Ennek az értékelésnek az a célja, hogy felderítse a tanuló fejlődését, tovább-haladását akadályozó tényezőket. Ezen túl meg kell határozni azokat az intézkedéseket, amelyek a sikeres tovább-haladáshoz szükségesek és lehetővé kell tenni a gyermek heti két alkalommal történő egyéni felzárkóztatását.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját előkészítő jellegűnek minősítjük. Ilyen esetben a tanév végén iskolalátogatási igazolást lehet kiállítani.

A tanulók teljesítményét a második évfolyam végétől, valamint a harmadik – nyolcadik évfolyamon félévkor és tanév végén osztályzatok fejezik ki az alábbiak szerint:

ötfokozatú számskálával az alábbi tantárgyakat:

Magyar nyelv	2-8. évfolyam
Irodalom	2-8. évfolyam
Angol	4-8. évfolyam
Matematika	2-8. évfolyam
Környezetismeret	3-4. évfolyam
Természettudomány	5-6. évfolyam
Testnevelés	2-8. évfolyam
Technika és tervezés	2-7. évfolyam
Ének – zene	2-8. évfolyam
Vizuális kultúra	2-8. évfolyam
Digitális kultúra	4-8. évfolyam

Történelem	5-8. évfolyam
Etika/Hit- és erkölcsstan	2-8. évfolyam
Dráma és színház	6. évfolyam
Biológia	7-8. évfolyam
Kémia	7-8. évfolyam
Fizika	7-8. évfolyam
Földrajz	7-8. évfolyam
Állampolgári ismeretek	8. évfolyam
Hon- és népismeret	5. évfolyam

Az osztályzat (érdemjegy) akkor:

jeles (5): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította és tudását alkalmazni is képes. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 91 – 100 % közötti. (4,75 átlag felett mindenképpen)

jó (4): ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 76 – 90 % közötti. (3,75 átlag felett mindenképpen)

közepes (3): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak tanári segítséggel tudja alkalmazni tudását. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 51 – 75% közötti. (2,75 átlag felett mindenképpen)

elégséges (2): ha a tanuló a helyi tantervnek csak a minimális (tovább-haladáshoz szükséges) ismereteit sajátította el. Kizárólag tanári segítséggel képes feladatvégzésre. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 33 – 50 % közötti. (1,75 átlag felett mindenképpen)

elégtelen (1): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a tovább-haladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, tanári segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre. Írásbeli felmérés (minden témazáró) esetén teljesítménye: 0 – 32 % közötti. A kerekítés szabályai szerint 1,5 alatt.

A pedagógus kompetenciája az 5 tized és 75 század közötti átlagról eldönteni, hogy használja-e a kerekítés szabályait!

Minimum szintű felmérés:

Az alsó tagozaton témazáró felmérések minimum szintű változatának értékelése:

- 0-80%-elégtelen
- 81-85%- elégséges
- 86-90%-közepes
- 91-95%-jó
- 96-100%-jeles

Érdemjegyek száma havonta:

- heti 1 – 2 órás tantárgy esetében: legalább egy érdemjegy
- heti 3 vagy ennél több órás tantárgy esetében: legalább két érdemjegy

Az iskolai írásos beszámoltatások formái, rendje, korlátai, az értékelésben betöltött szerepe, súlya:

Az előre bejelentett témazáró dolgozatot minden tanulónak kötelessége megírni. Ha a tanuló a dolgozat írásának napján hiányzik, akkor a hiányzás megszűnését követő egy héten belül be

kell számolnia az adott témakör anyagából. Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható. A pedagógus a témazáró dolgozat időpontját legalább egy héttel korábban köteles közölni a tanulókkal. Ha megoldható, témazáró dolgozatok ne kerüljenek a tanítási nap 4-6. órájára.

A röpdolgozatot nem kell előre bejelenteni, időtartama 10-15 perc, értéke szóbeli feleletnek felel meg. Az írásbeli dolgozatok témaköreit úgy kell meghatározni, hogy az abban szereplő minimum követelmények aránya meghaladja a 30 %-ot.

- a tanuló tanulmányi munkájának diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

A tanulók értékelésének fajtáit tekintve szükség van év eleji diagnosztikus értékelésre, folyamatos formatív értékelésre, valamint szummatív értékelésre. A szöveges értékelés mindhárom funkciót képes konkrétan és differenciáltan ellátni.

Az értékelési funkciók meghatározása (diagnosztikus, formatív, szummatív értékelés):

A tanulók értékelésének fajtáit tekintve szükség van diagnosztikus, folyamatos formatív, valamint szummatív értékelésre.

A szöveges értékelés

A szöveges értékelés mindhárom funkciót képes konkrétan és differenciáltan ellátni. Lehetővé válik és alapvető elvként a gyakorlatban érvényesíthető a gyerek érdeklődésének, adottságainak, tulajdonságainak, életkori sajátosságainak, saját fejlődési ütemének, otthoni körülményeinek, pillanatnyi állapotának stb. figyelembe vétele. A hangsúly az érés, fejlődés, tanulás folyamatjellegének elfogadásán van. A gyermek önmagához képest mért fejlődését állítja a középpontba. Természetesen a követelményekhez viszonyított előmenetele is értékelésre kerül. Az értékelés pillanatnyi állapotot rögzít, (s ez még a minősítéskor is igaz), nyitottságot mutat a gyermek problémái iránt, és a fejlődés lehetőségei iránti bizalmat fejezi ki.

Diagnosztikus értékelés

Diagnosztikus, korrekciós funkció, amely fontos információkat ad a pedagógusnak a helyzetfelméréshez, a csoport és az egyén tanulási folyamatának tervezéséhez. Az év eleji diagnosztikus értékelés azt mutatja meg: mi az, amit a tanuló tud, amire képes, honnan indítható a fejlesztés.

Diagnosztikus értékelést végzünk:

- a tanítási – tanulási szakasz elején az előzetes készségek és tudás felmérésére, a tanulók jellemzői alapján a tanítási mód kiválasztására, tanulási problémák esetén az okok feltárásár.
- kiinduló, kezdő szint megállapítására 1-1 tanítási ciklus megkezdésekor
- 1-1 új tantervi téma kezdetén illetve 1-1 téma lezárása előtt

A diagnosztizáló eredményvizsgálat célja nyilvánvalóan nem a minősítés (osztályozás). A diagnosztikus értékelést nem minősítjük érdemjeggyel, százalékolással fejezhetjük ki a tanuló teljesítményét.

Elsősorban a diagnosztizáló eredményvizsgálattal tudjuk nyomon követni a tanulók

fejlődését, illetve tudjuk regisztrálni azokat a területeket a tanulóknál, ahol korrigálásra van szükség. Így tudjuk személyre szólóan végezni a képességfejlesztést.

Formatív értékelés

Formatív, fejlesztő, szabályozó funkció, amely a tanulás folyamatához, annak korrekciójához ad segítséget pedagógusnak, szülőnek, diáknak. A formatív értékelés célja elsősorban a tudás, a teljesítmény változásának követése, visszaigazolása a megerősítés, a fejlesztés és a korrigálás érdekében.

Folyamatos információgyűjtés, a tanítási – tanulási folyamat állandó kísérője. Célja a hibák azonosítása a tananyagon belül, megoldási módok kialakítása. Fejlesztő hatású, egyénre vonatkozó, elősegíti az eredményes tanulást.

Alkalmas az önellenőrző, önértékelő képesség fejlesztésére is. A feladatválogatás szempontja a tananyag részleteire rákérdező feladatok. Érdemjeggyel nem minősítjük. Eszközei lehetnek: pontozás, százalékolás, csillag, taps, tárgyjutalom, szöveges kártya, szóbeli, írásbeli elemzés stb.. Módjai lehetnek: megfigyelések adatainak lejegyzése, munkafüzeti feladatok, teszt, összefoglaló kérdésekre adott válasz, „Gondolkodj és válaszolj” feladatainak megoldása, írásbeli munka.

Szummatív értékelés

Szummatív funkció, megerősítés, visszacsatolás, szelekció, amely egy-egy tanítási-tanulási periódus végén regisztrálja az eredményeket, a pedagógusnak, szülőnek, tanulóknak ad információkat. pl. a témazáró dolgozatok, év végi felmérések.

A tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási – tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz. Legtöbb esetben osztályozással, bizonyítványadással, értékelő lap kitöltésével, szelekcióval, esetenként felelősség megállapításával is együtt jár. Nagyobb tanulási témák, időegységek végén (negyedév, félév, háromnegyed év, tanév vége) alkalmazzuk. A tanulási témák végén, témazárók során a tanulók értékelése után fontos, hogy a folyamatát is értékeljük. A folyamat értékelése pedagógiai döntéseket tesz szükségessé.

Háromféle döntés születhet:

- A tantervi témát a tanulók kielégítően elsajátították, a továbbhaladáshoz szükséges minimális követelménynek eleget tettek. A tanítás – tanulás ebben az esetben a tanmenet szerint folytatható.
- A tantervi témát a tanulók átlagosan sajátították el, de az ingadozás túlságosan nagy. Ilyen esetben a tanulók meghatározott csoportjaival differenciáltan korrekciót kell végezni.
- A továbbhaladáshoz szükséges minimális követelményt a tanulók többsége nem teljesítette. Ekkor új módszerek alkalmazásával újratanításra van szükség tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozás keretében.

A folyamat során lehetőséget kell biztosítani az önértékelésre. Az érdemjegy, osztályzat a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor nem lehet fegyelmezési eszköz. Nem lehet tehát gyengébb osztályzatot adni magatartási probléma miatt. A tanulóval tudatnunk kell, hogy mire, miért, milyen teljesítményre kapta a minősítést.

- a tanuló magatartása és szorgalma minősítésének elvei

A magatartás és szorgalom minősítésének négy fokozata van:

MAGATARTÁS	SZORGALOM
<i>példás (5)</i>	<i>példás (5)</i>
<i>jó (4)</i>	<i>jó (4)</i>
<i>változó (3)</i>	<i>változó (3)</i>
<i>rossz (2)</i>	<i>hanyag (2)</i>

- Magatartás: A magatartás osztályzata a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeli az iskolai és az iskolán kívüli fegyelmezettséget, viselkedést. Értékeli a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását, a saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását. A magatartás értékelésénél vegyük figyelembe a tanuló személyiségjegyeit is.
- Szorgalom: A szorgalom érdemjegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzésének színvonalát, a tanuló kötelességtudását értékeli. A szorgalom értékelésénél a következő szempontokat mérlegeljük: - képessége szerint tanul-e? - vállal-e többletmunkát? - milyen a kötelességtudata, igényessége önmagával szemben? - mennyire önálló a munkában? - milyenek a szociális körülményei? - mennyire jellemző esetében a hiányzó felszerelés, késések, igazolatlan órák?
- A magatartás és a szorgalom minősítését havonta végezzük. A magatartás és a szorgalom elbírálásánál irányító, alapvető szempont, hogy a példás valóban példaként álljon, és kapjon elismerést nagyobb közösség előtt is. Fontos lehet adott szituációban a tanulók előmenetelének egyéni elbírálása magatartásból és szorgalomból egyaránt. Az egyéni elbíráláskor figyelembe vesszük az adott helyzet kialakulását befolyásoló tényezőket (pl. a tanuló családi körülményeit, egészségügyi állapotát)
- az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

Törekedni kell arra, hogy a tanítási évben az értékelések során keletkezett érdemjegyek a legrövidebb időn belül rögzítésre kerüljenek a KRÉTA naplóban. A témazáró dolgozatok kijavítására a pedagógusoknak két hét áll rendelkezésükre, ezért az elektronikus naplóban az érdemjegyek rögzítésének határideje is két hét.

Minden hónap 10. napjáig szükséges rögzíteni a Kréta naplóban az érdemjegyeket. A magatartás és szorgalom jegyek, értékelések határideje ugyanez.

- hit és erkölcsan tantárgy értékelése és minősítése

Hit- és erkölcsan tantárgyból nem használjuk értékelésre, minősítésre a hagyományos ötfokú skálát. Az oktatók a szóbeli értékelést részesítik előnyben. A törzslapra, naplóba és a bizonyítványba a „részt vett” kifejezés kerül.

2.6. A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, kiemelkedő sportteljesítményt ér

el, hozzájárul az Intézmény jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben részesíti, illetve jutalmazza. Fontos hangsúlyozni, hogy iskolánkban az is elismerésben részesül, aki nem a kiemelkedő szintet képviseli, de a legnagyobb fejlődést mutatja. Az iskola jutalmazza azt a tanulót, aki:

- eredményes kulturális tevékenységet folytat,
- kimagasló sportteljesítményt ér el,
- a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez.

A jutalmazás kiemelt formája az Arany János-díj. A díj odaítélésének szabályait az Intézményi Vezetői Értekezlet javaslata és a DÖK véleményezése alapján a nevelőtestület hagyja jóvá.

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók:

- szaktanári
- napközi-vezetői
- osztályfőnöki
- igazgatói

Igazgatói dicséretben részesül az, aki az iskolán kívül rendezett egyéni tanulmányi versenyen, sportvetélkedőn, kulturális, művészeti versenyen az ott résztvevők közül az első 25%-ban végzett. Csoportok, csapatok dicséretére a felkészítő tanár külön javaslatot tehet. Igazgatói dicsérő oklevelet és jutalomkönyvet kap az a tanuló, aki az év végén jeles vagy kitűnő eredményt ér el.

2.7. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók esélyegyenlőségének biztosítása érdekében az alábbi gyakorlatot folytatjuk: egyenlő, megkülönböztetés nélküli hozzáférést biztosítunk az iskola oktatási, nevelési szolgáltatásaihoz minden tanulónk számára a kötelező és szabadon választott foglalkozások, a napközi, a tanulószoba, a könyvtár használat, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében szervezett délutáni programok, szak- és sportkörök, tanulmányi versenyek, egyéb oktatási szolgáltatások alkalmával.

A házi feladatok, otthoni kutató- és gyűjtőmunka elkészítéséhez az intézmény biztosítja a számítógépes támogatást (PC terem, wifi, internet kapcsolat).

Ott, ahol a részvételi lehetőségek korlátozottak (technikai, anyagi vagy személyi feltételek), házi versenyekkel vagy sorsolással biztosítjuk az esélyegyenlőséget.

Az esélyegyenlőséget érintő panaszok, javaslatok kezelésénél az intézmény egyrészt biztosítja az anonimitást.

Iskolánk az alábbi segítséget nyújtja a tanulók számára az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- a kulcskompetenciák fejlesztését,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazását, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítését,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakítást,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulást,
- a differenciáló módszerek alkalmazását,

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosítását,
- környezettudatos szemléletű oktatás-nevelést,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakítását,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatását és alkalmazását a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelését a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálását,
- a továbbtanulás támogatását,
- személyiségfejlesztést és közösségépítést,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítését,
- partnerközpontú nevelést.

A köznevelési intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejárata, megbélyegzése vagy kirekesztése.

Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha a nevelést/oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, feltéve, hogy a nevelésben/oktatásban való részvétel önkéntes, továbbá emiatt a nevelésben/oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük:

- a településen élők szociális helyzetét
- a közszolgáltatások elérhetőségét
- a gyermekek/tanulók (HH/HHH ill. SNI) eloszlását az egyes osztályokban
- a gyógypedagógiai nevelést, oktatást
- a lemorzsolódás arányát
- a továbbtanulási mutatókat
- a tanórán kívüli programokon való részvételt az általános iskolai oktatásban
- az iskolán kívüli segítő programokon való részvételt az általános iskolai oktatásban
- a kompetencia mérések eredményeit
- a humán-erőforrás hiányát
- az infrastruktúrát és az ahhoz való hozzáférést
- a módszertani képzettséget
- az intézményi és szervezeti együttműködések (egyházak, kisebbségek, civil szervezetek).

• a SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről alapján sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A Köznevelési alapeladataink alapján intézményünkben a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd fogyatékos, halmozottan fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos) zajlik.

A sajátos nevelési igényű tanulók a tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

Az intézmény feladatai a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatban

- Szűrés, diagnosztizálás: amennyiben a tanuló társaihoz viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, és az általános iskolában nem történt meg a probléma diagnosztizálása, az iskola a tanulót a szülővel együttműködve nevelési tanácsadóhoz irányítja.
- Az iskola az SNI és BTMN-es tanulókat naprakészen nyilvántartja.
- A szakvéleményben megfogalmazott fejlesztést - amennyiben rendelkezik a megfelelő szakemberrel (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) - az iskolában, tanórai keretben biztosítja az érintett tanulónak. Amennyiben a gyógypedagógus álláshelyet nem sikerül megfelelő végzettségű szakemberrel betölteni, az intézmény utazógyógypedagógus segítségét veszi igénybe a tanulónk ellátásához.
- A szakvéleményben javasolt felmentéseket (értékelés alól, vizsga vagy vizsgarész teljesítése alól) szülői kérésre határozat formájában érvényesíti.

Az osztályfőnök feladatai

- kiemelt figyelem, egyéni bánásmód
- szülőkkel történő folyamatos együttműködés
- a szaktanárokkal történő folyamatos konzultáció
- indokolt esetben szakembertől segítségkérés
- az osztály türelemre, megértésre, elfogadásra nevelése
- ön- és társismeret, konfliktuskezelés technikáinak gyakoroltatása
- a tanuló szakellátásának követése
- a tanuló pályaválasztásának segítése

Az osztályban tanító tanárok feladatai:

- differenciált bánásmód alkalmazása az oktatás-nevelés folyamatában
- mindennemű hátrányos megkülönböztetés kizárása
- biztosítsa a tanuló kiemelkedési lehetőségeit azokon a képességterületein, amelyek erősségét jelentik
- a teljesítmény értékelésében és minősítésében tartsa szem előtt a tanuló önmagához mért fejlődését

Egyéb, speciális feladatok, programok:

- egyéni korrekciós terv készítése az iskolában működő szakemberek, szükség esetén külső szakemberek bevonásával
- a kommunikáció, a pszichológia tantárgyak lehetőségeinek intenzív kiaknázása
- mentálhigiénés tanórán kívüli foglalkozások szervezése
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára az iskola fejlesztő foglalkozást szervez, amelyet fejlesztő pedagógus tart.
- A sajátos nevelési igényű tanulók számára az iskola egyéni vagy csoportos foglalkozást szervez, amelyen a gyógypedagógus egyéni fejlesztési terv alapján segíti a tanuló fejlődését és felzárkózását a többiekhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához az alábbi

feltételek szükségesek:

- Az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szakirányú végzettségű gyógypedagógus,
- A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható. Az utazó gyógypedagógusi hálózat megszervezése és működtetése az állami intézményfenntartó központ feladata.
- A fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.
- Olyan intézményi szabályozás és szemlélet biztosítása, amely lehetővé teszi a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülését és a sérülés-specifikus tanügyi és módszertani eljárások, speciális eszközök alkalmazását.

Az együttnevelésben résztvevő pedagógusoktól elvárja, hogy

- a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat és a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítsék a pedagógiai folyamatokba,
- a tananyag-feldolgozásnál, a napi foglalkozásoknál figyelembe vegyék a tantárgyi tartalmak, a foglalkozások tartalmának - egyes sajátos nevelési igényű gyerekek csoportjaira jellemző – módosulásait,
-
- esélyegyenlőségi programok megjelenítése:

2.8. A Komplex Alapprogram

ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

1. Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása;
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőkészség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egy szóval: az eredményes tanulásra.

2. Alapelvek:

A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alelvei:

1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

3. Komplex Alapprogram

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alapprogram jelszava: ***Tanulni élmény!*** amely magával hozza az élményalapú tanulást. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

FELADATOK, ELJÁRÁSOK, ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

1. Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)!

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrolllos beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

2. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon-és népismeret,
- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

3. További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

4- Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program - KAK
- Tanítási stratégia - DFHT
- Alprogrami koncepciók (5 db.)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db.)
- Tanítói- tanári kézikönyvek (10+16 db.)
- Órai illusztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankockák

5. További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.

- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

6.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

6.2.1. A tanítás – tanulási folyamatban a **DFHT tanítási-tanulási stratégiát** alkalmazzuk, mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A lenti ábra azt mutatja, hogy a kötelező tanítási órák 20%-ban a DFHT (differenciált fejlesztés heterogén tanulócsoporthoz) szükséges alkalmazni.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanuló párok munkája

Csoportban végzett munka

- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ban a pedagógus választ módszereket.

6.2.2. Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

6.2.3. Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSSÁGAI:

1. A Komplex Alaprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan, minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

1. A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélményszerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben
- szabadidős mozgástevékenységek

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló **minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel** vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az **aktív, kreatív, felelősségteljes** magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató **módszerek és kereszttantervi** tartalmak implementációjának támogatása **testnevelés órai környezetben**, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő **integrálása osztálytermi környezetben.**

Önkéntességre és befogadásra épülő **informális és nonformális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben**

2. Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az **Életgyakorlat-alapú alprogram** egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és **természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának** tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül **alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.**

Az **alprogram célja**, hogy az **életben hasznosítható** ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres **életvezetési kompetenciákkal** vértel fel.

Cél továbbá, hogy **megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.**

Célunk még az **életformák sokszínűségének** tisztelete, a **családi közösségek** megbecsülése, az **egészséges énkép** kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az **életgyakorlat témái komplexek** és minden szinten - a rendszerszemléletnek megfelelően - kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályaorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

3. A művészetalapú alprogram (MA)

- Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.

- A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között
- tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni **sajtságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására**, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereshattantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben.

4. A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékoságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető.

Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.
- Játék alapú megközelítések:
- Térszemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakk játék alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések:
- Kártyajátékok – lapot kérünk!, logiccards, set, stb.
- Logikai játékok, logisztika
- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

5. A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet

kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az **alprogram célja**, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályaorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

2. Komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tantárgy tananyagának kb. 30%-át (új ismeret) hordozzák. Az éves óraszámhoz viszonyítva 10-30%-a dolgozza fel az új ismeretek 30%-át. A közismereti tantárgyak esetében a tantárgyi és keresztantervi tartalmat (tananyagot) az alprogrami tartalmakkal kapcsolja össze, a DFHT órászervezési eljárásaival megvalósítva a tanórát. Ezen órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek (a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkészség, a problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése) fejlesztése is megjelenik.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához

- minden alprogram (törekedve arra, hogy) egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám)

A Komplex órák felépítése

3. Ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy **a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben.** Heti **1-3 alkalommal** javasolja a Komplex Alapprogram **20-25 perces** foglalkozás keretén belül. A **tanulási környezetet** célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A **foglalkozás felépítése** ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását javasoljuk a nap elején, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor vagy osztályfőnöki óra keretében vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

4. „Te órád”

„Te órád” - a **diák érdeklődéséhez**, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Vagy az **intézmény életében már meglévő**, jól működő, már hagyományokkal rendelkező foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó programok stb. továbbvitele, megtartása, de a foglalkozások középpontjába helyezve a tanulók szociális-emocionális fejlesztését. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

5. Házi feladata

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

6. Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik.

Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alapprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
2. a minősítő (szummatív értékelés)
3. a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek**. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a **tanév elején** javasoljuk, ajánlott a **tanév közben** is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A **tanév végi** diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A **minősítő (szummatív) értékelés** egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A **Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek.** Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása.** A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segítette a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a **gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe.** Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket.

Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAINAK ÁTTEKINTÉSE, ILLESZTÉSE A KOMPLEX ALAPPROGRAMHOZ

A pedagógusok feladata kiegészül a **DFHT órák** megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.

A választott **alprogramokhoz** kapcsolódó **foglalkozások** megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.

Az elkészült órai illusztrációk, foglalkozás illusztrációk, **tapasztalatok megosztása** a kollégákkal.

Programhoz kapcsolódó további **oktatási segédanyagok**, szemléltető és mérőeszközök **kidolgozása, közreadása.**

Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

I. A SZÜLŐK ÉS A TANULÓK TÁJÉKOZTATÁSA

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról iskola életéről, az iskola igazgatója, és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és írásbeli tájékoztató füzet segítségével.

II. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ MUNKA IDŐKERETÉNEK

1. A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve **kb. 80 %** -ban nem szabályozza.
- A tanítási órák **20%-ban** azonban javasolt a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a **DFHT tanítási-tanulási stratégiának** az alkalmazása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).
 - A DFHT esetében a 20% fele a DFHT-KIP (10%), a másik fele (10%) az egyéb tanulásszervezési eljárások.
- **10-30%-ban** pedig a **Komplex órák** keretében a kerestetantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alapprogram által **innovált alprogrami foglalkozások** és a „Te órád” többnyire a délutáni időszámban valósulnak meg.

A Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiához kapcsolódó elemei

2. Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a **DFHT- módszertant alkalmazó órák arányait** alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be.

3. Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. és a **NAT 2020** határozza meg.

A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapidokumentum. Alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Az általános iskolában a nevelés-oktatást a *délelőtti* és *délutáni* tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások ajánlottan tizenhat óráig tartsanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Tehát e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 1. évfolyam

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.50–8.05	Ráhangolódás*				
8.05–8.45	Magyar	Matematika	Matematika	Magyar	Matematika
8.55–9.40	Ének-zene	Magyar	Testnevelés	Magyar	Magyar
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Technika	Magyar	Viz. kult.	Matematika	Magyar
10.55–11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
11.50–12.35	Szabadon terv.	Ének-zene	Erkölcstan	Szabadon terv.	Ráhangolódás
12.35–13.40	Ebéd és játék				
13.40–14.25	Ebéd és játék				

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Ráhangolódás	Magyar	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55-9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika	Matematika
9.40-10.00	20 perces szünet				
10.00-10.45	Ének-zene	Matematika	Testnevelés	Magyar	Magyar
10.55-11.40	Környezetismeret	Szabadon terv	Víz. kult.	Erkölcstan	Magyar
11.50-12.35	Technika	Testnevelés	Víz. kult.	Testnevelés	Szabadon terv.
12.35-13.40	Ebéd és játék				
13.40-14.25	Testnevelés	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Ének-zene	Testnevelés
14.35-15.20	AP foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30-16.15	Játék-szabadidő	Te órád	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő
16.15-17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet
14.35–15.20	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30–16.15	„Te órád”	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	„Te órád”
16.15–17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

*Ráhangolódás óraszámába nem tehető.

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, **2-3. évfolyam**

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, **4. osztály**

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Idegen nyelv
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Magyar	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Magyar
10.55–11.40	Környezetism.	Testnevelés	Viz. kult.	Matematika	Szabadon terv.
11.50–12.35	Szabadon terv.	Idegen nyelv	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Ének-zene	Technika
13.55–14.40	Játék	Játék	Játék	Játék	Játék
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

A Komplex Alapprogram minta órarendje, **5. osztály**

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Magyar	Magyar	Matematika	Idegen nyelv	Idegen nyelv
8.55–9.40	Term.ismeret.	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Történelem	Szabadon terv.	Történelem
10.55–11.40	Testnevelés	Testnevelés	Viz. kult.	Term.ismeret	Tánc és dráma
11.50–12.35	Oszt.fő./Ráhangolódás	Idegen nyelv	Testnevelés	Testnevelés	Testnevelés

12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Szabadidő	Erkölcstan	Technika		
13.55–14.40	Tanulás	Szabadon terv.	Tanulás	Tanulás	Tanulás
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Tanulás	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

Megjegyzés: Amennyiben több osztályból tevődik össze egy alprogrami foglalkozás, s akik nem vesznek részt ezen a foglalkozáson, azoknak napközis foglalkozás vagy “Te órád” biztosítható.

JELÖLÉSEK AZ OSZTÁLYNAPLÓKBAN

A KRÉTA rendszerben az alábbi lehetőségek szolgálnak a program megvalósításának jelölésére:

KOMPLEX ALAPPROGRAM					
DFHT óra	☐	Ráhangolódás	☐	Testmozgásalapú alprogram	☐
DFHT-KIP óra	☐	Komplex óra	☐	Életgyakorlat-alapú alprogram	☐
Te órád	☐	Digitális alapú alprogram	☐	Művészetalapú alprogram	☐
				Logikaalapú alprogram	☐

2.9. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Kiemelt feladatunk az elsősegély - nyújtási alapismeretek elsajátíttatása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanrendi keretbe illesztve kerül feldolgozásra (osztályfőnöki, biológia, környezetismeret), továbbá délutáni csoportfoglalkozásokon, egészségnap keretében valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

- A tanulók képesek legyenek saját és mások testi épségét, egészségét veszélyeztető állapot felismerésére.
- Biztonság teremtése
- Életmentési ismeretek elsajátítása és gyakorlati alkalmazása
- A tanulók meggyőzése, hogy merjék is ismereteiket alkalmazni, hiszen ezzel életet menthetnek.
- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- Szakképzett szaktanárok tanórák keretében
- A helyi védőnői szolgálat segítségével délutáni csoportfoglalkozások
- Vöröskereszt mocsai és komáromi szervezetének önkéntesei segítségével az egészségnapon

Környezeti nevelési elvek:

E nevelési célok megvalósítása érdekében szülői együttműködéssel (pályázat segítségével) házi mintakertet, „tankertet” hoztunk létre, ahol a technika és tervezés, valamint más kapcsolódó tanórákon, szakkörökön a tanulók a „házigazdák” idegenvezetésével megismerhetik a kertművelés, a vidéki házak, kiskertek körüli idénymunkákat, feladatokat, az azokhoz nélkülözhetetlen elméleti és gyakorlati tudnivalókat, praktikus tennivalókat.

Az ökoiskola munkatervben rögzített programokat, terveket a tankert segítségével és a tankonyhában valósítják meg.

Az egészséges táplálkozás, egészséges életmódra nevelés megjelenik az ökoiskola munkaterv programjaiban is.

2.9. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Kötelező olvasmányok

A magyart tanító pedagógusok döntési és választási joga az alább felsorolt regények közül az osztálynak szánt, és annak megfelelő feldolgozásra javasolt kiválasztása.

Évfolyam	Regények, novellák
2. évfolyam	Fekete István: Vuk Benedek Elek: A világszép nádszálkisasszony
3. évfolyam	Tatay Sándor: Kinizsi Pál Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön Kormos István: Mese Vackorról, egy pisze kölyökmackóról
4. évfolyam:	Fekete István: Tüskevár Erich Kastner: A két Lotti Lázár Ervin: A négyszögletű kerek erdő
5. évfolyam	Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk Fekete István: Bogáncs
6. évfolyam	Gárdonyi Géza: Egri csillagok Szabó Magda: Tündér Lala
7. évfolyam	Jókai Mór: A kőszívű ember fiai Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője
8. évfolyam	Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig Tamási Áron: Ábel a rengetegben

III. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

3.1. A Pedagógiai Program hatálybalépése

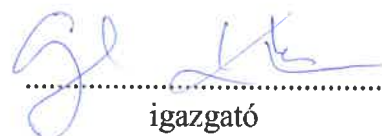
A Pedagógiai Program 2024. év⁰⁹..... hó ⁰²..... napján a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba, és visszavonásig érvényes. A felülvizsgált Pedagógiai Program hatálybalépésével egyidejűleg érvényét veszti a ²⁰²¹ év⁰⁸..... hó ¹⁵..... napján készített (előző) Pedagógiai Program.

3.2. A Pedagógiai Program felülvizsgálata

A Pedagógiai Program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi a fenntartó, a nevelőtestület, a diákönkormányzat, az intézményi tanács, ennek hiányában az iskolaszék, óvodaszék, kollégiumi szék, ennek hiányában a szülői szervezet. A kezdeményezést és a javasolt módosítást a/az főigazgatóhoz/igazgatóhoz kell beterjeszteni. A Pedagógiai Program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

Kelt: Mocsá, 2024. év⁰⁸..... hónap ²⁶..... nap

.....
igazgató

IV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot az intézmény alsós és felsős szakmai munkaközössége 2024. év 08. hó 26. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szakmai munkaközösség véleményezési jogát jelen Pedagógiai Program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Kelt: Mocsá, 2024. év 08. hónap 26. nap

Bere Bernadett

alsós munkaközösség vezetője

Kriszti Gábor

felső munkaközösség vezetője

Az iskola igazgatójaként nyilatkozom, hogy intézményünkben az alacsony létszámra való tekintettel intézményi tanács nem működik.

Kelt: Mocsá, 2024. év 08. hónap 26. nap

Garzó Krisztina
Garzó Krisztina igazgató

Az iskola igazgatójaként nyilatkozom, hogy intézményünkben iskolaszék nem működik.

Kelt: Mocsá, 2024. év 08. hónap 26. nap

Garzó Krisztina
Garzó Krisztina igazgató

A Pedagógiai Programot a szülői szervezet 2024. év 08. hó 19. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet véleményezési jogát jelen Pedagógiai Program felülvizsgálata során, a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Kelt: Mocsá, 2024. év 08. hónap 19. nap

Hármay Zoltán
szülői szervezet képviselője

A Pedagógiai Program a nevelőtestület bevonásával 2024. év 08. hó 26. napján került megalkotásra, melyről jegyzőkönyv és jelenléti ív készült.

Kelt: Mocsá, 2024. év 08. hónap 26. nap

Garzó Krisztina
igazgató

Székely Tünde
a nevelőtestület képviselője

Jelen Pedagógiai Programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében a Tatabányai Tankerületi Központ képviselőjeként mint az intézmény fenntartója jóváhagyom. Az esetlegesen felmerülő finanszírozási igények a kötelezettségvállalás rendje szerint, egyedileg kerülnek elbírálásra.

Kelt: Tatabánya, 2024 év augusztus hónap 30 nap

Verecke Judit

Verecke Judit
tankerületi igazgató
fenntartó képviselője

V. FÜGGELÉK

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTŐ PROGRAMJA

4.1. Bevezető

Iskolánk kompetenciaalapú oktatást folytat, ami minden tanuló számára biztosítja a tanulási képességek és kulcskompetenciák fejlesztését. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulóink esélyteremtését és hátránykompenzálását. A kulcskompetenciák fejlesztésével igyekszünk kompenzálni az eltérő szociális háttérből, a tanulási-, beilleszkedési- és magatartási nehézségből vagy zavarból, illetve mentális problémából adódó hiányosságokat, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényű tanulókra.

A speciális feladatok az iskola Alapító okiratában is megjelennek, de ezzel a jogszabályi feltételeknek csak egy része áll rendelkezésre a speciális pedagógiai tevékenységek folytatásához.

Az integrációt vállaló intézménynek biztosítania kell, hogy

Pedagógiai programja, helyi tanterve tartalmazza a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot;

Megfelelő szakemberek - gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, konduktor;

A szükséges fejlesztő eszközök, tanórai segédletek;

A minden gyermek számára biztosított tanórai foglalkozásokon túl egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozások álljanak rendelkezésre;

A szakértői vélemény alapján lehetőséget adjon az egyes tantárgyakból, tananyagrészekből az értékelés és a minősítés alóli mentesítésre, vagy egyéni tovább haladásra

A tanuló nevelését-oktatását egyéni fejlesztési terv alapján, tervszerűen végezze.

A jogszabályi háttér meglete elengedhetetlen, de önmagában kevés az integrált neveléshez, oktatáshoz. Az együttnevelés szubjektív tényezői - a szülők és a többi gyermek támogatása, szemléletmódja, a pedagógusok megfelelő szakmai kompetenciája, differenciált tanulásszervezésben való jártassága, a szakemberekkel való együttműködési készsége, stb. – meghatározóak az inkluzív iskola kialakítása során.

4.2. Alapelvek, célok az SNI tanulók ellátásában

Fejlesztő programunk kidolgozása során alapelveként vettük figyelembe, hogy a fogyatékos gyermek is ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él, mint ép társa. Ezért felnőtté válásához biztosítjuk az iskolai kereteinken belül elsajátítható tudást és a képességek kialakítását, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve a nevelésükhöz-oktatásukhoz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket. Az integrált oktatást a speciális egyéni szükségletekhez igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, a NAT-ban lefektetett általános célok illetve a fogyatékos tanulók nevelése-oktatása irányelveinek figyelembe vételével folytatjuk.

4.2.1. Alapelvek

A speciális nevelés alapeszménye, olyan elfogadó környezet kialakítása, ami a sérült gyermek erőseit, sikeres próbálkozásait értékeli, másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség

állapotához igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe, és ez a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését eredményezi.

Befogadó intézményként vállaljuk a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés-specifikus ellátásához szükséges, a jogszabályokban meghatározott többletszolgáltatások biztosítását

– a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus rendelkezésre állását, – a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátást,

– a sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását speciális tanterv alapján, speciális tankönyvekkel és segédletekkel, speciális technikai eszközökkel, és terápiák biztosításával.

A tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe veszi az egyes tanuló sajátos nevelési igényét, sérülés-specifikus szükségletét és ennek érvényét szerzi az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

4.2.2. Célok

A fogyatékból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülés-specifikus szempontú támogatása.

Az együttnevelés feltételrendszerének minél teljesebb megteremtése, ami a sérült és többségi tanulók komplex személyiségfejlesztését egyaránt elősegíti.

4.3. Kiemelt feladatok

Az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű tanulók számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.

A szakszolgálat, szakemberekkel való együttműködés formáinak kialakítása, rögzítése, illesztése az aktuális órarendbe.

A sérült tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése a szakértői vélemény alapján a gyógypedagógus irányításával.

A fejlesztés tervezése tanórai és habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében, speciális pedagógiai segítségnyújtással.

A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzése, felhasználásuk, beemelésük ütemezése a gyógypedagógus irányításával.

A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések, értékelések lehetőségének, gyakoriságának tervezése team-munkában.

A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint a szülő bevonásával.

Tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez a szakemberekkel együttműködve.

Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcseréken, felkészítéseken, továbbképzéseken való részvétel; a rendelkezésre álló szakmai anyagok alapján a pedagógusok önképzése.

4.4. SNI tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása

Az SNI tanulók különleges gondozást igényelnek. Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, ami problémájuk megoldásához segítséget nyújt (pl.: eszközök, időkeret, stb.) úgy, hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A megfelelő képzettségű szakember a törvényben előírt időkeretben foglalkozik a tanulókkal.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a jogszabályok alapján biztosítani kell. Ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a többlétszolgáltatásokat, mint pl.:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

4.5. A NAT alkalmazása

Iskolánk pedagógiai munkájában kiemelt feladat a hátránykompenzáció és esélyteremtés, a másság elfogadtatása, az egymás iránti empátia, tolerancia kialakítása, a szülőkkal való folyamatos kapcsolattartás.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a NAT-ban megfogalmazott közös értékek és tartalmi szabályozás alapján, az egységesség és differenciálás elvének érvényesítésével végezzük. A helyi tanterv elkészítésénél figyelembe vettük a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét.

Nevelőink a differenciált tanulásszervezés és tananyag feldolgozás során figyelembe veszik az SNI tanulók esetében szükséges módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásaikat elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba. A napi gyakorlati munkánk során biztosítjuk, hogy az iskolánkba járó minden gyermek a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön, az adottságaihoz, képességeihez igazodó optimális fejlesztést kapja.

4.6. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

4.6.1. A beszéd fogyatékos tanuló

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett. A beszéd fogyatékoság nem tekinthető elsődlegesen halláskárosodás következményének; együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavarai, azok maradványtüneteivel; valamint tanköteles korban az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral. Beszéd fogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos tanulónál a fentiek – az egészen enyhe alaki eltérésekhez társuló, észlelési és feldolgozási problémáktól az érthetetlen beszédig – sokféle változatban előfordulhatnak. A súlyos beszéd fogyatékos tanulónál a kommunikációs zavarok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak.

Amennyiben a beszéd fogyatékosság a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a) nyelvfejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség),
- b) orrhangzós beszéd,
- c) folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás),
- d) diszfónia,
- e) logofóbia (mutizmus különböző típusai),
- f) centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria),
- g) verbális tanulási zavar együtt járása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén mutatkozó problémákkal vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába. A terápia komplex szemléletű logopédiai, orvosi, pszichológiai team munka alapján történik.

4.6.2. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

4.6.2.1. A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében elsőbbséget kell biztosítani az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak a kiemelt figyelmet igénylő tanulók (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában. Ez biztosíthatja a tanulók számára a felfelé nivellálást segítő pedagógiai környezetet. Nagyon súlyos esetekben – főként az intenzív napi rendszerességgel rehabilitáció érdekében – szükség lehet a beszéd fogyatékos tanuló e célra létesített gyógypedagógiai intézményben, osztályban történő iskolai nevelésére, oktatására. Ennek időtartama azonban ésszerű időhatárok között átmeneti, a terápia eredményességétől függő, a család helyzetétől, terápiás együttműködésétől befolyásolt gyakorlat. A külön iskolákban törekedni kell arra, hogy a tanuló minél előbb visszakerüljön a többségi oktatásba, és különleges gondozása az intenzív rehabilitáció után, integrált oktatása mellett legyen biztosítva. A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni

fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékoság jellegétől függ. A beszéd fogyatékos tanuló a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenységet, továbbá az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző intézmény szakvéleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

- a) A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- b) A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- c) A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.
- d) A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztése, melynek során a kineztizés, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- e) Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- f) A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- g) A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív, komplex és folyamatos fejlesztőmunka napi rendszerességgel.
- h) A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

4.6.2.2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással. A helyi tantervben a bevezető szakasz időtartamának megnövelése – általában az első évfolyam tananyagának két tanévre történő elosztásával – indokolt lehet.

4.6.2.3. A többségi iskolában történő együttnevelés

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók integrált oktatását felvállaló iskolának inkluzív pedagógiai szemlélettel és a különleges nevelési, oktatási, fejlesztési igény személyi és tárgyi feltételeivel kell rendelkeznie. Az inkluzív iskola ismeri a fogyatékosból eredő hátrányokat és biztosítja, hogy a beszéd fogyatékos gyermekek a szükségleteiknek megfelelően hozzájussanak azokhoz a pedagógiai többletszolgáltatásokhoz,

amelyek a hátrányok leküzdését segítik. A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülő szorosan együttműködik.

4.6.2.4. A NAT alkalmazása

Fejlesztési területek, nevelési célok

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama módosulhat. Erkölcsi nevelés, az önismeret és társas kultúra fejlesztése. Az önismeret fejlettsége, a reális énkép nagymértékben segít a nyelvi deficit leküzdésében és a társadalmi integrációban. Ehhez a mindennapok során fontos az önbizalom fejlesztése, a belső kontroll erősítése. Az alapvető erkölcsi normák és erkölcsi szabályok elsajátítása segíti a beilleszkedést a közösségben történő harmonikus együttműködést, a társas kapcsolatok kialakulását. A közösségért végzett munka fejleszti az értékrendet.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, családi életre nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, fenntarthatóság, környezettudatosság, gazdasági és pénzügyi nevelés, média tudatosságra nevelés.

Hazánk történelmének és jelen eseményeinek megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalmi folyamatok megismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Fel kell készíteni a felnőtt lét és a tágabb környezet megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Kiemelt feladat az önálló családi életre való felkészítés, az erkölcsi normák és harmonikus családi minták közvetítése. Nagy jelentőséggel bír az együtt érző, segítő attitűd kialakítása, a szociális érzékenység és az önkéntes feladatvállalás képességének kialakítása. A tanulóknak ismeretet kell szerezni a célszerű gazdálkodás, pénzhasználat, fogyasztás és környezettudatosság területén. A beszéd fogyatékos tanulók esetén kiemelt jelentőséggel bír, hogy használni tudják az ismeretszerzés legmodernebb eszközeit (pl. internet). A fenti kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása során a beszéd fogyatékos tanulók esetlegesen felmerülő szövegértési problémái, absztrahálási, lényeg-kiemelési nehézségei jelentenek nehézséget. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegekkel segítheti a pedagógus a tanulók munkáját. Fontos, hogy az alapfogalmak megértését, memorizálását egyénre szabott módszerek támogassák. Fontos a kifejezőkészség állandó fejlesztése és a kommunikáció iránti igény kialakítása. Kiváló lehetőséget nyújt erre az interperszonális készségek fejlesztése, a szociális érzékenység kialakítása, az együttműködésre való képesség fejlesztése, a különféle konfliktuskezelési eljárások elsajátítása.

Testi és lelki egészségre nevelés

A pedagógusnak segíteni kell a tanulót beszéd és nyelvi zavarának reális megismerésében, elfogadásában, szociális kapcsolatainak fejlesztésében. Kiemelt feladat a tanuló önismeretének fejlesztése, a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy az esetleges maradandó

tünetekkel később is teljes életet tudjon élni. A kommunikációjában korlátozott tanuló sokszor nehezebben tudja érzelmeit verbálisan kifejezni, külön figyelmet kell fordítani az érzések megfelelő kezelésére, kifejezésére. Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Biztosítani kell a tanuló számára a rendszeres mozgásélményt, a rendszeres testedzést.

Médiatudatosságra nevelés

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára. A médiatudatosságra nevelés segít tájékozódni a valóságos és virtuális világban.

Pályaorientáció

A beszédfigyatekos tanuló készségeinek képességeinek alapos feltérképezése szükséges a felnőtt életre történő felkészítéséhez. A kapcsolatteremtés és fenntartás képességének javítása alapvető feladat. Cél a szociális kompetencia további önálló fejlesztésének kialakítása. A felső tagozatban tantárgyak tananyagtartalmainak közvetítése során a pedagógusok ismertessék meg a beszédfigyatekos gyermekkel a különböző szakmákkal kapcsolatos elemi ismereteket. Legyen reális képük a társadalmi munkamegosztásról.

Tanulás tanítása

A beszédfigyatekos tanulóknál fontos az egyénre szabott motivációk kialakítása, az egyéni tanulási stratégiák feltárása. Az informatikai eszközök, egyéni ismeretelsajátítási programok tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának beszédfigyatekos tanulók esetében kiemelt szerepe van.

Kulcskompetenciák fejlesztése

A beszédfigyatekos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a NAT-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési tartalmakhoz. Ahhoz, hogy a beszédfigyatekos tanulók a kulcskompetenciák birtokában eredményesen alkalmazkodhassanak a mindennapi élethelyzetekhez, figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait.

Anyanyelvi kommunikáció

Kiemelt fontossággal bírnak az alábbi területek:

– a grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, figyelembe véve a beszédfigyatekosság által érintett területeket az expresszív beszéd fejlesztése, kommunikációs stratégiák kiépítése, gyakorlása, megerősítése, beszéd tudatosság kialakítása

- a beszédértés és olvasás értés fejlesztése mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, elősegítve a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való továbbdolgozás, továbbgondolkodás lehetőségének biztosítását
- amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos a szisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
- a mentális lexikon folyamatos fejlesztése az életkor és a beszédfogyatékoság sajátosságainak függvényében, a fogalomalkotás kialakítása
- számítógépes programok használata (helyesírás ellenőrző program, stb.)
- a beszédfogyatékos gyermek motiválása a tananyag és a tanuló közötti emocionális viszony kialakításával
- a pragmatika elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában
- a nem verbális kommunikáció elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

Idegennyelvi kommunikáció

Cél az idegen nyelv szókincsének, fonológiai és helyesírási sajátosságainak, valamint nyelvi kódrendszerének tudatos felépítése, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése, figyelembe véve a beszédfogyatékoság által érintett területeket.

A beszédfogyatékos tanulók nyelvoktatása során a multiszenzoros technikák (auditív-, vizuális-, verbális-, drámatechnikák) használata, valamint a verbális és nem verbális kommunikációs csatornák (gesztikulációs-vizuális) egyidejű alkalmazása kiemelten fontos. A nyelvórákon szerepet kapnak a koncentrációt és az emlékezetet fejlesztő gyakorlatok, melyek a szókincs, a kiejtés és a nyelvtani szabályok elsajátításában közvetve és közvetlenül is segítséget nyújthatnak.

Helyesírási, olvasási és szövegértési problémákkal küzdő beszédfogyatékos tanulók esetében főleg a szóbeli kommunikáció magabiztos használatának elsajátítása a cél. Az írásbeli kommunikáció használatát, a differenciált fejlesztés mellett, a számítógépes olvasó- és helyesírás-ellenőrző programok is segíthetik.

Fontos pedagógiai cél a beszédfogyatékos tanulók természetes gátlásainak feloldása az idegen nyelv kommunikációs helyzetben történő használata során.

Matematikai kompetencia

A legfőbb cél a problémamegoldó gondolkodás minél több elemének fejlesztése, konkrét cselekvésekhez kötött helyzetekben. Egyes esetekben számolni kell a grammatikai szint sérülésével, ami szövegértési nehézségekben nyilvánul meg, ezt fokozhatja a szimbólumok megértésének, illetve a verbális absztrakciónak a fejletlensége. A mennyiségekkel és a számossággal kapcsolatos ismeretek tanításakor, a szám- és műveleti fogalmak kialakításakor (pl. a számok közötti viszonyok, relációk megértési nehézségei esetén, stb.) különös figyelmet kell fordítani a megfelelő tempó kialakítására, és építeni kell a tanulók maximális együttműködésére, a mozgással társított szemléltetésre, az eszközhasználatra és az analóg cselekedtetésre. A geometriai ismeretek, az arányosság témaköreinél tekintettel kell lenni a vizuális észlelés nehezítettségére, a téri tájékozódás zavarára. A matematikai gondolkodás fejlesztése speciális szemléltetéssel és tananyagokkal, vagyis az interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával valósulhat meg. A matematikai szakkifejezések és a szaknyelv használatának fokozatos megkövetelése a szóbeli kifejezés erősítésének különösen erőteljes eszköze.

Természettudományos és technikai kompetencia

Az oksági kapcsolatok felismerése, a tanult összefüggések alkalmazása gondot okozhat azokban az esetekben, ahol, az olvasott szöveg megértése vagy a verbális absztrakció akadályokba ütközik. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegek alkalmazása szükséges az egyes összefüggések mechanikus memorizálásának megsegítésére.

Tanulónként eltérő lehet az az absztrakciós szint, ahol be tudnak kapcsolódni a természettudományos jelenségek értelmezésébe. A kritikai gondolkodás képességének fejlesztése többnyire kis lépésekben valósítható meg. A mindennapi tapasztalatokból kiindulva kell törekedni arra, hogy a tanulóknak a jelenségek mind szélesebb körébe legyen betekintésük, az egységes természettudományos világkép kialakítása érdekében. Eredményes tanári stratégia lehet a természeti jelenségeknek alternatív módon, több fogalmi szinten, az összes érzékszerv bevonásával való közvetítése.

Szisztematikusan építkezve kell támaszkodni az internetre, amelynek segítségével a legkülönbözőbb természettudományos ismeretek audio-vizuális formában hozhatók közel a beszédfigyatekos tanulókhoz.

Digitális kompetencia

Ezen a területen a beszédfigyatekos tanulók jó eséllyel tudnak problémákat megoldani, mivel az informatikai eszközök használatában a beszédfigyatekosság kevés hátrányt jelent. Feladatunk azoknak a digitális programoknak a megismertetése, melyek megkönnyítik az ismeretszerzést, az interperszonális kapcsolatépítést. Amennyiben a szóbeli kifejezőképesség sérült, a számítógép alternatív csatornaként működhet a mindennapi kommunikációban. Hozzásegíthetjük a tanulókat, hogy a rendelkezésükre álló információs társadalom technológiáit használják a maguk segédeszközeként a számukra szükséges területeken.

Főként az írott szöveg megértésére, lényegkiemelés képességére van nagy szükség, mert ezek segítségével alakíthat ki új kommunikációs stratégiákat. Az információgyűjtés- és keresés, a multimédiás tartalmak kezelése a beszédfigyatekosok számára körülhatárolható, jól teljesíthető

feladat, ezért építhetünk a tanulók erős motivációjára. Egyes ikonok, szóképek felismerésével, speciális alapfogalmak, kifejezések megtanulásával olyan eszközök birtokába jut, amivel önállóan is tud tájékozódni a digitális világban. A tanuló érzékeli azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. A pedagógus feladata, hogy a tanulók figyelmét a konkrét eszközök és szoftverek használatán, illetve a kommunikáció élményén túl arra irányítsa, miként lehet az információs társadalomban a beszédfigyatekosságból eredő hátrányokat minimalizálni.

Súlyos diszgráfia és helyesírászavar esetében felső tagozaton „laptop füzet” használatának bevezetése azt követően, hogy a gyermeket a klaviatúra használatára megtanítottuk

Szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Cél az adaptív viselkedés kialakítása, fejlesztése, a beszédfigyatekos tanulók támogatása abban, hogy az őt körülvevő társadalmi és gazdasági környezet eseményeit képes legyen feldolgozni, szükség esetén azok menetébe bekapcsolódni. Az oktatás folyamán fontos a fokozatosság mellett a gyakorlati bemutatás, illetve az ismeretek szituációs helyzetekben való kipróbálása, az érzelemdús, szubjektív elemeket megmozgató, a mindennapi tapasztalatához köthető társadalmi feladatok szemléltetése, a tanulók közvetlen megszólítása, bevonása a feladathelyzetbe. A tanuló mindig lássa maga előtt a folyamatot, a kiindulástól kezdve a végkifejletig, értse benne szerepét, esetleges feladatát, képes legyen esetlegesen a társadalmi folyamatok őt személyesen érintő részében érdekeit érvényesíteni.

Fontos hangsúlyt helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végig-gondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre.

A pedagógus feladata, hogy felébressze a gyermek motivációját arra, hogy részt vegyen a szociális kommunikációban, képes legyen véleményét vitában, eszmecserében képviselni (ütköztetni, egyeztetni stb.), illetve az őt körülvevő világban tájékozódni. Fokozatosan el kell sajátítania a beszédfigyatekos tanulónak azt a képességet, hogy rátaláljon a megfelelő kommunikációs stratégiára, képes legyen az egyedi kommunikációs helyzetekhez alkalmazkodni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai tudatosság, a művészeti kifejezőképeség egy kiegészítő kommunikációs eszközt ad a beszédfigyatekos tanulók kezébe. A kreativitás, a problémafelismerő - és megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztésére kiváló lehetőséget biztosít a művészeti nevelés. Ezen a kompetenciaterületen az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagítása a kommunikáció minden szintjét fejleszti.

A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepe a kommunikációjában zavart tanuló társadalmi integrációját segíti elő.

A megfigyelőképeség, tér- és időérzék fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezés; szín-, forma- és szerkezeti érzék alakítása lehetőséget biztosít a beszédfigyatekos tanuló speciális készségfejlesztésére.

A hatékony, önálló tanulás

A beszédfigyatekos tanulók esetében az önálló tanulás elengedhetetlen feltétele a könyvtári ismeret, informatikai tudás, az értő olvasás, szövegfeldolgozás. Az önálló ismeretszerzést, az információ megfelelő szűrését, feldolgozását, egyénre szabott módszerekkel, a mindennapi életből vett gyakorlati helyzetek cselekvéses vagy vizuális modellezésével segíthetjük. A szövegfeldolgozás, az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén. A pedagógus feladata az új ismeretek megszerzése iránti interiorizálódott motiváció kialakítása.

4.6.2.5. A NAT és a kerettantervek alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyagtartalmat, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszédfigyatekosság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszédfigyatekos tanulók esetében a hangoztatóelemző, szótagoló olvasástanítási módszer ajánlott;
- a súlyos beszédfigyatekos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;
- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Idegen nyelvek

A beszéd fogyatékoság típusához igazodó módszerek – pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek – elsőbbségét szükséges biztosítani.

4.6.2.6. Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció

Az egészségügyi rehabilitáció formái

- Audiológiai vizsgálat és ellátás
- Foniátriai vizsgálat és ellátás.
- Gyermek-neurológiai vizsgálat és ellátás.
- Szemészeti vizsgálat, ellátás
- Pszichológiai vizsgálat, pszichoterápia.
- Gyógyúszás.
- Gyógytorna.
- Relaxációs tréningek.

A pedagógiai rehabilitáció ajánlott tevékenységformái

A) Logopédiai egyéni és csoportos terápia.

B) Szenzoros integrációs terápiák (olyan mozgásos lehetőség, amelynek segítségével az éretlen vagy sérült idegrendszer a saját aktív részvételével fejlődik)

C) Kommunikációs tréningek (a beszéddel és kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása)

D) Bábterápia (személyiség és önértékelés fejlesztés, konfliktuskezelés kommunikációs zavar esetén)

E) Drámaterápiás foglalkozások (azon gyermekek számára, akiknél a beszéd- és nyelvi problémák háttérben vagy következtében pszichés problémák állnak)

A) Logopédiai egyéni és csoportos terápia a leggyakoribb kórformák esetében

A beszéd fogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszéd fogyatékoság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A/1 Nyelvi fejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség) Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszéd illetve nyelvi produkciója jelentős mértékben elmarad a biológiai életkorához képest. Az akadályozott illetve hiányos nyelvi produkció a nyelv többszintű sérülésében a beszédészlelés, beszédmegértés, valamint a nyelvi kifejezés területén jelentkezhet.

A terápia célja:

A nyelvi közlés feldolgozás és kifejezőképesség többszintű összetevőjének (beszédészlelés, és beszédmegértés, valamint a tiszta, pontos artikuláció, szókincs, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli kifejezőképesség) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:

- a mozgások (beszédmozgások és finommotorika) speciális fejlesztése,
- grammatikai rendszer rendezése, fejlesztése, verbális munkamemória fejlesztése
- a beszédre irányuló figyelem és emlékezet fejlesztése,
 - az aktív és a passzív szókincs bővítése,
 - verbális és nonverbális kifejezőképesség fejlesztése,
 - a gondolkodási stratégiák fejlesztése
 - a beszédészlelés és -megértés fejlesztése,
 - az olvasás/írás/helyesírás zavar megelőzése.

A/2 Dadogás

A beszéd összerendezettségének zavara kommunikációs zavar, amely a ritmus és az ütem felbomlásában és a beszéd görcsös szaggatottságában jelentkezik. A dadogás terápiája komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:

- relaxációs gyakorlatok
- cselekvéshez kötött beszédindítás,

- helyes légzéstechnika kialakítása,
- mozgás- és ritmus- és beszéd koordináció fejlesztése,
- a beszéd automatizált elemeinek technikai fejlesztése és javítása,
- a beszédhez szükséges motiváció megteremtése, az önismeret és önértékelés fejlesztése
- a dadogó és környezete közötti pozitív kapcsolatok kialakításának elősegítése.

A/3 Hadarás

A beszéd összerendezettségének zavara, melyre a rendkívüli gyorsaság, a hangok, a szótagok kihagyása, összemosása (tapasztása), a pontatlan hangképzés, a monotónia, az egyenetlen beszédritmus és a beszédhangsúly hiánya jellemző. A hadaráshoz gyakran társul a könnyen elterelhető figyelem és érdeklődés. A hadarás terápiája komplex (logopédiai, pszichológiai) egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:

- a beszédfigyelem fejlesztése,
- helyes légzéstechnika kialakítása,
- beszéddallam és beszédritmus fejlesztés
- az artikulációs bázis ügyesítése
- beszédhangsúly gyakorlatok
- a normális tempójú és ritmusú beszéd automatizálása
- a beszéd prozódiai elemeinek tudatosítása
- az állandó önkontroll kiépítése és fejlesztése

A/4 Diszfónia

A hang illetve hangképzés zavara, a beszéd során a hangszín rekedt, a hangképzés kemény, préselt, és a hangteljesítmény lényeges csökken. A diszfónia terápiája komplex (logopédiai, orvosi, pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:

- a tiszta egyéni beszédhang kialakítása és a folyamatos spontán beszédbe való beépítése,
- a hangminőség és az anatómiai-élettani viszonyok további romlásának megakadályozása.

A/5 Orrhangzós beszéd

Az élettani nazális rezonancia kórosan megváltozik.

Legsúlyosabb esetei az ajak- és/vagy szápadhasadékok következtében alakulnak ki. A szápadhasadékkal gyakran együtt jár az enyhe fokú nagyothallás.

Az orrhangzós beszéd terápiája komplex (logopédiai, orvosi, esetenként pszichológiai), egyénre szabott terv alapján zajlik.

A logopédiai terápia célja:

a beszédizomzat fejlesztése

a lágyszápad izomzat működésének fokozása

a kóros, nazális rezonancia megszüntetése, illetve csökkentése

a beszédartikuláció javítása az anatómiai viszonyok figyelembe vételével

A/6 Olvasás/írás/helyesírás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligencia szinttől független gyenge olvasási és írásteljesítmény.

A logopédiai terápia célja:

mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztés

íránydifferenciálás, téri észlelés fejlesztése □ beszédészlelés fejlesztése

fonológiai tudatosság fejlesztése

a tévesztett betűk differenciálása, a folyamatos olvasás automatizálása

a beszédemlékezet és figyelem fejlesztése □ szövegértés fejlesztése: beszéd- és nyelvi fejlesztés

grafomotoros készség fejlesztése, írás- és helyesírás-készség javítása

A/7 Számolás tanulási zavara (verbális tanulási zavar esetén)

Az intelligenciaszinttől független gyenge számolási teljesítmény.

A logopédiai terápia célja:

képességfejlesztés (mozgás, észlelés, kognitív és tanulási funkciók fejlesztése)

szám- és műveleti fogalmak kiépítése (számosság, számérzék, analóg mennyiség rendszer; alpműveletek)

alapvető mennyiségi és matematikai ismeretek kialakítása

matematikai fogalmak megértése és használata

matematikai szimbólumok tartalmi azonosítása

matematikai szövegértés fejlesztése

geometriai alapismeretek

idő tájékozódás

4.6.3. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Az enyhe értelmi fogyatékoság (enyhe intellektuális képességzavar) diagnosztizálása orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb/eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége. Az enyhe értelmi fogyatékos személyek fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy egyéb hatásokra alakulnak ki.

Az enyhe értelmi fogyatékoság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltak, átfogóan és tartósan jelentkeznek. Különösen jellemző a kognitív funkciók, valamint a beszéd lassúbb fejlődése; a diszpraxiás (helytelen vagy kialakulatlan testséma, koordinálatlan mozgás eszközhasználatban) tünetek megjelenése; a figyelem-összpontosítás, a téri tájékozódás és a finommotorika nehézségei; a lassú feladatvégzés; a gyakori hibázás; az érdeklődés hiánya a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatban és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Mindezek következményei a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért a nevelés-oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. Az enyhe értelmi fogyatékos emberek döntő többsége minimális támogatással képessé válik az önálló életvezetésre.

Már iskoláskor előtt tapasztalhatunk egyértelmű, fogalmi területen mutatkozó eltérést. Az iskoláskorú gyerekeknek nehézségeik vannak a kultúrtechnikák (pl. olvasás, írás, számolás, órahasználat, pénzhasználat) elsajátításában. Az absztrakt gondolkodás és a tervezés akadályozott, a gondolkodás inkább konkrét. Ez a konkrét (tárgyhoz kötött vagy képi szintű) gondolkodásmód befolyással van a feladatok megértésére az elsajátítás folyamatában és a visszacsatolás fázisában egyaránt. A szociális dimenzióban azt tapasztaljuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kommunikációja, beszéde és az általuk használt nyelv konkrétabb és éretlenebb, mint a hasonló életkorú társaiké. A gyermeknek nehézségei lehetnek a szociális jelzések megértésével, a játékszabályok betartásával, a barátságok kialakításával és fenntartásával. Az érzelem- és viselkedésszabályozás is nehezített. A praktikus dimenzióban, az öngondoskodásban az általános iskolás korú tanulók életkoruknak megfelelően funkcionálhatnak. Serdülőkorban segítséget igényelnek a komplexebb mindennapos tevékenységekhez, mint pl. bevásárlás, főzés, pénzügyek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez

igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékosághoz sok esetben társul más fogyatékosági típus is:

hallássérülés,

látássérülés,

mozgáskorlátozottság,

autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

4.6.3.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;

pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint

pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:

tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);

a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;

a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;

elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;

a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;

a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;

a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;

a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;

fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);

fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;

az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolatérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;

megfelelő tanulási környezet kialakítása (térrelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

megfelelő osztálylétszám;

az aktív tanulás biztosítása;

a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;

a személyre szabott tanulás lehetősége;

differentiálás alkalmazása;

együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;

fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

Összességében véve a cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

4.6.3.2. Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

4.6.3.2.1. Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Erdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

4.6.3.2.2. Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

4.6.3.3. A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

4.6.3.3.1. Tanulási és nevelési célok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai szinten belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

4.6.3.3.2. Kiemelt kompetenciaterületek

A Nat-ban alapvető célként meghatározott kiemelt kompetenciaterületek fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg.

Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciaterület fejlesztését. Ezáltal a tanulók használható tudáshoz jutnak, ami kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is. Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a

kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

4.6.3.4. A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.

Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analízáló és szintetizáló képesség fejlesztése.

A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.

A grafomotoros készségek fejlesztése.

Az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció megerősítése:

vizuális észlelés – jelfelismerés,

akusztikus észlelés – hangok differenciálása,

a beszédmotoros észlelés fejlesztése.

Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.

A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.

A szövegösszefüggések megláttatása, a szövegértés fejlesztése.

Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.

Szövegalkotás szóban, majd írásban.

A helyesírási szokások megerősítése.

4.6.3.5. Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest érik el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;

az aktivizálhatóság;

az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;

az együttműködési képesség;

a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók mind a gyógypedagógiai, mind az együttnevelési folyamatban a kötelező tanórákon kívül részt vesznek egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket. A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során. A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a rehabilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel. Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a reálisan megfogalmazott rövid és középtávú célokat, ezek elérésének lépéseit, a tervezett eszközöket, valamint a fejlesztés lehetséges helyszíneit. Funkciója a segítségnyújtás tervezése, koordinálása és ellenőrzése. Az együttműködő partnerek előre meghatározott időnként – például havonta, háromhavonta – ellenőrzik, értékelik a végrehajtás eredményességét, az akadályozó tényezőket, és új fejlesztési célokat tűznek ki. A fejlesztendő területek mellett figyelni kell a tanuló erősségeire is, és ezeket a kiemelkedő képességeket is be kell építeni a tervbe, illetve a foglalkozásokba. Az EFT segít, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló életét támogató különböző szakemberek összehangolják tevékenységüket, tudásukat; tapasztalatuk mindenki számára hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá váljon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A kéttanáros modell során egy többségi pedagógus és egy gyógypedagógus dolgozik együtt azért, hogy közösen irányítsanak egy heterogén összetételű osztályt. Ahhoz, hogy ez sikeresen megvalósuljon, közösen kell tervezniük, közösen kell tanítaniuk, és ezt követően közösen is kell értékelniük. A megfelelő együttműködéshez a következő feltételek szükségesek:

egyértelmű és nyílt kommunikáció;

az osztályterem és az eszközök közös használata;
a tantermi folyamatok közös tervezése;
a tanórák közös megtartása;
az osztály vezetését, szervezését segítő szabályok;
közös értékelési normák.

4.6.4. A hallási fogyatékos (továbbiakban: hallássérült) tanuló

Hallássérülésnek nevezzük a hallószerv valamely részének veleszületett vagy szerzett sérülését, illetve fejlődési rendellenességét, amelynek az éptől eltérő hallásteljesítmény lesz a következménye.

A hallássérülés gyűjtőfogalom. Hallássérült személyek a nagyothallók, a siketek és a cochleáris implantátumot (továbbiakban: CI) viselők. A cochleáris implantátum a belső fülbe ültetett hallásjavító eszköz. A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje nem feltétlenül korrelál életkorával, hallásállapotával.

A siket tanulónál súlyos fokú hallásveszteség áll fenn (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 90 dB-nél nagyobb). Ennek következménye a hangzó beszéd spontán kialakulásának képtelensége, elsajátításának súlyos fokú nehezítettsége, valamint a nyelvi kommunikáció általános akadályozottsága. A hallásveszteség mértékétől, felfedezésének, segédeszközzel való ellátásának idejétől, a környezeti hatásoktól és a szociokulturális háttértől függően módosulhat a megismerő tevékenység, a gondolkodás és a lelki élet egészének fejlődése.

A nagyothalló tanulónál (enyhe nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 66–90 dB közötti) a hallás csökkenése akadályozottságot jelenthet a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavarától a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A hallásukat műtéti úton helyreállított (pl. cochleáris implantált) hallássérült tanulóknál – az egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ intelligenciájuktól, illetve az esetleges pszichés fejlődési zavaruktól, valamint attól, hogy a gyermek milyen életkorú volt a műtét elvégzésekor. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni (gyógy)pedagógiai habilitációs és rehabilitációs, valamint az azzal párhuzamos pedoaudiológiai gondozás és az aktív szülői segítség eredményezi. A fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása. A beszédértés, a hangzó beszéd fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallású gyermekek beszédfejlődésével. A fejlesztés eredményes szintere a halló környezetben van szurdopedagógus jelenlétével, ugyanakkor az integrációra csak alapos pedagógiai diagnózis után kerülhet sor. Az érintett tanuló teljesítményét a befogadó intézmény szakmai

felkészültsége, nyitottsága, a szülők együttműködő készsége, valamint a gyermek kognitív és pszichés jellemzői és az esetleges beszéd- és nyelvelsajátítási zavar (diszfázia) befolyásolja.

A hallássérültek „diszfázia típusú” társuló tanulási zavara a halmozott fogyatékoság egy speciális változata. Összetett tüneti képe súlyosabb fokú nyelvi és beszédfejlődési akadályozottságban, diszpraxiás és szenzomotoros integrációs zavarra utaló pszichomotoros jellemzőkben nyilvánul meg. A specifikus nyelvi zavar, valamint a kísérő pszichomotoros tünetek változatos formában, sajátos összetételben jelennek meg a hallási fogyatékoság enyhébb vagy súlyosabb mértéke mellett.

A hallássérült tanulók populációjának napjainkra jellemző változása komoly gondot okoz a szakterületi intézmények gyógypedagógusainak, mivel a diszfázia (esetünkben a hallássérüléshez társuló neurogén eredetű nyelvi zavar) korábban nem alkalmazott módszertani eljárásokat és óraszervezési technikákat igényel. Javasolt a speciális módszertani és óraszervezési technikák alkalmazása.

Más esetben a halmozottan fogyatékos hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók hallásvesztéséhez mozgáskorlátozottság, látás-, értelmi fogyatékoság, tanulási vagy a fejlődés más zavarai társulhatnak. A halmozottan fogyatékos hallássérült tanulók nevelhetősége, oktathatósága a fentiek következtében súlyosan nehezített. Javasolt az óvodában és az alapozó szakaszban a fokozott egyéni és kiscsoportos fejlesztés, a gyógypedagógiai asszisztens vagy a kéttanáros modell alkalmazása.

A hangos beszéd kialakulása után hallássérültté vált tanulók személyisége az előző csoportokhoz viszonyítva még sérülékenyebb; nehezen dolgozhatják fel a hallás elvesztésével fellépő állapotváltozást, vagyis: a nehezített kommunikációt, a környezettel való kapcsolatuk beszűkülését. Ebben az esetben fokozott segítséget igényelnek a kompenzációs csatornák kialakításához.

4.6.4.1. A hallássérült tanulók fejlesztésének alapelvei

A hallássérült gyermekek, tanulók speciális oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja hallássérültek speciális gyógypedagógiai intézménye, többségi általános iskola, vagy más, speciális szolgáltatást nyújtani tudó intézmény. Ebben az esetben a speciális, szakspecifikus ellátást a hallássérült gyermekek és tanulók megsegítésekor a hallássérültek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógus (szurdopedagógus) látja el. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető:

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményektől (EGYMI);

a pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől;

a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől;

az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézményektől.

A hallássérült tanuló fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, segédeszközzel való ellátásának, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások, eljárások folyamatában valósul meg. A komplex ellátás a korai fejlesztésre és óvodai nevelésre építkezve, döntően a szurdopedagógiában használatos módszerek alkalmazásával, megfelelő audiológiai ellátással, a jól beállított hallókészülékek és hatékony hangátviteli technikák használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik.

A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát. A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára.

4.6.4.2. A hallássérült tanulók többségi iskolában történő együttnevelése

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés a szülő/gyógypedagógus/pedagógus közös döntését igényli az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételeivel. Az együttnevelés nem lehet formális, a befogadó iskolának szükséges változtatásokat végrehajtani a valódi befogadás érdekében, így pl. a módszer- és eszközrendszerben (differenciálás, egyéni képességek figyelembevétele stb.), az óraszervezésben, a teljes tantestület szemléletváltozásában. A gyógypedagógus partner a megoldásokban. Az iskola akkor válik valódi befogadóvá (inkluzív iskola), amennyiben a tanítási programok, a pedagógiai szemlélet és felkészültség, a szervezés, a tárgyi és személyi feltételek igazodnak a gyermek speciális szükségleteihez.

A hallássérült gyermekek együttnevelése halló társaikkal többféle formában lehetséges:

egyéni teljes integráció, amelyben a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó csoportban van;

csoportos teljes integráció, amelyben a hallássérült csoport a befogadó iskola azonos osztályfokán tanul; esetenként a két pedagógus (többségi és gyógypedagógus) közösen vezeti az órákat;

részleges integráció, amikor a tanuló a tanórák egy részén vesz részt a többi tanulóval együtt, a többi időt gyógypedagógussal, csoportban tölti.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

Az adott tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája fontos tényező.

Az adott iskola pedagógiai programjának, illetve tantervének elkészítésekor figyelembe kell venni a hallássérült gyermek speciális fejlesztési igényeit a tananyag, a követelmény, az értékelési mód és a speciális módszertan tekintetében.

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.

A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.

Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos

versmondás, tollbamondás stb.). Az értékelésnél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

Az együttműködés során a befogadó pedagógusközösség vállalja, hogy:

segíti a gyermek beilleszkedését a közösségbe;

konzultációs, hospitálási és osztálytermi együttműködési lehetőséget biztosít a gyógypedagógus számára;

a jogszabályokban foglaltak érvényesítése során mindent megtesz a hallássérült gyermek sikeres integrációja érdekében;

megszervezi a törvényben meghatározottak szerint a szükséges egyéni korrekciós órákat.

Az együttműködés során a szurdopedagógus/utazótanár vállalja, hogy:

tájékoztatás nyújtásával segíti a befogadó pedagógus-, gyermek- és szülői közösségek, valamint az intézmény többi pedagógusának felkészítését a hallássérült gyermek érkezése előtt, majd beilleszkedése során;

konzultációval segíti a pedagógusok, az oktató/nevelő közösség munkáját a hallássérült gyermek sajátosságainak megértésében;

hospitál a gyermek osztályában;

segítséget nyújt a befogadó intézmény pedagógusainak tanórai munkájához;

nyomon követi a gyermek fejlődését;

egyéni fejlesztés során fejleszti a gyermek nyelvi és kommunikációs kompetenciáját;

esetlegesen koordinálja a rehabilitációs munkában részt vevő szakemberek munkáját;

rendszeresen kapcsolatot tart a szülővel.

Az eredményesség érdekében szükség van a szülők aktív közreműködésére, valamint a szülők és az iskola együttműködésére. Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz, illetve a hallássérülés tényéből következik (pl. audiológiai gondozás). Ennek megszervezéséhez a szakértői javaslat, a fogyatékoság típusa szerint illetékes gyógypedagógiai módszertani intézmények részéről történő folyamatos tanácsadás nyújt segítséget.

4.6.4.3. A Nemzeti alaptanterv (továbbiakban: Nat) alkalmazása a hallássérült (siket és nagyothalló) gyermekek nevelésében-oktatásában

A hallássérült tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Testi és lelki egészségre nevelés

A hallássérült tanulókat szükséges megismertetni – az életkoruknak, esetleges társuló fogyatékoságuknak megfelelő szinten – azokkal a tényezőkkel, melyek hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. El kell sajátítani a tanulókkal a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök karbantartását, használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása és az esetleges további

hallásromlás elkerülése. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, jelnyelvi ismeretek). Szükséges, hogy felismerjék a környezetükben előforduló káros szokásokat, hogy az ártalmas magatartási formákat ne vegyék át. Ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő társadalmi integrációra.

A hallássérült gyermek számára a mozgás, a testedzés olyan kompenzációs terület, ahol kommunikációs hátrányaikkal is jelentős sikereket érhetnek el. Emellett a sport hozzájárulhat a belső feszültségeik levezetéséhez, így segítve az indulatok kezelését.

A mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez is.

A hallássérült gyermekek nyelvi korlátozottságuk miatt kevesebb információval rendelkezhetnek a világról, bizonytalanságuk, befolyásolhatóságuk miatt jobban ki vannak téve különböző veszélyeztető hatásoknak. Ezért fontos a szexuális nevelés, a szenvedélybetegségeket megelőző programok, illetve a biztonságos internethasználat megismertetése.

Az érzelmek, indulatok, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy a tanulóknak legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére akár a művészetek (képzőművészet, tánc), akár a sport terén. A társadalomba való beilleszkedésüket segítve meg kell ismertetni velük az érzelem, az indulat kifejezésének társadalmilag elfogadott verbális és nonverbális formáit.

Tanuljanak meg segítő szakemberekhez fordulni (pszichológus stb.), illetve legyenek ismereteik arról, hogy különböző felmerülő problémák során milyen szakemberhez, szervezethez fordulhatnak támogatásért, segítségért.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Az érintett gyermekek tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyek különbözőségét, az emberek közötti kommunikáció kívánatos formáit, tudjanak udvariasan segítséget kérni, elfogadni, és ők is készek legyenek másoknak segítséget nyújtani.

A hallássérült tanulókat segíteni kell abban, hogy önmagukat megismerjék, hogy önmagukról reális képet alakítsanak ki, hogy önértékelésük megfelelő legyen (alul- és felülértékelés, reális énkép). Támogatni kell őket abban, hogy érzékszervi fogyatékosságukkal együtt élve, önmagukat elfogadva, a munka világának aktív részesévé, kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak a sikeres társadalmi beilleszkedés céljából. Tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, és azon túl másokért, a közösségért is. Tudják felismerni mások érzéseit, szükségleteit, szándékait, tulajdonságait, és azokhoz empátiákkal tudjanak viszonyulni. Tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyeket és azok különbözőségét. Tanulják meg, hogy a másik bántása, zaklatása megengedhetetlen, tudják, hogy mit tehetnek, ha elszenvedői vagy szemlélői annak, illetve ismerjék az elkövetőt érintő jogi következményeket.

Médiatudatosságra nevelés

A hallássérült tanulók ismeretszerzésében kiemelkedő szerepe van a vizuális csatornának. Ezen a téren a nyomtatott sajtón kívül egyre inkább szerepet kap az elektronikus média: a televízió és az internet.

A tanulóknak fontos tudniuk, hogy a média közvetíthet pozitív (információ, tanulás, szórakozás), illetve negatív (agresszív, pornográf stb.) tartalmakat, illetve a valóságnak nem megfelelő tartalmakat is. Ismerjék a függőség fogalmát és káros hatását. Tudják, hogy a média modelljeinek pozitív és negatív hatása is lehet az értékrendszerre, a gondolkodásra, a viselkedésre. Tudjanak a média befolyásoló szerepéről, a reklámok hatásáról.

Törekedni kell arra, hogy az ezen az úton szerzett ismeretek tartalma valósághű legyen, és hogy az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze. A komplex ismeretanyagon nyugvó fejlesztési feladat feltételezi a térben, időben, tartalmakban eltérő összefüggések felismerését. Mindezek súlyos gondot okozhatnak a kommunikációjukban akadályozott hallássérült tanulóknak. A szókincs és a fogalmak bővítése, a nonverbális úton szerzett ismeretek fontos részét képezik az egyéni szükségletekhez igazított fejlesztésnek.

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés és a kapcsolattartás formáinak megismertetése, elsajátítása, gyakorlása.

Fontos a hallássérült személyek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanúlással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, diszfáziás jegyek, részképességszavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus és iskolai könyvtár) készség szintű használatát. A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, a kooperatív tanulási technikák vagy a távoktatás megismerését.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése és alkalmazása, amelyek a tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik. Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsát döntően befolyásolhatják. Ezek fejlesztése jó esélyt adhat arra (is), hogy pályaválasztásuk sikeres legyen. Segíteni kell őket, hogy reálisan mérjék fel a hallássérülésükből adódó akadályozó tényezőket. Reális énképük, önismeretük kialakítása segíti a számukra megfelelő, elérhető szakma tanulását, majd a munka világába, azon keresztül a társadalomba való beilleszkedésüket. Ehhez a speciális intézményi keretek között tanuló hallássérült gyermekeknek is szükségük van rendszeres integrációs alkalmakra (pl. szabadidős tevékenységek), ahol megismerhetik a hallók világát (pl. kapcsolattartás halló közösséggel, kommunikáció gyakorlása „természetes” közegben, illemszabályok, írott és íratlan szabályok megismerése).

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az identitástudat kialakítása a kulturális örökségek megismerésén keresztül, a tanulók életkorának megfelelő gyakorlatorientált módszerekkel (pl. tárgyi emlékek, múzeumlátogatások) történhet. Szemléletük, nyitottságuk alakításában nagy jelentőséggel bír, ha kommunikációs lehetőségeik segítségével kapcsolatot tudnak teremteni tágabb környezetükben élő sorstársaikkal (pl. internet, pályázatok, szabadidős tevékenységek,

kulturális rendezvények). Közvetlen élmények biztosításával kell ismereteket adni a hazánkon kívüli kultúrkincsek megismeréséhez.

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulókat a lehető legfiatalabb korban tevékeny részvétellel, megfigyelés útján kell eljuttatni a környezet alakításának, megővésének és fontosságának felismeréséhez (pl. interaktív tananyagok alkalmazása, természetben töltött programok). Tudatos pedagógiai segítséggel minél több vizuálisan jól érzékelhető, saját élményen alapuló ismeret gyűjtését kell lehetővé tenni.

4.6.4.4. A kulcskompetenciák fejlesztése

A Nat és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel egészülnek ki, így a kompetenciák fejlesztésénél ezeket is figyelembe kell venni.

Alapkompetenciák

A tanulás kompetenciái

A hallássérült tanuló önértékelése esetenként nem reális, szókincs- és beszédértési nehézségei miatt az önálló tanuláshoz szükséges képességek kialakítása nagyobb figyelmet igényel. Munkába állásuk, karrierépítésük a kommunikációs akadályozottságuk miatt nehezített, ezért ajánlott megtanítani őket munkájuk értékelésére, tanácsok, információk kérésére. A különböző tanulási technikák megismertetése elengedhetetlen (szótárak, lexikonok, ezek digitális változatainak használata, jelnyelvi videók, jelnyelvi szótárak). Fontos az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása (könyvtár, internet), valamint a motiváció fenntartása a képességekhez, előzetes ismeretekhez igazodó tananyag biztosításával, teljesíthető követelmények támasztásával.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

A hallássérült gyermekek/fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. A társas kapcsolatokban, a társadalmi és kulturális tevékenységek során a különböző kommunikációs helyzetekben társadalmilag elvárható, helyes viselkedési formák értelmezése, megértése, nyelvi kifejezése valósítható meg. Cél, hogy a tanulók a mindennapi helyzetekben előforduló metakommunikációt tanulják meg helyesen értelmezni. Fontos továbbá, hogy egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak írásban kommunikálni. Ugyancsak fontos a pozitív attitűd kialakítása, mely segíti a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Kiemelt feladatok:

a beszédértés (jelértés) fejlesztése;

a szövegértő olvasás fejlesztése;

konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés, jelkincsfejlesztés;

a hangzó nyelv használata (egyéni képességeknek megfelelően);

az írásbeli kifejezés fejlesztése.

Azon hallássérült (elsősorban siket) tanulók számára, akik esetében a kommunikáció elsődleges formája a magyar jelnyelv, lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a legkönnyebben hozzáférhető nyelven (magyar hangzó nyelven és/vagy magyar jelnyelven) juthassanak hozzá az információkhoz, mind a tanórákon, mind az iskolai szervezésű szabadidős programokon.

Fontos, hogy a tanulók ismerjék meg a jelnyelvi tolmácsok szerepét a kommunikációs akadálymentesítés területén, ismerjék a szolgáltatás igénybevételének lehetőségeit és formáit.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelv elsajátítására való képességet jelentősen befolyásolja a hallássérült tanuló hallásállapota, szókincse, nyelvi kommunikációs szintje, valamint az esetleges társuló tanulási zavarok. Az idegen nyelv tanulásánál a gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodva a nyelv megismerése és elsajátítása, illetve a köznap élethelyzetekkel vagy egy adott szakmával kapcsolatos kifejezések megértése és használata lehet a cél. A nyelv oktatása mindig az egyes tanulók egyéni képességeihez, hallásállapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik. Kíváncsú a korszerű idegennyelv-tanítási módszerek alkalmazása, a köznap helyzetekben történő kommunikációfejlesztés. Lehetőség van az idegen nyelv tanulására, illetve az értékelés alóli felmentésre. Az értékelés alól felmentett tanulók számára külön szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata az idegen nyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulás.

A digitális kompetenciák

A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. Használatukat nehezíti szűkebb szókincsük és szövegértési nehézségük. Ebből adódóan kiemelt feladat a keresőoldallal, szótárakkal, helyesírás-ellenőrző programokkal stb. való megismertetésük, ami segíti a lényegkiemelést és az írott szöveg megértését. Fontos megismertetni a tanulókkal a digitális eszközök hasznos, a mindennapokat segítő szolgáltatásait, az internet használatának etikai szabályait (többek között az adatvédelemre, a törvényes megosztás lehetőségeire és korlátaira vonatkozóan). Fontos, hogy ismerjék az internet veszélyeit, szerezzenek jártasságot azok elhárításában. Mivel nehézségeik lehetnek az ok-okozati összefüggések felismerésében, ezért szükséges az IKT használata során felmerülő valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetésének oktatása.

Mivel a hallássérült tanulók erősen motiváltak a digitális eszközök használatában, ezt a motivációt ajánlott kihasználni más tanórákon is. Ajánlott a szabályos tízujjas gépírás elsajátítása (gépírást tanító program segítségével).

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai gondolkodás fejlesztését a hallássérülés következtében kialakult szűkebb szókincs és az alacsonyabb nyelvi szint jelentősen befolyásol(hat)ja. A gondolkodás kevésbé flexibilis, esetenként gondot okozhat az egyes témakörök, feladattípusok, műveletek közötti váltás. A matematikai fogalmak értelmezését segíthetik a mindennapi élethelyzetek (pl. vásárlás, mérés, bankolás, térbeli tájékozódás, tapasztalatok) tanórai modellezése, valamint verbális megfogalmazása, illetve a matematikai szaknyelvi szókincs fejlesztése. Kiemelt jelentőségű a speciális szemléltetés és a segédeszközök használata. Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, ismétlésre van szükség.

A természettudományos és technikai kompetencia terén a hallássérült gyermek/fiatal a környezetéről elsősorban látás útján szerez információkat. Fontos, hogy az egyes természeti folyamatok megértését szemléltetés, modellezés, tényleges cselekedtetés, kísérletezés útján segítsük (pl. terepasztalok, tanulmányi séta, iskolakert, kirándulás, feliratozott természetfilmek, digitális tananyagok, interaktív tábla használata).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák keretében fontosabbak között a szorgalom, kitartás, pontosság, önállóság, önfegyelem, stressztűrő képesség, felelősségtudat, a társas kompetenciák keretében pedig a kapcsolatteremtő és -fenntartó készség, udvariasság, kezdeményező-készség, határozottság, empátia, tolerancia, segítőkészség fejlesztése. Fontos továbbá a társas normák, illemszabályok elsajátítása.

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív, reális énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Fontos lehetőséget biztosítani – amennyiben erre a tanulónak igénye mutatkozik – a halló közösség tagjaival való kapcsolódásra, valamint a sorstársakkal való személyes kapcsolatok kialakítására.

A hallássérült gyermeket/fiatalt támogatni kell sérülésének és ebből adódó esetleges hátrányainak elfogadásában, az esetenként kialakuló konfliktusok és stressz kezelésében. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést. A megfelelő társas kapcsolatok kialakításának képessége nagy szerepet játszik az udvarias viselkedés tekintetében és a későbbi társadalmi beilleszkedés során. A tanulók individuális beállítódása, gondolkodása miatt fontos a közösségi beilleszkedés szabályaira nevelés. Képességeiknek megfelelően aktívan vállaljanak feladatokat a közösségért, tegyenek másokért. Gondolják át tetteik következményeit, vállaljanak felelősséget azokért. Ismerjék az iskolai szabályokat, jogait és kötelezettségeiket, a jogszabályok őket érintő fontosabb elemeit. Elengedhetetlen továbbá a tanulók érdekvédelmi ismereteinek alkalmazása, az őket megillető támogatási rendszer, valamint jogi lehetőségeik érvényesítésének ismerete.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek (festés, agyagozás, szövés, bőrtárgykészítés, fotózás, kézimunka, gyöngyfüzés, ékszerkészítés) lehetnek az önkifejezés eszközei, melyek a későbbi megfelelő pályaválasztást is befolyásolhatják.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Minél korábbi életkorban (5. osztálytól) fontos az iskolák életpálya-építést megalapozó, pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, innovációs készség kialakítására. A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló, másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzügyi jártasság a hallássérült tanulók későbbi beilleszkedését szolgálja.

A matematikai jelrendszer – matematikai jelek, formulák – készségszintű alkalmazása a gondolkodásfejlesztés mellett elősegíti a nyelvi kompetencia fejlődését is.

Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához az ép hallású tanulókhoz képest több időre, rendszeres gyakorlásra, többszöri ismételésre kell számítani. Ehhez a tananyag mennyiségének csökkentésére, módosítására, elhagyására és/vagy változatos segédeszközök biztosítására lehet szükség.

A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

4.6.4.4. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat pedagógiai szakaszolásával. A hallássérült tanulók nyelvi szintje általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban – teljesítésére egy, illetve két tanév javasolt – szerveződjön, de az iskola pedagógiai programja és helyi tanterve alapján a későbbiekben is sor kerülhet egy évfolyam tananyagának egy tanévnél hosszabb időtartamban történő feldolgozására. Indokolt, hogy az alsó tagozatos szakasz előtt egy év alapozó időszak szerveződjön. Az alapozó szakasz időszámban – a korai gondozás és a (speciális) óvodai nevelés eredményeire támaszkodva – a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése dominál. Ekkor a szókincs fejlesztését, a köznapi nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását végezzük. Emellett a gyakori társuló zavarok miatt kiemelt feladat a kultúrtechnikák elsajátításához szükséges részképességek fejlesztése, a tanulási zavar szűrése és prevenciója, a gyermek szükségleteinek megfelelő terápiák lehetőség szerinti alkalmazása.

A gyerekek kisiskolás korukra elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tanulmányaik során. Legkésőbb az alsó tagozatos szakasz végére a nagyothalló tanulók nyelvi kommunikációs fejlettsége optimális esetben megközelítheti vagy elérheti az azonos korú halló tanulók fejlettségének alsó szintjét. A felső tagozatos szakaszra már kialakultnak tekinthető az egyéni beszédállapot. Erre támaszkodva általában megvalósítható:

a nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szint emelése, az olvasás-írás eszközszintű használata;

a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: szélesebb körű tájékozódás a köznapi nyelvhasználatban, árnyaltabb alkalmazás, a tanulási területek és témák tartalmának megfelelő fogalmak értő használata;

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, a kommunikációs szándéknak megfelelő nyelvi formák megválasztása.

Valamennyi pedagógiai szakasz kiemelt feladata:

a beszédhallás folyamatos fejlesztése;

a pályairányítás, a reális pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulásra való felkészítés;

az épen maradt funkciók fejlesztése, a tehetség gondozása.

A súlyos fokban hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat-ban rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal.

A nyelvi kommunikációjában nagyfokú elmaradást mutató hallássérült gyermek iskolakészültsége indokol(hat)ja, hogy az alsó tagozatos szakasz bevezetése előtt 2 év alapozó időszak, előkészítő osztály szerveződjön. Az alapozó időszak speciális fejlesztési feladatát a nyelvi kommunikáció beindítása jelenti. A megnövelt időtartam funkciója (a korai fejlesztésre és az óvodai nevelésre építve) a nyelvi kommunikáció alapozásának folytatása, az életkornak megfelelő élmények, ismeretek tartalmainak nyelvi megfogalmazása, megértése, továbbá a szókincs bővítése, mondatok alkalmazása.

Célja:

az olvasás technikájának kialakítása;

az elemi szövegértési kompetencia kialakítása;

az írás technikájának kialakítása;

a beszédérthetőség fejlesztése, a beszédhangok minél pontosabb ejtése;

a beszéddinamika fejlesztése, javítása;

a hallási figyelem fejlesztése;

az épen maradt funkciók fejlesztése;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése (hallássérült gyermekek számára létrehozott speciális intézményekben).

A nyelvi kommunikáció biztonságos megalapozásával, folyamatos fejlesztésével lehetséges, hogy a kultúrtechnikák (olvasás, írás, nyelvi rendszer) mindinkább az ismeretszerzés eszközeivé váljanak.

Az alsó tagozatos (1–4. osztály) szakasz végéig átfogó feladat a nyelvi rendszer kiépítése. Megvalósítása elsődlegesen a Magyar nyelv és irodalom tanulási terület fejlesztési feladata. Általános cél, hogy ez a szakasz megalapozza egy olyan direkt kommunikációs szint elérését, amely alkalmas valamennyi tanulási terület ismeretanyagának teljesebb körű elsajátítására (szókincs, nyelvalaki struktúrák stb. vonatkozásában). Alkalmazása, gyakorlása minden területen megvalósítandó fejlesztési feladat, beépíthető a szabadon választott és a rehabilitációs célú tanórák programjaiba. Az 1. osztály végén szükséges a nyelvi kommunikációs fejlettségi szint mérése, mert ekkorra már megjelennek azok a nyelvi készségek, amelyek lehetővé teszik az értékelést. Jelentősen eltérő fejlődési ütemű tanulók esetében – a szakértői bizottság bevonásával – javaslatot kell tenni a fejlesztés további formájára, módjára, szükség esetén az iskolatípus változtatására. A nyelvi kommunikáció építésének feladatai az általános iskolai oktatás egész időtartama alatt döntően befolyásolják a tanulási területek tartalmainak feldolgozását. A felső tagozatos (5–8. osztály) szakasz végére a nyelvi készségek olyan szintjére juttatható el a súlyos fokban hallássérült tanulók egy része, ami alkalmassá teszi őket az egyre önállóbb ismeretszerzésre, a szövegalkotó műveletek végzésére, a korszerű műveltség iskolai tartalmának birtoklására. Ennek megfelelően valamennyi tanulási területen megjelenik az anyanyelvi készségek intenzív fejlődése (a szóbeli és írásbeli közlés gyarapodása, a beszéd- és szövegértés készségei, az aktív és passzív szókincs növekedése, a passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsulása). Vannak azonban olyan tanulók is, akiknél a fenti készségek csak alacsonyabb szinten jelennek meg, akiknél az egyre önállóbb ismeretszerzés csak alacsonyabb szinten tapasztalható.

A jelnyelv a súlyos fokban hallássérült egyének számára az egymás közötti kommunikáció fontos eszköze lehet. A hangos beszédet kísérő jelnyelv segítséget nyújt a nyelvi kommunikáció

közvetítésében és értelmezésében azokban az esetekben, amikor a nyelvi közlés megértése különböző okok miatt akadályozott (mentális problémák, diszfázia, részképességszavarok stb.). Bilingvális oktatás esetén hangos beszéddel és jelnyelven is biztosítani kell az információkat, a tanulók és szüleik elhatározásának figyelembevételével, valamint a szükséges személyi és tárgyi feltételek alkalmazásával.

A fejlesztés kiemelt feladatai:

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, nyelvi formáinak elsajátítása a személyiség harmonikus fejlesztése érdekében;

az ismeretek bővítésével kapcsolatos fogalomrendszerek pontos kiépítése, a tudáselemek értő, értelmező összekapcsolása a kognitív funkciók (a felfogás, a feldolgozás, a lényegkiemelés, az összefüggések meglátása és alkalmazása) szintjeinek fejlesztésével;

a vizuális percepció, az önkifejezés, a valóság képi feldolgozásának, megjelenítésének, értelmezésének folyamatos bekapcsolása a tanulás-tanítás folyamatába, a személyiség kibontakoztatása, gazdagítása céljából;

a magyar nyelv szabályainak megfelelő beszéd komplex, folyamatos fejlesztése;

a beszédhallás, a beszédérthetőség fejlesztése az oktatás valamennyi szakaszában;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése;

az információszerzés, az interperszonális kapcsolatok új technikai formáira való felkészítés (számítógép, internet stb.), az írásos kommunikáció, valamint az idegen nyelv ismerete, írásos formájának hangsúlyos megalapozása és fejlesztése;

a tehetségre utaló személyiségjegyek feltárása és gondozása;

a beszédértés és a mondanivaló kifejezésének fejlesztése;

a szövegértő olvasás folyamatos fejlesztése;

felzárkóztatás, differenciálás;

tehetséggondozás;

a mozgás és ritmus intenzív fejlesztése;

a továbbtanulás, a szakmaszerzés ismereteinek, lehetőségének alapozása, kitekintés a munka világára.

4.6.4.5. Differenciálás

A hallássérült gyermekek csoportja rendkívül heterogénnek tekinthető sokféle, a tanulást alapvetően meghatározó szempontból. A tanulók közti különbséget és az arra való megfelelő reagálást a gyógypedagógiai munkában alapvető fontosságúnak kell tekinteni. A differenciálás irányulhat a tanulás tartalmára, amikor a különböző tanulók vagy tanulócsoportok különböző témákat dolgoznak fel, majd osztják meg egymással az ismereteket, vagy a tanulás módszereire és az alkalmazott eszközökre is. Ha a megfelelő diagnosztikus eljárásokkal fel tudjuk tárni, hogy kinél milyen kompetenciaterületen mutatkoznak elsősorban hiányosságok, akkor megszervezhető ezeknek a területeknek a differenciált fejlesztése. Az alkalmazott módszertani alapelvek egyik legfontosabbika a differenciálás. Hallássérült tanulók esetén ez a következő területeken valósulhat meg:

a tananyag, feladat választásában;

az alkalmazott nyelvi szintben, az alkalmazott nyelvben (hangzó magyar nyelv, magyar jelnyelv);

a tananyag feldolgozásának menetében;

a feldolgozás módjában;

a segítségnyújtás mértékében, minőségében;

az értékelésben;

az alkalmazott kommunikációs módokban;

a tanulási tempóban.

4.6.3. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Az enyhe értelmi fogyatékoság (enyhe intellektuális képességzavar) diagnosztizálása orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb/eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége. Az enyhe értelmi fogyatékos személyek fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy egyéb hatásokra alakulnak ki.

Az enyhe értelmi fogyatékoság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltnak, átfogóan és tartósan jelentkeznek. Különösen jellemző a kognitív funkciók, valamint a beszéd lassúbb fejlődése; a diszpraxiás (helytelen vagy kialakulatlan testséma, koordinálatlan mozgás eszközhasználatban) tünetek megjelenése; a figyelem-összpontosítás, a téri tájékozódás és a finommotorika nehézségei; a lassú feladatvégzés; a gyakori hibázás; az érdeklődés hiánya a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatban és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Mindezek következményei a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért a nevelés-oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. Az enyhe értelmi fogyatékos emberek döntő többsége minimális támogatással képessé válik az önálló életvezetésre.

Már iskoláskor előtt tapasztalhatunk egyértelmű, fogalmi területen mutatkozó eltérést. Az iskoláskorú gyerekeknek nehézségeik vannak a kultúrtechnikák (pl. olvasás, írás, számolás, órahasználat, pénzhasználat) elsajátításában. Az absztrakt gondolkodás és a tervezés akadályozott, a gondolkodás inkább konkrét. Ez a konkrét (tárgyhoz kötött vagy képi szintű) gondolkodásmód befolyással van a feladatok megértésére az elsajátítás folyamatában és a visszacsatolás fázisában egyaránt. A szociális dimenzióban azt tapasztaljuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kommunikációja, beszéde és az általuk használt nyelv konkrétabb és éretlenebb, mint a hasonló életkorú társaiké. A gyermeknek nehézségei lehetnek a szociális

jelzések megértésével, a játékszabályok betartásával, a barátságok kialakításával és fenntartásával. Az érzelem- és viselkedésszabályozás is nehezített. A praktikus dimenzióban, az öngondoskodásban az általános iskolás korú tanulók életkoruknak megfelelően funkcionálhatnak. Serdülőkorban segítséget igényelnek a komplexebb mindennapos tevékenységekhez, mint pl. bevásárlás, főzés, pénzügyek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékosághoz sok esetben társul más fogyatékosági típus is:

hallássérülés,

látássérülés,

mozgáskorlátozottság,

autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

4.6.3.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;

pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint

pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:

tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);

a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;

a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;

elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;

a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;

a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;

a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;

a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;

fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);

fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;

az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolatterkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;

megfelelő tanulási környezet kialakítása (térrelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

megfelelő osztálylétszám;

az aktív tanulás biztosítása;

a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;

a személyre szabott tanulás lehetősége;

differentiálás alkalmazása;

együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;

fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

Összességében véve a cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

4.6.3.2. Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

4.6.3.2.1. Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzékleti tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Érdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

4.6.3.2.2. Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozaton is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

4.6.3.3. A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

4.6.3.3.1. Tanulási és nevelési célok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe

értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

A tanulás tanítása, pályaaorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai szinten belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös

levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

4.6.3.3.2. Kiemelt kompetenciaterületek

A Nat-ban alapvető célként meghatározott kiemelt kompetenciaterületek fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciaterület fejlesztését. Ezáltal a tanulók használható tudáshoz jutnak, ami kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is. Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

4.6.3.4. A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.

Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analízáló és szintetizáló képesség fejlesztése.

A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.

A grafomotoros készségek fejlesztése.

Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:

vizuális észlelés – jelfelismerés,

akusztikus észlelés – hangok differenciálása,

a beszédmotoros észlelés fejlesztése.

Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.

A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.

A szövegösszefüggések meglátatása, a szövegértés fejlesztése.

Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.

Szövegalkotás szóban, majd írásban.

A helyesírási szokások megerősítése.

4.6.3.5. Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a leghatékonyabb, illetve önmagukhoz képest érik el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;

az aktivizálhatóság;

az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;

az együttműködési képesség;

a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók mind a gyógypedagógiai, mind az együttnevelési folyamatban a kötelező tanórákon kívül részt vesznek egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket. A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során. A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a habilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel. Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a reálisan megfogalmazott rövid és középtávú célokat, ezek elérésének lépéseit, a tervezett eszközöket, valamint a fejlesztés lehetséges helyszíneit. Funkciója a segítségnyújtás tervezése, koordinálása és ellenőrzése. Az együttműködő partnerek előre meghatározott időnként – például havonta, háromhavonta – ellenőrzik, értékelik a végrehajtás eredményességét, az akadályozó tényezőket, és új fejlesztési célokat tűznek ki. A fejlesztendő területek mellett figyelni kell a tanuló erősségeire is, és ezeket a kiemelkedő képességeket is be kell építeni a tervbe, illetve a foglalkozásokba. Az EFT segít, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló életét támogató különböző szakemberek összehangolják tevékenységüket, tudásukat; tapasztalatuk mindenki számára hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá váljon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A kéttanáros modell során egy többségi pedagógus és egy gyógypedagógus dolgozik együtt azért, hogy közösen irányítsanak egy heterogén összetételű osztályt. Ahhoz, hogy ez sikeresen megvalósuljon, közösen kell tervezniük, közösen kell tanítaniuk, és ezt követően közösen is kell értékelniük. A megfelelő együttműködéshez a következő feltételek szükségesek:

egyértelmű és nyílt kommunikáció;

az osztályterem és az eszközök közös használata;

a tantermi folyamatok közös tervezése;

a tanórák közös megtartása;

az osztály vezetését, szervezését segítő szabályok;

közös értékelési normák.

4.6.4. A hallási fogyatékos (továbbiakban: hallássérült) tanuló

Hallássérülésnek nevezzük a hallószerv valamely részének veleszületett vagy szerzett sérülését, illetve fejlődési rendellenességét, amelynek az éptől eltérő hallásteljesítmény lesz a következménye.

A hallássérülés gyűjtőfogalom. Hallássérült személyek a nagyothallók, a siketek és a cochleáris implantátumot (továbbiakban: CI) viselők. A cochleáris implantátum a belső fülbe ültetett hallásjavító eszköz. A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje nem feltétlenül korrelál életkorával, hallásállapotával.

A siket tanulónál súlyos fokú hallásvesztés áll fenn (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztés 90 dB-nél nagyobb). Ennek következménye a hangzó beszéd spontán kialakulásának képtelensége, elsajátításának súlyos fokú nehezítettsége, valamint a nyelvi kommunikáció általános akadályozottsága. A hallásvesztés mértékétől, felfedezésének, segédeszközzel való ellátásának idejétől, a környezeti hatásoktól és a szociokulturális háttértől függően módosulhat a megismerő tevékenység, a gondolkodás és a lelki élet egészének fejlődése.

A nagyothalló tanulónál (enyhe nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztés 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztés 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztés 66–90 dB közötti) a hallás csökkenése akadályozottságot jelenthet a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A hallásukat műtéti úton helyreállított (pl. cochleáris implantált) hallássérült tanulóknál – az egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ intelligenciájuktól, illetve az esetleges pszichés fejlődési zavaruktól, valamint attól, hogy a gyermek milyen életkorú volt a műtét elvégzésekor. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a hallásjavító műtét előtti és utáni (gyógy)pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs, valamint az azzal párhuzamos pedoaudiológiai gondozás és az aktív szülői megsegítés eredményezi. A

fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása. A beszédértés, a hangzó beszéd fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallású gyermekek beszédfejlődésével. A fejlesztés eredményes színtere a halló környezetben van szurdopedagógus jelenlétével, ugyanakkor az integrációra csak alapos pedagógiai diagnózis után kerülhet sor. Az érintett tanuló teljesítményét a befogadó intézmény szakmai felkészültsége, nyitottsága, a szülők együttműködő készsége, valamint a gyermek kognitív és pszichés jellemzői és az esetleges beszéd- és nyelvelsajátítási zavar (diszfázia) befolyásolja.

A hallássérültek „diszfázia típusú” társuló tanulási zavara a halmozott fogyatékoság egy speciális változata. Összetett tüneti képe súlyosabb fokú nyelvi és beszédfejlődési akadályozottságban, diszpraxiás és szenzomotoros integrációs zavarra utaló pszichomotoros jellemzőkben nyilvánul meg. A specifikus nyelvi zavar, valamint a kísérő pszichomotoros tünetek változatos formában, sajátos összetételben jelennek meg a hallási fogyatékoság enyhébb vagy súlyosabb mértéke mellett.

A hallássérült tanulók populációjának napjainkra jellemző változása komoly gondot okoz a szakterületi intézmények gyógypedagógusainak, mivel a diszfázia (esetünkben a hallássérüléshez társuló neurogén eredetű nyelvi zavar) korábban nem alkalmazott módszertani eljárásokat és óraszervezési technikákat igényel. Javasolt a speciális módszertani és óraszervezési technikák alkalmazása.

Más esetben a halmozottan fogyatékos hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók hallásvesztéséhez mozgáskorlátozottság, látás-, értelmi fogyatékoság, tanulási vagy a fejlődés más zavarai társulhatnak. A halmozottan fogyatékos hallássérült tanulók nevelhetősége, oktathatósága a fentiek következtében súlyosan nehezített. Javasolt az óvodában és az alapozó szakaszban a fokozott egyéni és kiscsoportos fejlesztés, a gyógypedagógiai asszisztens vagy a kéttanáros modell alkalmazása.

A hangos beszéd kialakulása után hallássérültté vált tanulók személyisége az előző csoportokhoz viszonyítva még sérülékenyebb; nehezen dolgozhatják fel a hallás elvesztésével fellépő állapotváltozást, vagyis: a nehezített kommunikációt, a környezettel való kapcsolatuk beszűkülését. Ebben az esetben fokozott segítséget igényelnek a kompenzációs csatornák kialakításához.

4.6.4.1. A hallássérült tanulók fejlesztésének alapelvei

A hallássérült gyermekek, tanulók speciális oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja hallássérültek speciális gyógypedagógiai intézménye, többségi általános iskola, vagy más, speciális szolgáltatást nyújtani tudó intézmény. Ebben az esetben a speciális, szakspecifikus ellátást a hallássérült gyermekek és tanulók megsegítésekor a hallássérültek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógus (szurdopedagógus) látja el. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető:

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményektől (EGYMI);

a pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől;

a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől;

az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézményektől.

A hallássérült tanuló fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, segédeszközzel való ellátásának, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül egészségügyi és pedagógiai célú

habilitációs és rehabilitációs foglalkozások, eljárások folyamatában valósul meg. A komplex ellátás a korai fejlesztésre és óvodai nevelésre építkezve, döntően a szurdopedagógiában használatos módszerek alkalmazásával, megfelelő audiológiai ellátással, a jól beállított hallókészülékek és hatékony hangátviteli technikák használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik.

A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát. A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára.

4.6.4.2. A hallássérült tanulók többségi iskolában történő együttnevelése

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszer minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés a szülő/gyógypedagógus/pedagógus közös döntését igényli az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével. Az együttnevelés nem lehet formális, a befogadó iskolának szükséges változtatásokat végrehajtani a valódi befogadás érdekében, így pl. a módszer- és eszközrendszerben (differenciálás, egyéni képességek figyelembevétele stb.), az óraszervezésben, a teljes tantestület szemléletváltozásában. A gyógypedagógus partner a megoldásokban. Az iskola akkor válik valódi befogadóvá (inkluzív iskola), amennyiben a tanítási programok, a pedagógiai szemlélet és felkészültség, a szervezés, a tárgyi és személyi feltételek igazodnak a gyermek speciális szükségleteihez.

A hallássérült gyermekek együttnevelése halló társaikkal többféle formában lehetséges:

egyéni teljes integráció, amelyben a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó csoportban van;

csoportos teljes integráció, amelyben a hallássérült csoport a befogadó iskola azonos osztályfokán tanul; esetenként a két pedagógus (többségi és gyógypedagógus) közösen vezeti az órákat;

részleges integráció, amikor a tanuló a tanórák egy részén vesz részt a többi tanulóval együtt, a többi időt gyógypedagógussal, csoportban tölti.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

Az adott tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája fontos tényező.

Az adott iskola pedagógiai programjának, illetve tantervének elkészítésekor figyelembe kell venni a hallássérült gyermek speciális fejlesztési igényeit a tananyag, a követelmény, az értékelési mód és a speciális módszertan tekintetében.

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.

A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a

szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.

Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás stb.). Az értékelésnél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

Az együttműködés során a befogadó pedagógusközösség vállalja, hogy:

segíti a gyermek beilleszkedését a közösségbe;

konzultációs, hospitálási és osztálytermi együttműködési lehetőséget biztosít a gyógypedagógus számára;

a jogszabályokban foglaltak érvényesítése során mindent megtesz a hallássérült gyermek sikeres integrációja érdekében;

megszervezi a törvényben meghatározottak szerint a szükséges egyéni korrekciós órákat.

Az együttműködés során a szurdopedagógus/utazótanár vállalja, hogy:

tájékoztatás nyújtásával segíti a befogadó pedagógus-, gyermek- és szülői közösségek, valamint az intézmény többi pedagógusának felkészítését a hallássérült gyermek érkezése előtt, majd beilleszkedése során;

konzultációval segíti a pedagógusok, az oktató/nevelő közösség munkáját a hallássérült gyermek sajátosságainak megértésében;

hospitál a gyermek osztályában;

segítséget nyújt a befogadó intézmény pedagógusainak tanórai munkájához;

nyomon követi a gyermek fejlődését;

egyéni fejlesztés során fejleszti a gyermek nyelvi és kommunikációs kompetenciáját;

esetlegesen koordinálja a rehabilitációs munkában részt vevő szakemberek munkáját;

rendszeresen kapcsolatot tart a szülővel.

Az eredményesség érdekében szükség van a szülők aktív közreműködésére, valamint a szülők és az iskola együttműködésére. Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz, illetve a hallássérülés tényéből következik (pl. audiológiai gondozás). Ennek megszervezéséhez a szakértői javaslat, a fogyatékoság típusa szerint illetékes gyógypedagógiai módszertani intézmények részéről történő folyamatos tanácsadás nyújt segítséget.

4.6.4.3. A Nemzeti alaptanterv (továbbiakban: Nat) alkalmazása a hallássérült (siket és nagyothalló) gyermekek nevelésében-oktatásában

A hallássérült tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Testi és lelki egészségre nevelés

A hallássérült tanulókat szükséges megismertetni – az életkoruknak, esetleges társuló fogyatékoságuknak megfelelő szinten – azokkal a tényezőkkel, melyek hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. El kell sajátítani a tanulókkal a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök karbantartását, használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása és az esetleges további hallásromlás elkerülése. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, jelnyelvi ismeretek). Szükséges, hogy felismerjék a környezetükben előforduló káros szokásokat, hogy az ártalmas magatartási formákat ne vegyék át. Ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő társadalmi integrációra.

A hallássérült gyermek számára a mozgás, a testedzés olyan kompenzációs terület, ahol kommunikációs hátrányaikkal is jelentős sikereket érhetnek el. Emellett a sport hozzájárulhat a belső feszültségeik levezetéséhez, így segítve az indulatok kezelését.

A mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez is.

A hallássérült gyermekek nyelvi korlátozottságuk miatt kevesebb információval rendelkezhetnek a világról, bizonytalanságuk, befolyásolhatóságuk miatt jobban ki vannak téve különböző veszélyeztető hatásoknak. Ezért fontos a szexuális nevelés, a szenvedélybetegségeket megelőző programok, illetve a biztonságos internethasználat megismertetése.

Az érzelmek, indulatok, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy a tanulóknak legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére akár a művészetek (képzőművészet, tánc), akár a sport terén. A társadalomba való beilleszkedésüket segítve meg kell ismertetni velük az érzelem, az indulat kifejezésének társadalmilag elfogadott verbális és nonverbális formáit.

Tanuljanak meg segítő szakemberekhez fordulni (pszichológus stb.), illetve legyenek ismereteik arról, hogy különböző felmerülő problémák során milyen szakemberhez, szervezethez fordulhatnak támogatásért, segítségért.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Az érintett gyermekek tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyek különbözőségét, az emberek közötti kommunikáció kívánatos formáit, tudjanak udvariasan segítséget kérni, elfogadni, és ők is készek legyenek másoknak segítséget nyújtani.

A hallássérült tanulókat segíteni kell abban, hogy önmagukat megismerjék, hogy önmagukról reális képet alakítsanak ki, hogy önértékelésük megfelelő legyen (alul- és felülértékelés, reális énkép). Támogatni kell őket abban, hogy érzékszervi fogyatékoságukkal együtt élve, önmagukat elfogadva, a munka világának aktív részesévé, kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak a sikeres társadalmi beilleszkedés céljából. Tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, és azon túl másokért, a közösségért is. Tudják felismerni mások érzéseit, szükségleteit, szándékait, tulajdonságait, és azokhoz empátiákkal tudjanak viszonyulni. Tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyeket és azok különbözőségét. Tanulják meg, hogy a másik bántása, zaklatása megengedhetetlen, tudják, hogy mit tehetnek, ha elszenvetűi vagy szemléltői annak, illetve ismerjék az elkövetőt érintő jogi következményeket.

Médiatudatosságra nevelés

A hallássérült tanulók ismeretszerzésében kiemelkedő szerepe van a vizuális csatornának. Ezen a téren a nyomtatott sajtón kívül egyre inkább szerepet kap az elektronikus média: a televízió és az internet.

A tanulóknak fontos tudniuk, hogy a média közvetíthet pozitív (információ, tanulás, szórakozás), illetve negatív (agresszív, pornográf stb.) tartalmakat, illetve a valóságnak nem megfelelő tartalmakat is. Ismerjék a függőség fogalmát és káros hatását. Tudják, hogy a média modelljeinek pozitív és negatív hatása is lehet az értékrendszerre, a gondolkodásra, a viselkedésre. Tudjanak a média befolyásoló szerepéről, a reklámok hatásáról.

Törekedni kell arra, hogy az ezen az úton szerzett ismeretek tartalma valósághű legyen, és hogy az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze. A komplex ismeretanyagon nyugvó fejlesztési feladat feltételezi a térben, időben, tartalmakban eltérő összefüggések felismerését. Mindezek súlyos gondot okozhatnak a kommunikációjukban akadályozott hallássérült tanulóknak. A szókincs és a fogalmak bővítése, a nonverbális úton szerzett ismeretek fontos részét képezik az egyéni szükségletekhez igazított fejlesztésnek.

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés és a kapcsolattartás formáinak megismertetése, elsajátítása, gyakorlása.

Fontos a hallássérült személyek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, diszfáziás jegyek, részképességszavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus és iskolai könyvtár) készség szintű használatát. A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, a kooperatív tanulási technikák vagy a távoktatás megismerését.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése és alkalmazása, amelyek a tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik. Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsát döntően befolyásolhatják. Ezek fejlesztése jó esélyt adhat arra (is), hogy pályaválasztásuk sikeres legyen. Segíteni kell őket, hogy realisan mérjék fel a hallássérülésükből adódó akadályozó tényezőket. Reális énképük, önismeretük kialakítása segíti a számukra megfelelő, elérhető szakma tanulását, majd a munka világába, azon keresztül a társadalomba való beilleszkedésüket. Ehhez a speciális intézményi keretek között tanuló hallássérült gyermekeknek is szükségük van rendszeres integrációs alkalmakra (pl. szabadidős tevékenységek), ahol megismerhetik a hallók világát (pl. kapcsolattartás halló közösséggel, kommunikáció gyakorlása „természetes” közegben, illemszabályok, írott és íratlan szabályok megismerése).

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az identitástudat kialakítása a kulturális örökségek megismerésén keresztül, a tanulók életkorának megfelelő gyakorlatorientált módszerekkel (pl. tárgyi emlékek,

múzeumlátogatások) történhet. Szemléletük, nyitottságuk alakításában nagy jelentőséggel bír, ha kommunikációs lehetőségeik segítségével kapcsolatot tudnak teremteni tágabb környezetükben élő sorstársaikkal (pl. internet, pályázatok, szabadidős tevékenységek, kulturális rendezvények). Közvetlen élmények biztosításával kell ismereteket adni a hazánkon kívüli kultúrkincsek megismeréséhez.

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulókat a lehető legfiatalabb korban tevékeny részvétellel, megfigyelés útján kell eljuttatni a környezet alakításának, megóvásának és fontosságának felismeréséhez (pl. interaktív tananyagok alkalmazása, természetben töltött programok). Tudatos pedagógiai segítséggel minél több vizuálisan jól érzékelhető, saját élményen alapuló ismeret gyűjtését kell lehetővé tenni.

4.6.4.4.A kulcskompetenciák fejlesztése

A Nat és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel egészülnek ki, így a kompetenciák fejlesztésénél ezeket is figyelembe kell venni.

Alapkompetenciák

A tanulás kompetenciái

A hallássérült tanuló önértékelése esetenként nem reális, szókincs- és beszédértési nehézségei miatt az önálló tanuláshoz szükséges képességek kialakítása nagyobb figyelmet igényel. Munkába állásuk, karrierépítésük a kommunikációs akadályozottságuk miatt nehezített, ezért ajánlott megtanítani őket munkájuk értékelésére, tanácsok, információk kérésére. A különböző tanulási technikák megismertetése elengedhetetlen (szótárak, lexikonok, ezek digitális változatainak használata, jelnyelvi videók, jelnyelvi szótárak). Fontos az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása (könyvtár, internet), valamint a motiváció fenntartása a képességekhez, előzetes ismeretekhez igazodó tananyag biztosításával, teljesíthető követelmények támasztásával.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

A hallássérült gyermekek/fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. A társas kapcsolatokban, a társadalmi és kulturális tevékenységek során a különböző kommunikációs helyzetekben társadalmilag elvárható, helyes viselkedési formák értelmezése, megértése, nyelvi kifejezése valósítható meg. Cél, hogy a tanulók a mindennapi helyzetekben előforduló metakommunikációt tanulják meg helyesen értelmezni. Fontos továbbá, hogy egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak írásban kommunikálni. Ugyancsak fontos a pozitív attitűd kialakítása, mely segíti a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Kiemelt feladatok:

a beszédértés (jelértés) fejlesztése;

a szövegértő olvasás fejlesztése;

konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés, jelkincsfejlesztés;

a hangzó nyelv használata (egyéni képességeknek megfelelően);

az írásbeli kifejezés fejlesztése.

Azon hallássérült (elsősorban siket) tanulók számára, akik esetében a kommunikáció elsődleges formája a magyar jelnyelv, lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a legkönnyebben hozzáférhető nyelven (magyar hangzó nyelven és/vagy magyar jelnyelven) juthassanak hozzá az információkhoz, mind a tanórákon, mind az iskolai szervezésű szabadidős programokon.

Fontos, hogy a tanulók ismerjék meg a jelnyelvi tolmácsok szerepét a kommunikációs akadálymentesítés területén, ismerjék a szolgáltatás igénybevételének lehetőségeit és formáit.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelv elsajátítására való képességet jelentősen befolyásolja a hallássérült tanuló hallásállapota, szókincse, nyelvi kommunikációs szintje, valamint az esetleges társuló tanulási zavarok. Az idegen nyelv tanulásánál a gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodva a nyelv megismerése és elsajátítása, illetve a köznap élethelyzetekkel vagy egy adott szakmával kapcsolatos kifejezések megértése és használata lehet a cél. A nyelv oktatása mindig az egyes tanulók egyéni képességeihez, hallásállapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik. Kíváncs a korszerű idegennyelv-tanítási módszerek alkalmazása, a köznap helyzetekben történő kommunikációfejlesztés. Lehetőség van az idegen nyelv tanulására, illetve az értékelés alóli felmentésre. Az értékelés alól felmentett tanulók számára külön szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata az idegen nyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulás.

A digitális kompetenciák

A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. Használatukat nehezíti szűkebb szókincsük és szövegértési nehézségük. Ebből adódóan kiemelt feladat a keresőoldallal, szótárakkal, helyesírás-ellenőrző programokkal stb. való megismertetésük, ami segíti a lényegkiemelést és az írott szöveg megértését. Fontos megismertetni a tanulókkal a digitális eszközök hasznos, a mindennapokat segítő szolgáltatásait, az internet használatának etikai szabályait (többek között az adatvédelemre, a törvényes megosztás lehetőségeire és korlátaira vonatkozóan). Fontos, hogy ismerjék az internet veszélyeit, szerezzenek jártasságot azok elhárításában. Mivel nehézségeik lehetnek az ok-okozati összefüggések felismerésében, ezért szükséges az IKT használata során felmerülő valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetésének oktatása.

Mivel a hallássérült tanulók erősen motiváltak a digitális eszközök használatában, ezt a motivációt ajánlott kihasználni más tanórákon is. Ajánlott a szabályos tízujjas gépírás elsajátítása (gépírást tanító program segítségével).

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai gondolkodás fejlesztését a hallássérülés következtében kialakult szűkebb szókincs és az alacsonyabb nyelvi szint jelentősen befolyásol(hat)ja. A gondolkodás kevésbé flexibilis, esetenként gondot okozhat az egyes témakörök, feladattípusok, műveletek közötti váltás. A matematikai fogalmak értelmezését segíthetik a mindennapi élethelyzetek (pl. vásárlás, mérés, bankolás, térbeli tájékozódás, tapasztalatok) tanórai modellezése, valamint verbális megfogalmazása, illetve a matematikai szaknyelvi szókincs fejlesztése. Kiemelt jelentőségű a speciális szemléltetés és a segédeszközök használata. Az auditív csatorna

részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, ismételésre van szükség.

A természettudományos és technikai kompetencia terén a hallássérült gyermek/fiatal a környezetéről elsősorban látás útján szerez információkat. Fontos, hogy az egyes természeti folyamatok megértését szemléltetés, modellezés, tényleges cselekedtetés, kísérletezés útján segítsük (pl. terepasztalok, tanulmányi séta, iskolakert, kirándulás, feliratozott természetfilmek, digitális tananyagok, interaktív tábla használata).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák keretében fontos többek között a szorgalom, kitartás, pontosság, önállóság, önfegyelem, stressztűrő képesség, felelősségtudat, a társas kompetenciák keretében pedig a kapcsolatteremtő és -fenntartó készség, udvariasság, kezdeményezőkészség, határozottság, empátia, tolerancia, segítőkészség fejlesztése. Fontos továbbá a társas normák, illemszabályok elsajátítása.

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív, reális énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Fontos lehetőséget biztosítani – amennyiben erre a tanulónak igénye mutatkozik – a halló közösség tagjaival való kapcsolódásra, valamint a sorstársakkal való személyes kapcsolatok kialakítására.

A hallássérült gyermeket/fiatalat támogatni kell sérülésének és ebből adódó esetleges hátrányainak elfogadásában, az esetenként kialakuló konfliktusok és stressz kezelésében. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést. A megfelelő társas kapcsolatok kialakításának képessége nagy szerepet játszik az udvarias viselkedés tekintetében és a későbbi társadalmi beilleszkedés során. A tanulók individuális beállítódása, gondolkodása miatt fontos a közösségi beilleszkedés szabályaira nevelés. Képességeiknek megfelelően aktívan vállaljanak feladatokat a közösségért, tegyenek másokért. Gondolják át tetteik következményeit, vállaljanak felelősséget azokért. Ismerjék az iskolai szabályokat, jogait és kötelezettségeiket, a jogszabályok őket érintő fontosabb elemeit. Elengedhetetlen továbbá a tanulók érdekvédelmi ismereteinek alkalmazása, az őket megillető támogatási rendszer, valamint jogi lehetőségeik érvényesítésének ismerete.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek (festés, agyagozás, szövés, bőrtárgykészítés, fotózás, kézimunka, gyöngyfűzés, ékszerkészítés) lehetnek az önkifejezés eszközei, melyek a későbbi megfelelő pályaválasztást is befolyásolhatják.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Minél korábbi életkorban (5. osztálytól) fontos az iskolák életpálya-építést megalapozó, pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, innovációs készség kialakítására. A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló, másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzügyi jártasság a hallássérült tanulók későbbi beilleszkedését szolgálja.

A matematikai jelrendszer – matematikai jelek, formulák – készségszintű alkalmazása a gondolkodásfejlesztés mellett elősegíti a nyelvi kompetencia fejlődését is.

Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához az ép hallású tanulókhoz képest több időre, rendszeres gyakorlásra, többszöri ismételésre kell számítani. Ehhez a tananyag mennyiségének csökkentésére, módosítására, elhagyására és/vagy változatos segédeszközök biztosítására lehet szükség.

A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

4.6.4.4. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat pedagógiai szakaszolásával. A hallássérült tanulók nyelvi szintje általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban – teljesítésére egy, illetve két tanév javasolt – szerveződjön, de az iskola pedagógiai programja és helyi tanterve alapján a későbbiekben is sor kerülhet egy évfolyam tananyagának egy tanévnél hosszabb időtartamban történő feldolgozására. Indokolt, hogy az alsó tagozatos szakasz előtt egy év alapozó időszak szerveződjön. Az alapozó szakasz időszámban – a korai gondozás és a (speciális) óvodai nevelés eredményeire támaszkodva – a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése dominál. Ekkor a szókincs fejlesztését, a köznap nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását végezzük. Emellett a gyakori társuló zavarok miatt kiemelt feladat a kultúrtechnikák elsajátításához szükséges részképességek fejlesztése, a tanulási zavar szűrése és prevenciója, a gyermek szükségleteinek megfelelő terápiák lehetőség szerinti alkalmazása.

A gyerekek kisiskolás korukra elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tanulmányaik során. Legkésőbb az alsó tagozatos szakasz végére a nagyothalló tanulók nyelvi kommunikációs fejlettsége optimális esetben megközelítheti vagy elérheti az azonos korú halló tanulók fejlettségének alsó szintjét. A felső tagozatos szakaszra már kialakultnak tekinthető az egyéni beszédállapot. Erre támaszkodva általában megvalósítható:

a nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szint emelése, az olvasás-írás eszközszintű használata;

a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: szélesebb körű tájékozódás a köznap nyelvhasználatban, árnyaltabb alkalmazás, a tanulási területek és témák tartalmának megfelelő fogalmak értő használata;

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, a kommunikációs szándéknak megfelelő nyelvi formák megválasztása.

Valamennyi pedagógiai szakasz kiemelt feladata:

a beszédhallás folyamatos fejlesztése;

a pályairányítás, a reális pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulásra való felkészítés;

az épen maradt funkciók fejlesztése, a tehetség gondozása.

A súlyos fokban hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat-ban rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal.

A nyelvi kommunikációjában nagyfokú elmaradást mutató hallássérült gyermek iskolakészültsége indokol(hat)ja, hogy az alsó tagozatos szakasz bevezetése előtt 2 év alapozó időszak, előkészítő osztály szerveződjön. Az alapozó időszak speciális fejlesztési feladatát a nyelvi kommunikáció beindítása jelenti. A megnövelt időtartam funkciója (a korai fejlesztésre és az óvodai nevelésre építve) a nyelvi kommunikáció alapozásának folytatása, az életkornak megfelelő élmények, ismeretek tartalmainak nyelvi megfogalmazása, megértése, továbbá a szókincs bővítése, mondatok alkalmazása.

Célja:

az olvasás technikájának kialakítása;

az elemi szövegértési kompetencia kialakítása;

az írás technikájának kialakítása;

a beszédérthetőség fejlesztése, a beszédhangok minél pontosabb ejtése;

a beszéd dinamika fejlesztése, javítása;

a hallási figyelem fejlesztése;

az épen maradt funkciók fejlesztése;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése (hallássérült gyermekek számára létrehozott speciális intézményekben).

A nyelvi kommunikáció biztonságos megalapozásával, folyamatos fejlesztésével lehetséges, hogy a kultúrtechnikák (olvasás, írás, nyelvi rendszer) mindinkább az ismeretszerzés eszközeivé váljanak.

Az alsó tagozatos (1–4. osztály) szakasz végéig átfogó feladat a nyelvi rendszer kiépítése. Megvalósítása elsődlegesen a Magyar nyelv és irodalom tanulási terület fejlesztési feladata. Általános cél, hogy ez a szakasz megalapozza egy olyan direkt kommunikációs szint elérését, amely alkalmas valamennyi tanulási terület ismeretanyagának teljesebb körű elsajátítására (szókincs, nyelvalaki struktúrák stb. vonatkozásában). Alkalmazása, gyakorlása minden területen megvalósítandó fejlesztési feladat, beépíthető a szabadon választott és a rehabilitációs célú tanórák programjaiba. Az 1. osztály végén szükséges a nyelvi kommunikációs fejlettségi szint mérése, mert ekkorra már megjelennek azok a nyelvi készségek, amelyek lehetővé teszik az értékelést. Jelentősen eltérő fejlődési ütemű tanulók esetében – a szakértői bizottság bevonásával – javaslatot kell tenni a fejlesztés további formájára, módjára, szükség esetén az iskolatípus változtatására. A nyelvi kommunikáció építésének feladatai az általános iskolai oktatás egész időtartama alatt döntően befolyásolják a tanulási területek tartalmainak feldolgozását. A felső tagozatos (5–8. osztály) szakasz végére a nyelvi készségek olyan szintjére juttatható el a súlyos fokban hallássérült tanulók egy része, ami alkalmassá teszi őket az egyre önállóbb ismeretszerzésre, a szövegalkotó műveletek végzésére, a korszerű műveltség iskolai tartalmának birtoklására. Ennek megfelelően valamennyi tanulási területen megjelenik az anyanyelvi készségek intenzív fejlődése (a szóbeli és írásbeli közlés gyarapodása, a beszéd- és szövegértés készségei, az aktív és passzív szókincs növekedése, a passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsulása). Vannak azonban olyan tanulók is, akiknél a fenti készségek csak alacsonyabb szinten jelennek meg, akiknél az egyre önállóbb ismeretszerzés csak alacsonyabb szinten tapasztalható.

A jelnyelv a súlyos fokban hallássérült egyének számára az egymás közötti kommunikáció fontos eszköze lehet. A hangos beszédet kísérő jelnyelv segítséget nyújt a nyelvi kommunikáció közvetítésében és értelmezésében azokban az esetekben, amikor a nyelvi közlés megértése különböző okok miatt akadályozott (mentális problémák, diszfázia, részképességszavarok stb.). Bilingvális oktatás esetén hangos beszéddel és jelnyelven is biztosítani kell az információkat, a tanulók és szüleik elhatározásának figyelembevételével, valamint a szükséges személyi és tárgyi feltételek alkalmazásával.

A fejlesztés kiemelt feladatai:

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, nyelvi formáinak elsajátítása a személyiség harmonikus fejlesztése érdekében;

az ismeretek bővítésével kapcsolatos fogalomrendszerek pontos kiépítése, a tudáselemek értő, értelmező összekapcsolása a kognitív funkciók (a felfogás, a feldolgozás, a lényegkiemelés, az összefüggések meglátása és alkalmazása) szintjeinek fejlesztésével;

a vizuális percepció, az önkifejezés, a valóság képi feldolgozásának, megjelenítésének, értelmezésének folyamatos bekapcsolása a tanulás-tanítás folyamatába, a személyiség kibontakoztatása, gazdagítása céljából;

a magyar nyelv szabályainak megfelelő beszéd komplex, folyamatos fejlesztése;

a beszédhallás, a beszédérthetőség fejlesztése az oktatás valamennyi szakaszában;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése;

az információszerzés, az interperszonális kapcsolatok új technikai formáira való felkészítés (számítógép, internet stb.), az írásos kommunikáció, valamint az idegen nyelv ismerete, írásos formájának hangsúlyos megalapozása és fejlesztése;

a tehetségre utaló személyiségjegyek feltárása és gondozása;

a beszédértés és a mondanivaló kifejezésének fejlesztése;

a szövegértő olvasás folyamatos fejlesztése;

felzárkóztatás, differenciálás;

tehetséggondozás;

a mozgás és ritmus intenzív fejlesztése;

a továbbtanulás, a szakmaszerzés ismereteinek, lehetőségének alapozása, kitekintés a munka világára.

4.6.4.5. Differenciálás

A hallássérült gyermekek csoportja rendkívül heterogénnek tekinthető sokféle, a tanulást alapvetően meghatározó szempontból. A tanulók közti különbséget és az arra való megfelelő reagálást a gyógypedagógiai munkában alapvető fontosságúnak kell tekinteni. A differenciálás irányulhat a tanulás tartalmára, amikor a különböző tanulók vagy tanulócsoportok különböző témákat dolgoznak fel, majd osztják meg egymással az ismereteket, vagy a tanulás módszereire és az alkalmazott eszközökre is. Ha a megfelelő diagnosztikus eljárásokkal fel tudjuk tárni, hogy kinél milyen kompetencterületen mutatkoznak elsősorban hiányosságok, akkor megszervezhető ezeknek a területeknek a differenciált fejlesztése. Az alkalmazott módszertani

alapelvek egyik legfontosabbika a differenciálás. Hallássérült tanulók esetén ez a következő területeken valósulhat meg:

a tananyag, feladat választásában;

az alkalmazott nyelvi szintben, az alkalmazott nyelvben (hangzó magyar nyelv, magyar jelnyelv);

a tananyag feldolgozásának menetében;

a feldolgozás módjában;

a segítségnyújtás mértékében, minőségében;

az értékelésben;

az alkalmazott kommunikációs módokban;

a tanulási tempóban.

4.6.3. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

Az enyhe értelmi fogyatékoság (enyhe intellektuális képességzavar) diagnosztizálása orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb/eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége. Az enyhe értelmi fogyatékos személyek fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy egyéb hatásokra alakulnak ki.

Az enyhe értelmi fogyatékoság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek. Különösen jellemző a kognitív funkciók, valamint a beszéd lassúbb fejlődése; a diszpraxiás (helytelen vagy kialakulatlan testséma, koordinálatlan mozgás eszközhasználatban) tünetek megjelenése; a figyelem-összpontosítás, a téri tájékozódás és a finommotorika nehézségei; a lassú feladatvégzés; a gyakori hibázás; az érdeklődés hiánya a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatban és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Mindezek következményei a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért a nevelés-oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. Az enyhe értelmi fogyatékos emberek döntő többsége minimális támogatással képessé válik az önálló életvezetésre.

Már iskoláskor előtt tapasztalhatunk egyértelmű, fogalmi területen mutatkozó eltérést. Az iskoláskorú gyerekeknek nehézségeik vannak a kultúrtechnikák (pl. olvasás, írás, számolás, órahasználat, pénzhasználat) elsajátításában. Az absztrakt gondolkodás és a tervezés akadályozott, a gondolkodás inkább konkrét. Ez a konkrét (tárgyhoz kötött vagy képi szintű)

gondolkodásmód befolyással van a feladatok megértésére az elsajátítás folyamatában és a visszacsatolás fázisában egyaránt. A szociális dimenzióban azt tapasztaljuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kommunikációja, beszéde és az általuk használt nyelv konkrétabb és éretlenebb, mint a hasonló életkorú társaiké. A gyermeknek nehézségei lehetnek a szociális jelzések megértésével, a játékszabályok betartásával, a barátságok kialakításával és fenntartásával. Az érzelem- és viselkedésszabályozás is nehezített. A praktikus dimenzióban, az öngondoskodásban az általános iskolás korú tanulók életkoruknak megfelelően funkcionálhatnak. Serdülőkorban segítséget igényelnek a komplexebb mindennapos tevékenységekhez, mint pl. bevásárlás, főzés, pénzügyek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékosághoz sok esetben társul más fogyatékosági típus is:

hallássérülés,

látássérülés,

mozgáskorlátozottság,

autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

4.6.3.1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;

pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint

pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:

tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);

a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;

a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;

elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;

a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;

a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;

a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;

a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;

fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);

fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;

az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolatérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;

megfelelő tanulási környezet kialakítása (térrelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

megfelelő osztálylétszám;

az aktív tanulás biztosítása;

a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;

a személyre szabott tanulás lehetősége;

differentiálás alkalmazása;

együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;

fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

Összességében véve a cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

4.6.3.2. Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

4.6.3.2.1. Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Erdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

4.6.3.2.2. Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

4.6.3.3. A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

4.6.3.3.1. Tanulási és nevelési célok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti meg tapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai szinten belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

4.6.3.3.2. Kiemelt kompetenciaterületek

A Nat-ban alapvető célként meghatározott kiemelt kompetenciaterületek fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciaterület fejlesztését. Ezáltal a tanulók használható tudáshoz jutnak, ami kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is. Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és

az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

4.6.3.4. A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.

Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analízáló és szintetizáló képesség fejlesztése.

A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.

A grafomotoros készségek fejlesztése.

Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése:

vizuális észlelés – jelfelismerés,

akusztikus észlelés – hangok differenciálása,

a beszédmotoros észlelés fejlesztése.

Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.

A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.

A szövegösszefüggések megláttatása, a szövegértés fejlesztése.

Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.

Szövegalkotás szóban, majd írásban.

A helyesírási szokások megerősítése.

4.6.3.5. Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest ériék el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;

az aktivizálhatóság;

az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;

az együttműködési képesség;

a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók mind a gyógypedagógiai, mind az együttnevelési folyamatban a kötelező tanórákon kívül részt vesznek egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket. A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során. A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.

A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a rehabilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel. Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a reálisan megfogalmazott rövid és középtávú célokat, ezek elérésének lépéseit, a tervezett eszközöket, valamint a fejlesztés lehetséges helyszíneit. Funkciója a segítségnyújtás tervezése, koordinálása és ellenőrzése. Az együttműködő partnerek előre meghatározott időnként – például havonta, háromhavonta – ellenőrzik, értékelik a végrehajtás eredményességét, az akadályozó tényezőket, és új fejlesztési célokat tűznek ki. A fejlesztendő területek mellett figyelni kell a tanuló erősségeire is, és ezeket a kiemelkedő képességeket is be kell építeni a tervbe, illetve a foglalkozásokba. Az EFT segít, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló életét támogató különböző szakemberek összehangolják tevékenységüket, tudásukat; tapasztalatuk mindenki számára hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá váljon.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött

órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

A kéttanáros modell során egy többségi pedagógus és egy gyógypedagógus dolgozik együtt azért, hogy közösen irányítsanak egy heterogén összetételű osztályt. Ahhoz, hogy ez sikeresen megvalósuljon, közösen kell tervezniük, közösen kell tanítaniuk, és ezt követően közösen is kell értékelniük. A megfelelő együttműködéshez a következő feltételek szükségesek:

egyértelmű és nyílt kommunikáció;

az osztályterem és az eszközök közös használata;

a tantermi folyamatok közös tervezése;

a tanórák közös megtartása;

az osztály vezetését, szervezését segítő szabályok;

közös értékelési normák.

4.6.4. A hallási fogyatékos (továbbiakban: hallássérült) tanuló

Hallássérülésnek nevezzük a hallószerv valamely részének veleszületett vagy szerzett sérülését, illetve fejlődési rendellenességét, amelynek az éptől eltérő hallásteljesítmény lesz a következménye.

A hallássérülés gyűjtőfogalom. Hallássérült személyek a nagyothallók, a siketek és a cochleáris implantátumot (továbbiakban: CI) viselők. A cochleáris implantátum a belső fülbe ültetett hallásjavító eszköz. A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje nem feltétlenül korrelál életkorával, hallásállapotával.

A siket tanulónál súlyos fokú hallásveszteség áll fenn (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 90 dB-nél nagyobb). Ennek következménye a hangzó beszéd spontán kialakulásának képtelensége, elsajátításának súlyos fokú nehezítettsége, valamint a nyelvi kommunikáció általános akadályozottsága. A hallásveszteség mértékétől, felfedezésének, segédeszközzel való ellátásának idejétől, a környezeti hatásoktól és a szociokulturális háttértől függően módosulhat a megismerő tevékenység, a gondolkodás és a lelki élet egészének fejlődése.

A nagyothalló tanulónál (enyhe nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásveszteség 66–90 dB közötti) a hallás csökkenése akadályozottságot jelenthet a hangzó beszéd elsajátításában és értésében. Ennek mértéke a súlyos kommunikációs zavartól a normál nyelvhasználat megközelítésének szintjéig terjedhet.

A hallásukat műtéti úton helyreállított (pl. cochleáris implantált) hallássérült tanulóknál – az egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető. Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ intelligenciájuktól, illetve az esetleges pszichés fejlődési zavaruktól, valamint attól, hogy a gyermek milyen életkorú volt a műtét elvégzésekor. A nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását a

hallásjavító műtét előtti és utáni (gyógy)pedagógiai rehabilitációs és rehabilitációs, valamint az azzal párhuzamos pedoaudiológiai gondozás és az aktív szülői megsegítés eredményezi. A fejlesztés stratégiájának alapja döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazása. A beszédértés, a hangzó beszéd fejlődése hasonlóságot mutat az ép hallású gyermekek beszédfejlődésével. A fejlesztés eredményes színtere a halló környezetben van szurdopedagógus jelenlétével, ugyanakkor az integrációra csak alapos pedagógiai diagnózis után kerülhet sor. Az érintett tanuló teljesítményét a befogadó intézmény szakmai felkészültsége, nyitottsága, a szülők együttműködő készsége, valamint a gyermek kognitív és pszichés jellemzői és az esetleges beszéd- és nyelvelsajátítási zavar (diszfázia) befolyásolja.

A hallássérültek „diszfázia típusú” társuló tanulási zavara a halmozott fogyatékoság egy speciális változata. Összetett tüneti képe súlyosabb fokú nyelvi és beszédfejlődési akadályozottságban, diszpraxiás és szenzomotoros integrációs zavarra utaló pszichomotoros jellemzőkben nyilvánul meg. A specifikus nyelvi zavar, valamint a kísérő pszichomotoros tünetek változatos formában, sajátos összetételben jelennek meg a hallási fogyatékoság enyhébb vagy súlyosabb mértéke mellett.

A hallássérült tanulók populációjának napjainkra jellemző változása komoly gondot okoz a szakterületi intézmények gyógypedagógusainak, mivel a diszfázia (esetünkben a hallássérüléshez társuló neurogén eredetű nyelvi zavar) korábban nem alkalmazott módszertani eljárásokat és óraszervezési technikákat igényel. Javasolt a speciális módszertani és óraszervezési technikák alkalmazása.

Más esetben a halmozottan fogyatékos hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók hallásvesztéséhez mozgáskorlátozottság, látás-, értelmi fogyatékoság, tanulási vagy a fejlődés más zavarai társulhatnak. A halmozottan fogyatékos hallássérült tanulók nevelhetősége, oktathatósága a fentiek következtében súlyosan nehezített. Javasolt az óvodában és az alapozó szakaszban a fokozott egyéni és kiscsoportos fejlesztés, a gyógypedagógiai asszisztens vagy a kéttanáros modell alkalmazása.

A hangos beszéd kialakulása után hallássérültté vált tanulók személyisége az előző csoportokhoz viszonyítva még sérülékenyebb; nehezen dolgozhatják fel a hallás elvesztésével fellépő állapotváltozást, vagyis: a nehezített kommunikációt, a környezettel való kapcsolatuk beszűkülését. Ebben az esetben fokozott segítséget igényelnek a kompenzációs csatornák kialakításához.

4.6.4.1. A hallássérült tanulók fejlesztésének alapelvei

A hallássérült gyermekek, tanulók speciális oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja hallássérültek speciális gyógypedagógiai intézménye, többségi általános iskola, vagy más, speciális szolgáltatást nyújtani tudó intézmény. Ebben az esetben a speciális, szakspecifikus ellátást a hallássérült gyermekek és tanulók megsegítésekor a hallássérültek pedagógiája szakirányon végzett gyógypedagógus (szurdopedagógus) látja el. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető:

az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményektől (EGYMI);

a pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől;

a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől;

az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézményektől.

A hallássérült tanuló fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke,

segédeszközzel való ellátásának, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások, eljárások folyamatában valósul meg. A komplex ellátás a korai fejlesztésre és óvodai nevelésre építkezve, döntően a szurdopedagógiában használatos módszerek alkalmazásával, megfelelő audiológiai ellátással, a jól beállított hallókészülékek és hatékony hangátviteli technikák használatával és/vagy a legkorszerűbb műtéti technika alkalmazásával beépített cochleáris implantátumokkal történik.

A felsoroltak együttesen határozzák meg a hallássérült tanuló eredményes nevelhetőségét, oktathatóságát. A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára.

4.6.4.2. A hallássérült tanulók többségi iskolában történő együttnevelése

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi iskolában történő együttnevelés a szülő/gyógypedagógus/pedagógus közös döntését igényli az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével. Az együttnevelés nem lehet formális, a befogadó iskolának szükséges változtatásokat végrehajtani a valódi befogadás érdekében, így pl. a módszer- és eszközrendszerben (differenciálás, egyéni képességek figyelembevétele stb.), az óraszervezésben, a teljes tantestület szemléletváltozásában. A gyógypedagógus partner a megoldásokban. Az iskola akkor válik valódi befogadóvá (inkluzív iskola), amennyiben a tanítási programok, a pedagógiai szemlélet és felkészültség, a szervezés, a tárgyi és személyi feltételek igazodnak a gyermek speciális szükségleteihez.

A hallássérült gyermekek együttnevelése halló társaikkal többféle formában lehetséges:

egyéni teljes integráció, amelyben a gyermek az oktatás teljes időtartamában a befogadó csoportban van;

csoportos teljes integráció, amelyben a hallássérült csoport a befogadó iskola azonos osztályfokán tanul; esetenként a két pedagógus (többségi és gyógypedagógus) közösen vezeti az órákat;

részleges integráció, amikor a tanuló a tanórák egy részén vesz részt a többi tanulóval együtt, a többi időt gyógypedagógussal, csoportban tölti.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

Az adott tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája fontos tényező.

Az adott iskola pedagógiai programjának, illetve tantervének elkészítésekor figyelembe kell venni a hallássérült gyermek speciális fejlesztési igényeit a tananyag, a követelmény, az értékelési mód és a speciális módszertan tekintetében.

Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.

A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.

Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás stb.). Az értékelésnél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

Az együttműködés során a befogadó pedagógusközösség vállalja, hogy:

segíti a gyermek beilleszkedését a közösségbe;

konzultációs, hospitálási és osztálytermi együttműködési lehetőséget biztosít a gyógypedagógus számára;

a jogszabályokban foglaltak érvényesítése során mindent megtesz a hallássérült gyermek sikeres integrációja érdekében;

megszervezi a törvényben meghatározottak szerint a szükséges egyéni korrekciós órákat.

Az együttműködés során a szurdopedagógus/utazótanár vállalja, hogy:

tájékoztatás nyújtásával segíti a befogadó pedagógus-, gyermek- és szülői közösségek, valamint az intézmény többi pedagógusának felkészítését a hallássérült gyermek érkezése előtt, majd beilleszkedése során;

konzultációval segíti a pedagógusok, az oktató/nevelő közösség munkáját a hallássérült gyermek sajátosságainak megértésében;

hospitál a gyermek osztályában;

segítséget nyújt a befogadó intézmény pedagógusainak tanórai munkájához;

nyomon követi a gyermek fejlődését;

egyéni fejlesztés során fejleszti a gyermek nyelvi és kommunikációs kompetenciáját;

esetlegesen koordinálja a rehabilitációs munkában részt vevő szakemberek munkáját;

rendszeresen kapcsolatot tart a szülővel.

Az eredményesség érdekében szükség van a szülők aktív közreműködésére, valamint a szülők és az iskola együttműködésére. Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz, illetve a hallássérülés tényéből következik (pl. audiológiai gondozás). Ennek megszervezéséhez a szakértői javaslat, a fogyatékoság típusa szerint illetékes gyógypedagógiai módszertani intézmények részéről történő folyamatos tanácsadás nyújt segítséget.

4.6.4.3. A Nemzeti alaptanterv (továbbiakban: Nat) alkalmazása a hallássérült (siket és nagyothalló) gyermekek nevelésében-oktatásában

A hallássérült tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Testi és lelki egészségre nevelés

A hallássérült tanulókat szükséges megismertetni – az életkoruknak, esetleges társuló fogyatékoságuknak megfelelő szinten – azokkal a tényezőkkel, melyek hallássérülésüket, illetve annak következményeit okozták. El kell sajátíttatni a tanulókkal a nélkülözhetetlen hallásjavító eszközök karbantartását, használatát, valamint azokat az egészségügyi ismereteket, melyekkel biztosítható számukra hallásmaradványuk aktivizálása és az esetleges további hallásromlás elkerülése. Életmódjuk, életvitelük alakításában hangsúlyos szerepe van komplex kommunikációs lehetőségeik fejlesztésének (hallásmaradvány kihasználása, szájról olvasás, jelnyelvi ismeretek). Szükséges, hogy felismerjék a környezetükben előforduló káros szokásokat, hogy az ártalmas magatartási formákat ne vegyék át. Ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és a munkaerőpiac elvárásainak megfelelő társadalmi integrációra.

A hallássérült gyermek számára a mozgás, a testedzés olyan kompenzációs terület, ahol kommunikációs hátrányaikkal is jelentős sikereket érhetnek el. Emellett a sport hozzájárulhat a belső feszültségeik levezetéséhez, így segítve az indulatok kezelését.

A mozgás, a testedzés hozzájárulhat a hallássérüléssel esetlegesen együtt járó egyensúlyproblémák kezeléséhez is.

A hallássérült gyermekek nyelvi korlátozottságuk miatt kevesebb információval rendelkezhetnek a világról, bizonytalanságuk, befolyásolhatóságuk miatt jobban ki vannak téve különböző veszélyeztető hatásoknak. Ezért fontos a szexuális nevelés, a szenvedélybetegségeket megelőző programok, illetve a biztonságos internethasználat megismertetése.

Az érzelmek, indulatok, belső feszültségek verbális kifejezésének nehezített volta miatt fontos, hogy a tanulóknak legyen lehetőségük ezek nem verbális módon való kifejezésére akár a művészetek (képzőművészet, tánc), akár a sport terén. A társadalomba való beilleszkedésüket segítve meg kell ismertetni velük az érzelem, az indulat kifejezésének társadalmilag elfogadott verbális és nonverbális formáit.

Tanuljanak meg segítő szakemberekhez fordulni (pszichológus stb.), illetve legyenek ismereteik arról, hogy különböző felmerülő problémák során milyen szakemberhez, szervezethez fordulhatnak támogatásért, segítségért.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Az érintett gyermekek tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyek különbözőségét, az emberek közötti kommunikáció kívánatos formáit, tudjanak udvariasan segítséget kérni, elfogadni, és ők is készek legyenek másoknak segítséget nyújtani.

A hallássérült tanulókat segíteni kell abban, hogy önmagukat megismerjék, hogy önmagukról reális képet alakítsanak ki, hogy önértékelésük megfelelő legyen (alul- és felülértékelés, reális énkép). Támogatni kell őket abban, hogy érzékszervi fogyatékoságukkal együtt élve, önmagukat elfogadva, a munka világának aktív részesévé, kiegyensúlyozott személyiségekké váljanak a sikeres társadalmi beilleszkedés céljából. Tanulják meg, hogy felelősek saját sorsuk, életpályájuk alakításáért, és azon túl másokért, a közösségért is. Tudják felismerni mások érzéseit, szükségleteit, szándékait, tulajdonságait, és azokhoz empátiákkal tudjanak viszonyulni. Tanulják meg elfogadni és tisztelni a környezetükben élő személyeket és azok különbözőségét. Tanulják meg, hogy a másik bántása, zaklatása megengedhetetlen, tudják,

hogyan mit tehetnek, ha elszennvedői vagy szemlélői annak, illetve ismerjék az elkövetőt érintő jogi következményeket.

Médiatudatosságra nevelés

A hallássérült tanulók ismeretszerzésében kiemelkedő szerepe van a vizuális csatornának. Ezen a téren a nyomtatott sajtón kívül egyre inkább szerepet kap az elektronikus média: a televízió és az internet.

A tanulóknak fontos tudniuk, hogy a média közvetíthet pozitív (információ, tanulás, szórakozás), illetve negatív (agresszív, pornográf stb.) tartalmakat, illetve a valóságnak nem megfelelő tartalmakat is. Ismerjék a függőség fogalmát és káros hatását. Tudják, hogy a média modelljeinek pozitív és negatív hatása is lehet az értékrendszerre, a gondolkodásra, a viselkedésre. Tudjanak a média befolyásoló szerepéről, a reklámok hatásáról.

Törekedni kell arra, hogy az ezen az úton szerzett ismeretek tartalma valósághű legyen, és hogy az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze. A komplex ismeretanyagon nyugvó fejlesztési feladat feltételezi a térben, időben, tartalmakban eltérő összefüggések felismerését. Mindezek súlyos gondot okozhatnak a kommunikációjukban akadályozott hallássérült tanulóknak. A szókincs és a fogalmak bővítése, a nonverbális úton szerzett ismeretek fontos részét képezik az egyéni szükségletekhez igazított fejlesztésnek.

Szükséges a társadalmi kapcsolatépítés és a kapcsolattartás formáinak megismertetése, elsajátítása, gyakorlása.

Fontos a hallássérült személyek számára készült feliratozott műsorok, filmek használata.

A tanulás tanítása, pályaorientáció

A hallássérült gyermekek tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, diszfáziás jegyek, részképességszavarok stb.) feltárására építve valósítható meg az egyénre szabott fejlesztés. Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő eszközök (pl. számítógép, internet, elektronikus és iskolai könyvtár) készség szintű használatát. A hatékony tanulás módszereinek elsajátíttatása magában foglalja a csoportos tanulás módszereinek, a kooperatív tanulási technikák vagy a távoktatás megismerését.

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb önállóság elérése. Lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése és alkalmazása, amelyek a tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik. Alapvető fontosságú feladat mindazon személyiségjegyek feltárása, melyek a tanulók további sorsát döntően befolyásolhatják. Ezek fejlesztése jó esélyt adhat arra (is), hogy pályaválasztásuk sikeres legyen. Segíteni kell őket, hogy reálisan mérjék fel a hallássérülésükből adódó akadályozó tényezőket. Reális énképük, önismeretük kialakítása segíti a számukra megfelelő, elérhető szakma tanulását, majd a munka világába, azon keresztül a társadalomba való beilleszkedésüket. Ehhez a speciális intézményi keretek között tanuló hallássérült gyermekeknek is szükségük van rendszeres integrációs alkalmakra (pl. szabadidős tevékenységek), ahol megismerhetik a hallók világát (pl. kapcsolattartás halló közösséggel, kommunikáció gyakorlása „természetes” közegben, illemszabályok, írott és íratlan szabályok megismerése).

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az identitástudat kialakítása a kulturális örökségek megismerésén keresztül, a tanulók életkorának megfelelő gyakorlatorientált módszerekkel (pl. tárgyi emlékek, múzeumlátogatások) történhet. Szemléletük, nyitottságuk alakításában nagy jelentőséggel bír, ha kommunikációs lehetőségeik segítségével kapcsolatot tudnak teremteni tágabb környezetükben élő sorstársaikkal (pl. internet, pályázatok, szabadidős tevékenységek, kulturális rendezvények). Közvetlen élmények biztosításával kell ismereteket adni a hazánkon kívüli kultúrkincsek megismeréséhez.

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulókat a lehető legfiatalabb korban tevékeny részvétellel, megfigyelés útján kell eljuttatni a környezet alakításának, megóvásának és fontosságának felismeréséhez (pl. interaktív tananyagok alkalmazása, természetben töltött programok). Tudatos pedagógiai segítséggel minél több vizuálisan jól érzékelhető, saját élményen alapuló ismeret gyűjtését kell lehetővé tenni.

4.6.4.4. A kulcskompetenciák fejlesztése

A Nat és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel egészülnek ki, így a kompetenciák fejlesztésénél ezeket is figyelembe kell venni.

Alapkompetenciák

A tanulás kompetenciái

A hallássérült tanuló önértékelése esetenként nem reális, szókincs- és beszédértési nehézségei miatt az önálló tanuláshoz szükséges képességek kialakítása nagyobb figyelmet igényel. Munkába állásuk, karrierépítésük a kommunikációs akadályozottságuk miatt nehezített, ezért ajánlott megtanítani őket munkájuk értékelésére, tanácsok, információk kérésére. A különböző tanulási technikák megismertetése elengedhetetlen (szótárak, lexikonok, ezek digitális változatainak használata, jelnyelvi videók, jelnyelvi szótárak). Fontos az önálló ismeretszerzés igényének kialakítása (könyvtár, internet), valamint a motiváció fenntartása a képességekhez, előzetes ismeretekhez igazodó tananyag biztosításával, teljesíthető követelmények támasztásával.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció

A hallássérült gyermekek/fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezésmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. A társas kapcsolatokban, a társadalmi és kulturális tevékenységek során a különböző kommunikációs helyzetekben társadalmilag elvárható, helyes viselkedési formák értelmezése, megértése, nyelvi kifejezése valósítható meg. Cél, hogy a tanulók a mindennapi helyzetekben előforduló metakommunikációt tanulják meg helyesen értelmezni. Fontos továbbá, hogy egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak írásban kommunikálni. Ugyancsak fontos a pozitív attitűd kialakítása, mely segíti a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

Kiemelt feladatok:

a beszédértés (jelértés) fejlesztése;

a szövegértő olvasás fejlesztése;

konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés, jelkincsfejlesztés;

a hangzó nyelv használata (egyéni képességeknek megfelelően);

az írásbeli kifejezés fejlesztése.

Azon hallássérült (elsősorban siket) tanulók számára, akik esetében a kommunikáció elsődleges formája a magyar jelnyelv, lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a legkönnyebben hozzáférhető nyelven (magyar hangzó nyelven és/vagy magyar jelnyelven) juthassanak hozzá az információkhoz, mind a tanórákon, mind az iskolai szervezésű szabadidős programokon.

Fontos, hogy a tanulók ismerjék meg a jelnyelvi tolmácsok szerepét a kommunikációs akadálymentesítés területén, ismerjék a szolgáltatás igénybevételének lehetőségeit és formáit.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelv elsajátítására való képességet jelentősen befolyásolja a hallássérült tanuló hallásállapota, szókincs, nyelvi kommunikációs szintje, valamint az esetleges társuló tanulási zavarok. Az idegen nyelv tanulásánál a gyermek egyéni képességeihez alkalmazkodva a nyelv megismerése és elsajátítása, illetve a köznapi élethelyzetekkel vagy egy adott szakmával kapcsolatos kifejezések megértése és használata lehet a cél. A nyelv oktatása mindig az egyes tanulók egyéni képességeihez, hallásállapotához, anyanyelvi szintjéhez igazodva történik. Kíváncsú a korszerű idegennyelv-tanítási módszerek alkalmazása, a köznapi helyzetekben történő kommunikációfejlesztés. Lehetőség van az idegen nyelv tanulására, illetve az értékelés alóli felmentésre. Az értékelés alól felmentett tanulók számára külön szervezett foglalkozások elsődleges célja a képességfejlesztés, melynek egyik fő feladata az idegen nyelvi készségek fejlesztése, az idegen nyelv elemi szintű tanulás.

A digitális kompetenciák

A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. Használatukat nehezíti szűkebb szókincsük és szövegértési nehézségük. Ebből adódóan kiemelt feladat a keresőoldallal, szótárakkal, helyesírás-ellenőrző programokkal stb. való megismertetésük, ami segíti a lényegkiemelést és az írott szöveg megértését. Fontos megismertetni a tanulókkal a digitális eszközök hasznos, a mindennapokat segítő szolgáltatásait, az internet használatának etikai szabályait (többek között az adatvédelemre, a törvényes megosztás lehetőségeire és korlátaira vonatkozóan). Fontos, hogy ismerjék az internet veszélyeit, szerezzenek jártasságot azok elhárításában. Mivel nehézségeik lehetnek az ok-okozati összefüggések felismerésében, ezért szükséges az IKT használata során felmerülő valós és virtuális kapcsolatok megkülönböztetésének oktatása.

Mivel a hallássérült tanulók erősen motiváltak a digitális eszközök használatában, ezt a motivációt ajánlott kihasználni más tanórákon is. Ajánlott a szabályos tízujjas gépirás elsajátítása (gépirást tanító program segítségével).

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai gondolkodás fejlesztését a hallássérülés következtében kialakult szűkebb szókincs és az alacsonyabb nyelvi szint jelentősen befolyásol(hat)ja. A gondolkodás kevésbé flexibilis, esetenként gondot okozhat az egyes témakörök, feladattípusok, műveletek közötti váltás. A matematikai fogalmak értelmezését segíthetik a mindennapi élethelyzetek (pl. vásárlás, mérés, bankolás, térbeli tájékozódás, tapasztalatok) tanórai modellezése, valamint

verbális megfogalmazása, illetve a matematikai szaknyelvi szókincs fejlesztése. Kiemelt jelentőségű a speciális szemléltetés és a segédeszközök használata. Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához több időre, rendszeres gyakorlásra, ismételésre van szükség.

A természettudományos és technikai kompetencia terén a hallássérült gyermek/fiatal a környezetéről elsősorban látás útján szerez információkat. Fontos, hogy az egyes természeti folyamatok megértését szemléltetés, modellezés, tényleges cselekedtetés, kísérletezés útján segítsük (pl. terepasztalok, tanulmányi séta, iskolakert, kirándulás, feliratozott természetfilmek, digitális tananyagok, interaktív tábla használata).

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes kompetenciák keretében fontos többek között a szorgalom, kitartás, pontosság, önállóság, önfegyelem, stressztűrő képesség, felelősségtudat, a társas kompetenciák keretében pedig a kapcsolatteremtő és -fenntartó készség, udvariasság, kezdeményezőkészség, határozottság, empátia, tolerancia, segítőkészség fejlesztése. Fontos továbbá a társas normák, illemszabályok elsajátíttatása.

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív, reális énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Fontos lehetőséget biztosítani – amennyiben erre a tanulónak igénye mutatkozik – a halló közösség tagjaival való kapcsolódásra, valamint a sorstársakkal való személyes kapcsolatok kialakítására.

A hallássérült gyermeket/fiatalt támogatni kell sérülésének és ebből adódó esetleges hátrányainak elfogadásában, az esetenként kialakuló konfliktusok és stressz kezelésében. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést. A megfelelő társas kapcsolatok kialakításának képessége nagy szerepet játszik az udvarias viselkedés tekintetében és a későbbi társadalmi beilleszkedés során. A tanulók individuális beállítódása, gondolkodása miatt fontos a közösségi beilleszkedés szabályaira nevelés. Képességeiknek megfelelően aktívan vállaljanak feladatokat a közösségért, tegyenek másokért. Gondolják át tetteik következményeit, vállaljanak felelősséget azokért. Ismerjék az iskolai szabályokat, jogait és kötelezettségeiket, a jogszabályok őket érintő fontosabb elemeit. Elengedhetetlen továbbá a tanulók érdekvédelmi ismereteinek alkalmazása, az őket megillető támogatási rendszer, valamint jogi lehetőségeik érvényesítésének ismerete.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. A művészeti ágak közül elsősorban a vizuális kultúra, a manuális tevékenységek (festés, agyagozás, szövés, bőrtárgykészítés, fotózás, kézimunka, gyöngyfűzés, ékszerkészítés) lehetnek az önkifejezés eszközei, melyek a későbbi megfelelő pályaválasztást is befolyásolhatják.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Minél korábbi életkorban (5. osztálytól) fontos az iskolák életpálya-építést megalapozó, pályaorientációs tevékenysége, hogy a hallássérült tanulók és szüleik megismerjék a választható szakmák körét, a továbbtanulási lehetőségeket. Kellő figyelmet kell fordítani a sikerorientáltságra, innovációs készség kialakítására. A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló, másoktól függő életforma indokoltá teszi a terület hangsúlyozott

fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, az életkornak megfelelő pénzügyi jártasság a hallássérült tanulók későbbi beilleszkedését szolgálja.

A matematikai jelrendszer – matematikai jelek, formulák – készség szintű alkalmazása a gondolkodásfejlesztés mellett elősegíti a nyelvi kompetencia fejlődését is.

Az auditív csatorna részleges vagy teljes kiesése miatt a matematikai kompetencia kialakulásához az ép hallású tanulókhöz képest több időre, rendszeres gyakorlásra, többszöri ismételésre kell számítani. Ehhez a tananyag mennyiségének csökkentésére, módosítására, elhagyására és/vagy változatos segédeszközök biztosítására lehet szükség.

A Nat-ban rögzített tananyaghoz képest a helyi tanterv szintjén a tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, adaptálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

4.6.4.4. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat pedagógiai szakaszolásával. A hallássérült tanulók nyelvi szintje általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban – teljesítésére egy, illetve két tanév javasolt – szerveződjön, de az iskola pedagógiai programja és helyi tanterve alapján a későbbiekben is sor kerülhet egy évfolyam tananyagának egy tanévnél hosszabb időtartamban történő feldolgozására. Indokolt, hogy az alsó tagozatos szakasz előtt egy év alapozó időszak szerveződjön. Az alapozó szakasz időszámban – a korai gondozás és a (speciális) óvodai nevelés eredményeire támaszkodva – a nyelvi kommunikációs készségek kialakítása, fejlesztése dominál. Ekkor a szókincs fejlesztését, a köznapi nyelv elemeinek elsajátítását, a beszédérthetőség fejlesztését, a nyelvi különbségek kezelését, valamint a nyelvi-szociális érintkezési formák kialakítását végezzük. Emellett a gyakori társuló zavarok miatt kiemelt feladat a kultúrtechnikák elsajátításához szükséges részképességek fejlesztése, a tanulási zavar szűrése és prevenciója, a gyermek szükségleteinek megfelelő terápiák lehetőség szerinti alkalmazása.

A gyerekek kisiskolás korukra elsajátítják és megközelítően olyan szinten birtokolják az alapvető kultúrtechnikákat, hogy eszközként használhatják a további tanulmányaik során. Legkésőbb az alsó tagozatos szakasz végére a nagyothalló tanulók nyelvi kommunikációs fejlettsége optimális esetben megközelítheti vagy elérheti az azonos korú halló tanulók fejlettségének alsó szintjét. A felső tagozatos szakaszra már kialakultnak tekinthető az egyéni beszédállapot. Erre támaszkodva általában megvalósítható:

a nyelvi rendszer további finomítása, a nyelvi-kommunikációs szint emelése, az olvasás-írás eszköz szintű használata;

a nyelvi érintkezés formáinak bővítése: szélesebb körű tájékozódás a köznapi nyelvhasználatban, árnyaltabb alkalmazás, a tanulási területek és témák tartalmának megfelelő fogalmak értő használata;

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, a kommunikációs szándéknak megfelelő nyelvi formák megválasztása.

Valamennyi pedagógiai szakasz kiemelt feladata:

a beszédhallás folyamatos fejlesztése;

a pályairányítás, a reális pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulásra való felkészítés;

az épen maradt funkciók fejlesztése, a tehetség gondozása.

A súlyos fokban hallássérült tanulók oktatásának pedagógiai szakaszai – módosításokkal – megegyeznek a Nat-ban rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal.

A nyelvi kommunikációjában nagyfokú elmaradást mutató hallássérült gyermek iskolakészültsége indokol(hat)ja, hogy az alsó tagozatos szakasz bevezetése előtt 2 év alapozó időszak, előkészítő osztály szerveződjön. Az alapozó időszak speciális fejlesztési feladatát a nyelvi kommunikáció beindítása jelenti. A megnövelt időtartam funkciója (a korai fejlesztésre és az óvodai nevelésre építve) a nyelvi kommunikáció alapozásának folytatása, az életkornak megfelelő élmények, ismeretek tartalmainak nyelvi megfogalmazása, megértése, továbbá a szókincs bővítése, mondatok alkalmazása.

Célja:

az olvasás technikájának kialakítása;

az elemi szövegértési kompetencia kialakítása;

az írás technikájának kialakítása;

a beszédérthetőség fejlesztése, a beszédhangok minél pontosabb ejtése;

a beszéddinamika fejlesztése, javítása;

a hallási figyelem fejlesztése;

az épen maradt funkciók fejlesztése;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése (hallássérült gyermekek számára létrehozott speciális intézményekben).

A nyelvi kommunikáció biztonságos megalapozásával, folyamatos fejlesztésével lehetséges, hogy a kultúrtechnikák (olvasás, írás, nyelvi rendszer) mindinkább az ismeretszerzés eszközeivé váljanak.

Az alsó tagozatos (1–4. osztály) szakasz végéig átfogó feladat a nyelvi rendszer kiépítése. Megvalósítása elsődlegesen a Magyar nyelv és irodalom tanulási terület fejlesztési feladata. Általános cél, hogy ez a szakasz megalapozza egy olyan direkt kommunikációs szint elérését, amely alkalmas valamennyi tanulási terület ismeretanyagának teljesebb körű elsajátítására (szókincs, nyelvalaki struktúrák stb. vonatkozásában). Alkalmazása, gyakorlása minden területen megvalósítandó fejlesztési feladat, beépíthető a szabadon választott és a rehabilitációs célú tanórák programjaiba. Az 1. osztály végén szükséges a nyelvi kommunikációs fejlettségi szint mérése, mert ekkorra már megjelennek azok a nyelvi készségek, amelyek lehetővé teszik az értékelést. Jelentősen eltérő fejlődési ütemű tanulók esetében – a szakértői bizottság bevonásával – javaslatot kell tenni a fejlesztés további formájára, módjára, szükség esetén az iskolatípus változtatására. A nyelvi kommunikáció építésének feladatai az általános iskolai oktatás egész időtartama alatt döntően befolyásolják a tanulási területek tartalmainak feldolgozását. A felső tagozatos (5–8. osztály) szakasz végére a nyelvi készségek olyan szintjére juttatható el a súlyos fokban hallássérült tanulók egy része, ami alkalmassá teszi őket az egyre önállóbb ismeretszerzésre, a szövegalkotó műveletek végzésére, a korszerű műveltség iskolai tartalmának birtoklására. Ennek megfelelően valamennyi tanulási területen megjelenik az anyanyelvi készségek intenzív fejlődése (a szóbeli és írásbeli közlés gyarapodása, a beszéd- és szövegértés készségei, az aktív és passzív szókincs növekedése, a passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsulása). Vannak azonban olyan tanulók is, akiknél a fenti

készségek csak alacsonyabb szinten jelennek meg, akiknél az egyre önállóbb ismeretszerzés csak alacsonyabb szinten tapasztalható.

A jelnyelv a súlyos fokban hallássérült egyének számára az egymás közötti kommunikáció fontos eszköze lehet. A hangos beszédet kísérő jelnyelv segítséget nyújt a nyelvi kommunikáció közvetítésében és értelmezésében azokban az esetekben, amikor a nyelvi közlés megértése különböző okok miatt akadályozott (mentális problémák, diszfázia, részképességzavarok stb.). Bilingvális oktatás esetén hangos beszéddel és jelnyelven is biztosítani kell az információkat, a tanulók és szüleik elhatározásának figyelembevételével, valamint a szükséges személyi és tárgyi feltételek alkalmazásával.

A fejlesztés kiemelt feladatai:

a szociális kapcsolatrendszer, az érintkezési formák pontos értelmezése, nyelvi formáinak elsajátítása a személyiség harmonikus fejlesztése érdekében;

az ismeretek bővítésével kapcsolatos fogalomrendszerek pontos kiépítése, a tudáselemek értő, értelmező összekapcsolása a kognitív funkciók (a felfogás, a feldolgozás, a lényegkiemelés, az összefüggések megértése és alkalmazása) szintjeinek fejlesztésével;

a vizuális percepció, az önkifejezés, a valóság képi feldolgozásának, megjelenítésének, értelmezésének folyamatos bekapcsolása a tanulás-tanítás folyamatába, a személyiség kibontakoztatása, gazdagítása céljából;

a magyar nyelv szabályainak megfelelő beszéd komplex, folyamatos fejlesztése;

a beszédhallás, a beszédérthetőség fejlesztése az oktatás valamennyi szakaszában;

a jelnyelvi kompetencia fejlesztése;

az információszerzés, az interperszonális kapcsolatok új technikai formáira való felkészítés (számítógép, internet stb.), az írásos kommunikáció, valamint az idegen nyelv ismerete, írásos formájának hangsúlyos megalapozása és fejlesztése;

a tehetségre utaló személyiségjegyek feltárása és gondozása;

a beszédértés és a mondanivaló kifejezésének fejlesztése;

a szövegértő olvasás folyamatos fejlesztése;

felzárkóztatás, differenciálás;

tehetséggondozás;

a mozgás és ritmus intenzív fejlesztése;

a továbbtanulás, a szakmaszerzés ismereteinek, lehetőségének alapozása, kitekintés a munka világára.

4.6.4.5. Differenciálás

A hallássérült gyermekek csoportja rendkívül heterogénnek tekinthető sokféle, a tanulást alapvetően meghatározó szempontból. A tanulók közti különbséget és az arra való megfelelő reagálást a gyógypedagógiai munkában alapvető fontosságúnak kell tekinteni. A differenciálás irányulhat a tanulás tartalmára, amikor a különböző tanulók vagy tanulócsoportok különböző témákat dolgoznak fel, majd osztják meg egymással az ismereteket, vagy a tanulás módszereire és az alkalmazott eszközökre is. Ha a megfelelő diagnosztikus eljárásokkal fel tudjuk tární, hogy kinél milyen kompetenciaterületen mutatkoznak elsősorban hiányosságok, akkor

megszervezhető ezeknek a területeknek a differenciált fejlesztése. Az alkalmazott módszertani alapelvek egyik legfontosabbika a differenciálás. Hallássérült tanulók esetén ez a következő területeken valósulhat meg:

a tananyag, feladat választásában;

az alkalmazott nyelvi szintben, az alkalmazott nyelvben (hangzó magyar nyelv, magyar jelnyelv);

a tananyag feldolgozásának menetében;

a feldolgozás módjában;

a segítségnyújtás mértékében, minőségében;

az értékelésben;

az alkalmazott kommunikációs módokban;

a tanulási tempóban.

4.7. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

4.7.1. A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

diszlexia,

diszortográfia,

diszkalkúlia,

diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,

a fentiek együtt járása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;

hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá

a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együtt járást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások

iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,

az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivitációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,

gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,

fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint

a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

4.7.2. Pszichés fejlődési - súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási - zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

4.7.2.1. A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos külön nevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- c) a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

4.7.2.2. A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia- az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői

a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége

hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége

értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége

gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása

rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál

írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre

vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség,
- a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával
- speciális olvasástanítási program alkalmazása
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együtt járástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői

a centrális auditív feldolgozás, a fonéma-feldolgozás zavara

beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén)

helyesírási hibák halmozódása

a tollbamondás utáni írás hibái

A fejlesztés célja

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása - a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése

Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép
- szaggatott betűalakítás és betűkötések
- rossz csukló, kéz, ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák
- kialakulatlan kézdominancia
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondat szerkezet, helyesírás)

A fejlesztés célja

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés)
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése
- sikertudat kialakítása

Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya
- számértékek szimbólikus funkciójának értelmezési nehézségei
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái - gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége
- figyelemzavar

A fejlesztés célja

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése
- b) Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása
- c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,

- d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése
- g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása
- j) a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása
- k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb)
- megkezdett tevékenység befejezetlensége
- ingersorozatok hibás kivitelezése
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban)
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek

A fejlesztés célja

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés

- speciális figyelem-tréning
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése
- fokozott egyéni bánásmód
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése
 - feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése
- motiválás, sikerélmény biztosítása

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá, amelyek a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az un. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik. Eszközei lehetnek:

- a) kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása
- b) pszichoterápia
- c) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése
- d) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása
- e) önértékelési képesség fejlesztése
- f) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása.
- g) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.
- h) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

4.7.2.3. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés

gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

4.7.2.4. A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek és ezen belül a Dráma és tánc fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az Idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

4.7.3. Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermek-neurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

Az iskola részéről

- a) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
- b) jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv,
- c) speciális eszközök, módszerek és környezet,
- d) együttműködés a családdal és/vagy a diákothonnal,
- e) a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- f) szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztés, a tananyag szűrése (egyes tantárgyakból, tananyagrészekből felmentés), továbbá a fogyatékoságot kompenzáló alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint (pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló vagy fordítva).